

QUADERNS DE PASTORAL
167

QUADERNS DE PASTORAL

Revista del Centre d'Estudis Pastorals

Rivadeneyra, 6, 3r - Tel. 93 317 48 58 - Fax 93 302 51 09 - 08002 Barcelona

Director: *Francesc Pardo*

Cap de redacció: *David Vidal*

Consell de redacció: *Mercè Basté, Teresa Biayna, Manuel Claret, Quim Cervera, Antoni Deulofeu, Jordi Figueras, Ignasi Ricart i Antoni Serramona*

Correcció lingüística: *Núria Riera*

Impressió: I.G. Santa Eulàlia - Santa Eulàlia de Ronçana.

Dipòsit legal: B-25.506/1969

Amb llicència eclesiàstica

Subscripció anual (6 números): 5.000 ptes.

Preu d'aquest exemplar: 900 ptes.

Els articles publicats a Quaderns de Pastoral expressen solament l'opinió de
llurs autors.

sumari

Pòrtic pàg. 9

I. Reflexió: L'apostolat seglar i l'acció catòlica

Fe madura, compromís social i alguns desenganys pàg. 13

Entrevista amb Emili Ferrando, militant de l'HOAC.

L'entrevistat analitza el sentit de l'apostolat seglar, així com la seva evolució els últims trenta anys: les crisis dels seixanta, els desenganys dels militants, el marc doctrinal ofert per l'Església i algunes actituds d'infantilisme o falta de maduresa. Ferrando atribueix al paper exercit per les petites comunitats de militants el fet que molts dels desenganyats no es cremessin i renunciessin al seu compromís. Per això considera que l'Església té un gran deute amb els militants que van ser pioners en el compromís social i polític, i que van aconseguir per a l'Església el major capital de prestigi social i intel·lectual durant els anys seixanta i setanta.

La trajectòria de l'apostolat seglar a Mallorca pàg. 21

Per Sebastià Salom i Jaume Oliver.

La recent celebració del Sínode diocesà a Mallorca quedarà associada, per diversos motius, al laïcat. Per exemple, s'ha creat per primera vegada un Consell de laics, òrgan representatiu de tots els grups i moviments laicals de la diòcesi. En aquest sentit, els autors miren d'escatir quina serà la incidència que aquesta assemblea sinodal tindrà en la pastoral de l'apostolat seglar. El futur de l'Església de Mallorca serà el futur del seu laïcat, aquest és el repte d'una societat en transformació, cada cop més cosmopolita i plural.

L'apostolat seglar, una visió des del bisbat de Lleida pàg. 26

Per Amadeu Bonet, membre de l'ACO i president del Consell diocesà dels moviments d'Acció Catòlica a Lleida.

La vocació cristiana és per naturalesa apostòlica, i la doctrina de l'Església ens recorda que com a laïcat tenim una forma d'associació a nivell diocesà que ens és pròpia, l'Acció Catòlica. Per consolidar l'AC existent s'ha constituït a Lleida el Consell diocesà de moviments d'Acció Catòlica. Així mateix, el Pla diocesà pastoral té com a objectiu desenvolupar una actitud d'acolliment

i promocionar un laïcat cristianament adult, en el qual hi juga una part molt important la consecució d'una autèntica espiritualitat que fonamenti l'apostolat. Entre els reptes de futur destaquen el de plantejar-se solidàriament l'evangelització i el d'aconseguir una bona comunió interna.

L'Acció Catòlica a Tarragona. Preguntes amb resposta? pàg. 36

Per Mn. Joan Anton Cedó, delegat diocesà d'Apostolat seglar.

L'autor resumeix la proposta diocesana de Tarragona referent a l'apostolat seglar. Partint de la realitat que a l'Església li costa de trobar un espai on aportar la seva experiència de fe, es defineix l'Acció Catòlica com el moviment que, assumint els objectius diocesans, esdevé una forma de concretar la proposta evangelitzadora. Aquests objectius diocesans que s'assumeixen es concreten en aconseguir un millor coneixement de la paraula de Déu, posar en pràctica la solidaritat i l'acolliment, i expressar actituds de conversió.

Nova etapa de l'Acció Catòlica diocesana a Vic pàg. 40

Per Mn. Florenci Costa, delegat d'Apostolat seglar de la diòcesi de Vic.

L'autor repassa la tasca evangelitzadora que fan i que han de fer els diferents moviments d'apostolat seglar a la diòcesi de Vic, i aprofita per reflexionar sobre el paper de l'AC, ¿d'on ve? ¿a on va? ¿on es troba? Quan parlem de reconstituir l'AC, matisa, parlem de recollir les millors intuïcions que es van tenir en els seus millors moments. L'autor mira de dibuixar el procés que s'obre de cara al futur i el paper que hi té el consiliari, que ha de promoure i vetllar per una espiritualitat pròpia del militant.

L'Acció Catòlica: crisis i desafiaments pàg. 49

Per Mn. Francesc Pardo, Director del Centre d'Estudis Pastoral.

Aquest breu escrit recull la presentació que va fer el director del CEP el dia de Sant Jordi d'una conferència sobre la tradició bibliogràfica de l'Acció Catòlica, article que també es recull a continuació d'aquest. En aquestes paraules introductòries, Mn. Pardo considera que s'han viscut dues grans crisis en relació amb l'Acció Catòlica que potser no s'han acabat de superar: una de política i una altra d'interna. Aquesta opció pastoral, que és ben explícita en les resolucions de la Tarraconense, planteja també un seguit de desafiaments que s'han d'afrontar, per exemple el disseny del model d'organització o la vinculació entre els grups de moviments i la pastoral territorial, és a dir, les parròquies.

Dotze clàssics –prop de 30!– de l'Acció Catòlica i l'Apostolat seglar pag. 51

Per Antoni M. Serramona, prevere de l'Oratori de Sant Felip Neri i secretari del CEP.

Amb l'excusa de presentar una selecció de clàssics sobre l'Acció Catòlica i l'Apostolat seglar en ocasió del dia del llibre, l'autor en repassa els antecedents i els orígens, així com les diverses aportacions fetes a la tradició bibliogràfica de l'Acció Catòlica, subratllant connexions, punts àlgids i obres imprescindibles que semblen haver estat oblidades i que caldria recuperar i reeditar en l'actual procés de reconstitució d'aquesta opció pastoral.

II. Experiències: La missió popular a Mollet

Les “missions populars”, un projecte de nova evangelització pag. 67

Per Ignasi Ricart, claretia, professor de Bíblia i membre del comitè executiu del CEP.

L'autor ens presenta els reptes que aborda una missió popular claretiana a partir de les experiències que ell mateix hi ha tingut. Destaca que la missió popular vol ajudar a crear les estructures per a la nova evangelització a partir de consolidar comunitats eclesials madures, que desvetllin en cada membre la crida missionera. El repte és copsar i experimentar la novetat de Déu, verbalitzar-la i transformar-la en Bona Nova.

Missió evangelitzadora a Mollet, intencionalitat i línies de fons pag. 71

Per Josep Vilarrúbias, missioner claretia.

Mollet està experimentant, des de la Pentacosta de 1998, una missió evangelitzadora que ha de concloure la Pasqua del 2000. El passat mes de març s'hi van celebrar les dues setmanes centrals. Aquest projecte s'inscriu dins la renovació evangelitzadora impulsada pel concili de la Tarraconense. L'article resumeix la intenció i les línies de fons de les Missions al Poble tal com les suggereix el mateix Concili i tal com les proposen els missioners claretians de Catalunya. L'anunci de la Bona Nova o ho és per al poble o s'ofega dins el clos de l'àmbit comunitari.

Mollet'99, una proposta evangelitzadora pag. 77

Per Mn. Joaquim Brustenga, rector de Sant Vicenç de Mollet.

En una societat tan secular i pluricultural com la nostra, ¿com ho podem fer perquè l'anunci de l'Evangelí ressoni i impacti? La comunitat cristiana d'avui només és evangelitzadora si, tot celebrant

la fe, viu amb passió la solidaritat. El rector de Sant Vicenç de Mollet explica la decisió i els resultats de celebrar una missió popular a la seva parròquia, tot incorporant el testimoni dels fidels que hi van participar.

III. Miscel·lània

La utilització ètica de la Sagrada Escripura pag.91

Per Pere Busquets, monjo de Montserrat.

Si hem d'aplicar el que diu la Bíblia al nostre fer moral, hem de saber realment què hi diu, la Bíblia, per bé que no hi ha interpretació sense un compromís de qui interpreta. I la implicació de l'interpretador és, en si mateixa, constructora de sentit. Cal evitar el que l'experiència ha demostrat, que els moralistes busquen en la Bíblia el que persegueixen i acaben trobant el que cerquen. L'autor aclareix el que s'entén per ètica des de diversos punts de vista, i apunta que quan parlem d'ètica cal no barrejar el llenguatge exhortatiu amb el normatiu. L'autoritat moral prové de la coherència de vida i de la conducta recta, el fonament està en haver realitzat ja en la pròpia vida allò que ara s'exhorta a fer a uns altres.

Què hi fa un capellà en la celebració d'un matrimoni pel civil .. pag. 105

Per Mn. Joaquim Blanc, prevere de Tortosa.

Ens hem de resituar en una societat de cultura no cristiana, ens cal retornar als orígens, quan l'Església nedava contracorrent i amb el buf de l'esperit va aconseguir cristianitzar tot un imperi. Quan l'autor rep una invitació a un matrimoni pel civil d'uns familiars pròxims, el cor diu que sí i el cap diu que no. Finalment, decideix no només assistir-hi sinó participar-hi intervenint en el brindis, havent dinat. Les coses són com són, no es pot ni s'ha de forçar la psicologia misteriosa de cap nuvi, fill de la secularització. El missatge va ser: heu d'estar oberts a la plenitud, buscar una ètica de màxims, ser creatius.

La visita espiritual de Torras i Bages a la Moreneta pag. 107

Per Mn. Lluís Bonet i Armengol, rector de la Sagrada Família de Barcelona i vicepostulador de la causa de Gaudí, antic consiliari de Virtèlia.

En ocasió del centenari de la fundació de la Lliga Espiritual de la Mare de Déu de Montserrat, l'autor repassa el contingut de la Visita espiritual a la Moreneta escrita per Torras i Bages. Dester-

rar la discòrdia, la maledicció, la blasfèmia, demanar honestedat de costums públics o vetllar per la integritat del poble català són algunes de les peticions que ens demostren que, com diu l'autor, la visita espiritual del bisbe de Vic encara és vàlida.

Per la causa de Gaudí, ¿Quins miracles? pag. 110

Per Mn. Lluís Bonet Armengol, rector de la Sagrada Família i vicepostulador de la causa de Gaudí.

L'estiu de 1998 es va fer pública la decisió d'iniciar el procés de beatificació de Gaudí. Aquest mes de juny, quan hem viscut una nova capta anual per a la finalització de la Sagrada Família, l'obra de la vida de Gaudí per la que ho deixà tot, el vicepostulador de la seva causa reflexiona sobre les condicions necessàries perquè el camí iniciat tingui èxit.

El Parenostre comentat pels salms pag. 113

Per Ignasi Ricart, claretià i professor de Bíblia, membre del comitè executiu del CEP.

Ens preparem per al jubileu de l'any 2000, un pelegrinatge vers la casa de Déu pare. Jesús ens ha deixat el Parenostre perquè ens puguem adreçar a Déu dient-li pare. Per donar més relleu comunitari a aquesta pregària, veritable carnet d'identitat del cristià, i meditar-la assaborint-la, podem fer-hi ressonar la pregària dels salms en la invocació inicial i les set peticions del Parenostre. El Parenostre no cita directament cap salm, però no hi ha cap frase –llevat del compromís en favor del perdó fratern– que no s'hi trobi. El Parenostre és, al capdavant, el salm per excel·lència de totes les confessions cristianes, i hi podem detectar un sabor veterotestamentari. Tota la comunitat pot participar en l'activitat seguint les indicacions de l'article, que inclou un apèndix amb alguns exemples de treball ja dut a terme per grups amb aquesta dinàmica.

IV. Cròniques de les diòcesis pàg. 119

pòrtic

Us fem a mans un nou número de *Quaderns*, que en aquesta ocasió dedica el seu apartat de reflexió, el més extens, a l'acció catòlica i l'apostolat seglar, una opció pastoral que està experimentant una represa en les nostres diòcesis tal com es pot comprovar en els butlletins dels bisbats i en les cròniques diocesanes que ens arriben. És per això que ens n'interessem, a la llum de les resolucions conciliars però també de la llarga experiència en acció catòlica de molts dels nostres militants.

L'aproximació té, de primer, un tarannà més valoratiu, més teòric, amb una entrevista amb el militant de la GOAC (HOAC) Emili Ferrando, però després us lliurem una interessant documentació que explica les últimes experiències en aquest àmbit dutes a terme en quatre bisbats diferents, Mallorca, Lleida, Tarragona i Vic. Per tancar aquest primer apartat reproduïm en dos articles l'acte celebrat al Centre d'Estudis Pastorals el 23 d'abril d'enguany, en ocasió del dia del llibre, en què es va repassar la tradició bibliogràfica de l'acció catòlica i l'apostolat seglar, tot proposant un conjunt de clàssics que caldria recuperar o reeditar en l'actual clima de relançament d'una acció catòlica general.

En el segon bloc d'aquest *Quaderns* us expliquem l'experiència de Missió al Poble que, amb la col·laboració dels claretians de Catalunya, s'està duent a terme a la parròquia de Sant Vicenç de Mollet. Els claretians responsables ens fan saber la intenció i les línies de fons d'aquesta experiència, vista amb bons ulls per cada cop més responsables pastorals des de la clausura del

nostre concili. El rector d'aquesta comunitat parroquial ens fa saber els dubtes, les pors i la feina que comporta aquesta aposta per la recuperació d'una eina d'evangelització pròpia dels claretians, que la Tarraconense ha encoratjat a fer servir a les nostres diòcesis.

Per bé que el bloc miscel·lani sempre és dispers quant a temàtica, en aquesta ocasió creiem que val la pena subratllar-ne l'interès. Inclou un article sobre la utilització ètica de la Sagrada Escripura, així com una proposta per treballar el Parenostre a través dels salms que estem segurs que gaudireu –i fareu servir–. Així mateix, recollim un article més testimonial i polèmic sobre els casaments civils –cal assistir-hi o no?– i dos articles que fan memòria de diverses efemèrides: d'una banda, el centenari de la fundació de la Lliga Espiritual de la Mare de Déu de Montserrat i, d'una altra, el procés de beatificació d'Antoni Gaudí, encetat ara farà un any, l'estiu del 1998.

Acabem, com és costum, amb les cròniques diocesanes dels nostres corresponsals. Us desitgem una lectura profitosa i un bon estiu.

L'apostolat seglar i l'acció catòlica

1. Reflexió

Fe madura, compromís social i alguns desenganys

Entrevista amb EMILI FERRANDO, militant de l'HOAC.

Quaderns de Pastoral us presenta, amb el gènere poc habitual a les nostres planes del col·loqui, les reflexions d'Emili Ferrando, de l'HOAC, sobre l'apostolat seglar, l'acció catòlica i, en general, sobre l'evolució dels últims vint-i-cinc anys d'Església. Emili Ferrando ha col·laborat amb el Centre d'Estudis Pastorals com a professor i com a orientador en l'àmbit del compromís social i polític del cristià.

Quaderns de Pastoral: *El primer que hauríem de fer és analitzar la pròpia expressió, apostolat seglar. Què penses, què sents quan la veus escrita?*

Emili Ferrando: Em causa una contradicció. Hi ha una sensació positiva, ja que la idea que clarament hi ha al darrere és la de potenciar i valorar l'acció de la major part dels cristians, que són els laics. I això, és clar, és positiu. Per a mi el negatiu de l'expressió podria venir del fet que dona per establert que hi ha un compromís d'apostolat diferent per als laics i per als clergues. I establir aquesta divisió, que des del punt de vista funcional és correcta, em sembla summament perillós per a les exigències de la fe. Crec que tots hem de tenir les mateixes exigències, des del sant Pare fins a l'últim cristià de base. Les exigències del Parenostre,

del Regne, de les Benaurances són iguals per a tots, i cadascú les ha de complir allí on viu. El més important en aquesta vida no és "què fas" sinó "com ho fas". Matisat això, m'agrada parlar del repte del compromís dels seglars, que s'ha de potenciar i s'ha d'agafar de forma molt seriosa si volem fer una Església adulta i de compromís.

És negatiu establir un apostolat diferent per als laics i per als clergues

Q.P.: *En tant que parlem de compromís dels seglars, cal reflexionar si, d'una banda, els laics actius en les seves comunitats se senten cridats a l'apostolat seglar i si, d'una altra, els preveres els convoquem prou. Podria ser que els capellans també observessin massa silenci pel que fa al cas, i que això fes que els seglars no s'hi sentissin prou cridats.*

E. F.: Crec que hem de ser crítics amb nosaltres mateixos i amb els altres. Penso que tant els seglars com els clergues tenim un defecte de fabricació, si es pot dir així, i és que els seglars, els

laics, no ens agafem seriosament les nostres tasques d'apòstols i evangelitzadors. Estem acostumats a contemplar el cristianisme de missa, que deien abans, passiu, de complir. Però el cristianisme propi del cristià, la dimensió evangelitzadora, apostòlica, això ens falta clarament. I dic que és la manera pròpia de viure la fe del cristià perquè la majoria estem confirmats, i

Tenim un cert defecte de fabricació, i vivim un cristianisme passiu, de missa i complir

la confirmació és el sagrament del compromís, del cristià militant. La confirmació la rep aquell cristià que es prepara per a la lluita, pel combat, per a l'apostolat. Això ens falta, és un buit que tenim a dintre. Les poques responsabilitats que podem agafar no les volem, fugim, perquè estem acostumats que el capellà ho ha de portar tot; aquesta és la mentalitat. I això a vegades amaga una incapacitat, una comoditat. També hi ha el fet que el capellà molt sovint ja ha estat format d'aquesta manera, per ser el *director*, el que ho ha de fer tot a la parròquia. Des d'aquesta mentalitat no s'afavoreix el fet de deixar tasques parroquials en mans dels seglars, i darrere d'això, per a mi, s'amaga una teologia mancada de consistència, i també un cert clericalisme; i penso que tot plegat, culpa d'uns o culpa d'uns altres, ens dona una Església encara molt infantil, poc adulta, que no acaba d'atreure, que la joventut no acaba de veure-la amb bons ulls...

Aleshores estem com estem perquè els subjectes protagonistes de l'Església estan com estan.

Sàviament crítics, profundament religiosos

Q.P.: Ha parlat de clericalisme, d'infantilisme, d'immaduresa...

E.F.: Perdona, però no voldria que les meves paraules fossin un menyspreu cap als cristians de base, que els tinc en gran estima, i sé com en són, de fermes. No intento desprestigiar ningú, ni cap capellà, ni cap cristià, simplement vull fer una apreciació global de to crític de la nostra Església, a la qual jo pertanyo, i reconèixer que hi ha molts àmbits on ha d'avançar.

Q.P.: Com deia Guitton: "Hem de ser rigorosament científics, sàviament crítics i profundament religiosos". La nostra feina evangelitzadora i la nostra saviesa crítica potser estan una mica tocadés. Per un costat a l'Església es dona aquest clericalisme, infantilisme, immaduresa, i per un altre costat en el món civil es dona aquest desencantament, aquesta distància respecte del compromís social, aquesta valoració pejorativa del que és públic.

E. F.: Crec que aquest desencantament dels noranta va arribar abans, al final de la dictadura. Pels volts dels anys seixanta hi va haver molts cristians compromesos en realitats cíviques, sindicals, etc. En cap moment l'Església havia tingut tant de prestigi en el món obrer i en el món cultural com en aquells anys. I era així perquè

es veia que molts cristians estaven allí implicats, hi havia gent a la presó, i també hi havia cristians. I l'Església en part recolzava el règim, però també hi havia capellans perseguits i multats. L'Església va tenir un protagonisme dels cristians de base, uns cristians amb una consciència social, política, que van contribuir molt a la vinguda d'un règim democràtic i al naixement d'un sindicalisme més democràtic. Però després va venir la democràcia, i aquest desencantament que tu dius diria que ja va sorgir al principi del procés. Molts es van adonar de seguida que allò no era pel que havien lluitat, simplement s'havia acabat el franquisme però l'alternativa que ells pensaven que seria més radical només era un canvi més. Molts cristians es van sentir desenganyats, tant de la política com de l'Església. Si avui dia fas una enquesta i preguntes a la gent quins valors tenen o quines institucions valoren, sempre posen l'Església i els par-

Amb la transició molts cristians es van sentir decebutos per la política i per l'Església. Va ser un doble desengany.

tits polítics al final, i jo, en canvi, em dedico a fer entrar la gent en uns àmbits que estan del tot desprestigiats, la política i l'Església. De cristians compromesos ja no n'hi ha gaires, i de gent que valori la política tampoc. En l'última xerrada que vaig anar a fer a una població em van dir que m'havien vist com un idealista dels seixanta, cosa

que d'entrada crea rebuig, però quan després t'escolten ho veuen diferent.

Moments difícils

Q.P.: Com has viscut aquests anys, amb aquesta doble dificultat, aquest doble rebuig de què parles?

E.F.: Nosaltres, et parlo personalment, i et parlo una mica pels companys de l'equip de l'HOAC i d'altres comunitats, hem tingut moments difícils. La veritat és que hi hagut moments en què hem tingut la temptació d'abandonar-ho tot, fins i tot d'abandonar l'Església; perquè a mi m'han tret d'una parròquia, o no m'han deixat viure com un laic o com un obrer. Tot això et fereix molt, et dol molt. Resulta que a la Catalunya democràtica et prohibeixen reunir-te en un règim de llibertat després d'haver lluitat per la llibertat. La mateixa Església t'arriba a prohibir reunir-te en la teva pròpia parròquia. És molt gruixut tot això, se te'n van tots els esquemes enlaire. Aleshores, com he aguantat? Doncs ho he fet pel que parlàvem abans, perquè hi ha grups de cristians que et recolzen, i per la importància del grup en les comunitats cristianes, més senzilles, més apostòliques, que és fonamental. La comunitat a mi m'ha fet un bé impressionant. A nosaltres ens van fer fora, vam estar reunint-nos durant 13 o 14 anys en una casa particular. Gent senzilla, treballadors de la Seat i gent normal i corrent amb una fe impressionant. Això m'ha aguantat. A mi no m'ha aguantat la doctrina del Papa, a mi m'ha aguantat la fe d'aquests cristians que m'han acompanyat. També amb els membres

de l'equip, que té l'avantatge que ens reunim un cop per setmana. Llavors treus les teves neures, les teves depressions, el teu malestar. Si tu estàs demoralitzat un altre t'anima. La vida d'equip és tan rica! A la vida de les parròquies fan molta falta aquests grups de revisió, de reflexió, d'aprofundiment, perquè és una forma de mantenir molts laics, molts cristians compromesos, en situacions difícils. Si no, la tensió duu a la fatiga, i és normal abandonar-ho tot. Nosaltres ens hem sentit poc atesos per les estructures eclesiàstiques en algunes ocasions. Ara bé, per una altra banda hem de reconèixer que van sortint documents que posen les bases teòriques d'una nova església, que recolzen el protagonisme del seglar. Però després no es posa cap mitjà, ni es fa cap suggeriment pràctic, ni es concreta res. Fa cosa d'un any em van demanar que fes una crítica d'un document sobre l'apostolat seglar que acabava de sortir, perquè havia d'aportar al Consell Diocesà algunes idees. M'ho vaig llegir, i crec que està bé el que s'hi diu però s'ha de complir, no es tracta de veure si és suficient o no, sinó de *com ho fem*. El seglar ha de ser el protagonista. Per exemple, quins mitjans posem perquè els moviments apostòlics tinguin els seus representants dins l'HOAC. No en tenim cap, hi tenim un jesuïta i un escolapi, i prou. També, per exemple, recordo que abans els obrers i militants tenien acció al seminari, hi havia integració amb els seminaristes. Alguns hi sortien motivats, vocacionats cap a l'apostolat obrer; ara és complicadíssim. És a dir, veig que per part de l'Església hi ha voluntat, perquè els últims documents en el fons

impulsen els cristians al compromís polític. Però hi ha un desfasament entre els documents, que representen una voluntat d'avançar, i els mitjans que es posen més concrets a escala parroquial.

L'Església té un deute amb els militants que van ser pioners del compromís social i que es van cremar sense reconeixement.

Un dels deutes que té l'Església, un gran deute, és amb tots aquests militants, que van ser pioners amb el compromís temporal, que es van cremar i que ningú els ho ha reconegut. Però és que, és clar, quan enfoques el seglar cap al compromís polític, resulta que el seglar esdevé en certa manera autònom, és a dir, no pot anar a preguntar al capellà cada cosa que ha de fer o no ha de fer. L'Església li ha donat consciència, li ha de donar mitjans de revisió del seu compromís, de la seva fe, però després vénen les coses quotidianes, les coses ordinàries, les tàctiques, les estratègies. En la vida ordinària són autònoms. I molts d'aquests militants van derivar cap als partits progressistes, d'esquerra. Això semblava que a l'Església li molestava, però en aquell moment era un fet, almenys en la gran capital. És a dir, l'Església ha tret documents que mostren un canvi important respecte d'abans, documents que jo subscriu i dels quals me n'alegro, per exemple el document sobre drogues i desenvolupament. Però ens fa

falta estudiar la història d'aquests 30, 40 o 45 anys últims i treure més lliçons de tota aquella crisi de l'Acció Catòlica, perquè en això hi ha un dels secrets per avançar. Sovint ens preguntem el perquè de la crisi de l'Acció Catòlica dels seixanta. La raó és perquè va ser

Hem de mirar la història i treure lliçons de les crisis de l'A.C.

una Acció Catòlica que va promoure el protagonisme del seglar, la voluntat del laic, i això va arribar en un moment en què va molestar l'Església, que va estar a punt de carregar-se els moviments d'Acció Catòlica. No dic, amb això, que els laics i els seglars tinguéssim tota la raó, també teníem equivocacions. Però, ¿qui no s'equivoca quan està compromès amb realitats duríssimes? És clar, molts estaven tan ofuscats que abandonaven la vida espiritual, que abandonaven la fe. És a dir, convoques els cristians al compromís i els deixes a mitges, els deixes a l'estacada. No: cal deixar que siguin autònoms, reconèixer la seva vàlua, donar-los instruments per revisar comunitats cristianes, moviments, recolzar els moviments, perquè no es cremin.

Parròquies i moviments, complements

Q.P.: Com a mestre, com a pedagog, quan un jove truca a un moviment d'Acció Catòlica, com l'HOAC, ¿quina pedagogia creus que se'ls ha de donar?

E.F.: Puc parlar de l'HOAC, una mica de la JOC, on no estic però tinc relacions amb consiliaris i de vegades en parlem en trobades. Durant molts anys un altre problema que hi ha hagut és que s'ha vist la parròquia i els moviments com a dues coses contraposades, i també es veien amb recel, i no crec que hi pugui haver una equivocació més gran. Les parròquies i els moviments sempre s'han complementat mútuament, es donen vitalitat mútuament. I el que està clar és que molts joves, avui dia, pel forat de la parròquia no entren. Em dol, això. A mi el que m'agradaria és que els moviments estiguessin integrats com a moviments apostòlics dins de la parròquia i l'àmbit parroquial. Però hi ha joves que necessiten una cosa nova, i penso que els hem de donar aquest espai; espais més creatius, més diferenciats. Hi ha joves que necessiten una pedagogia apropiada a la seva edat. Unes celebracions diferents, que de les clàssiques no en quedi gairebé res. Què són en el fons els moviments apostòlics? Són escoles de cristianisme adult, són escoles de formació, són catequesi d'adults, però adaptat a les edats i a l'àmbit que es treballa o al lloc on es vol fer l'apostolat. Tot i que amb la JOC hi ha un problema, que abans l'àmbit el formaven obrers i ara són joves estudiants, cosa que canvia molt la situació. Ara comencem a treballar molt més tard; aquesta experiència del treball que marcava la joventut ara és molt diferent. La nostra pedagogia consisteix a oferir un estil de cristianisme viscut d'una forma gratuïta, amorosa, crítica i adulta. Un humanisme diferent. Diferent no perquè siguem millors o pitjors, sinó perquè volem agafar molt seriosa-

ment l'apostolat, agafar molt seriosament la nostra fe, i transmetre aquesta fe de Jesús i tot el que fem als moviments, als companys de treball, als companys de barri. Per canviar aquest estil de cristianisme introduïm una metodologia, perquè el cristianisme que tenim és un cristianisme que parla molt però fa poc, per tant ens cal una metodologia del compromís, del compromís evangelitzador. Nosaltres no pensem, sinó que nosaltres pensem i actuem. Pensem perquè és el mètode més adult per a un cristià i per a qualsevol persona. Aquesta metodologia, concretament en la JOC, és la revisió de vida; és a dir, partir dels fets i de les vivències, reflexionar a partir de l'Evangelí. En l'HOAC també tenim la revisió de vida però ho complementem durant dos o tres anys amb uns plans de formació sistemàtica, on revisem tots els aspectes fonamentals que estan en relació amb la realitat i l'Evangelí. També les celebracions mirem que siguin molt participatives. La dinàmica del moviment també procura ser educativa.

Pedagogia de l'acció

Q.P.: *Després d'una història important de la pedagogia de l'acció, quins matisos hi donaries, avui, després de veure alguns fets que han passat –potser el més sorprenent seria el conflicte del Balcans–?*

E.F.: Cal relacionar-ho tot amb el tipus d'educació que hem rebut. Hem perdut una mica el nord tots. Precisament els plans de promoció de la pedagogia es troben que el que es vol és crear, no sols l'acció sinó un estil de vida dife-

rent, crear un estil de vida diferent és valorar, sobretot, la persona humana, la compassió, la tendresa, els camps ordinaris, la vida de cada dia. Quan veig el que passa als Balcans, i veig per exemple una casa cremada, penso que darrere d'una casa cremada hi ha l'esforç de tota una família que ha invertit els estalvis de tota la vida en aquella caseta, hi ha el treball humà, hi ha l'esforç, hi ha sacrifici, hi ha il·lusió, que s'ha enfonsat... A més dels morts, és clar, que és el pitjor. Estem en un món que no valora les coses més senzilles, més normals, més quotidianes. Sóc un enamorat de les coses petites i senzilles. Tinc una gran estimació per tot el més proper que conec, i quan veig que les coses se solucionen amb guerres, amb destruccions, malament. Tampoc a l'escola hem sabut educar el jovent en aquest tema. Recordo que una vegada vaig fer un mural sobre la guerra i al final s'havia de posar un eslògan, una frase, i tots posaven: *Viva la Paz! Muera la guerra!*, i coses per l'estil; i un va posar: *Vive la Paz!*, que és una dimensió més profunda de l'educació per la pau, d'intentar solucionar problemes pel diàleg. Ara, també és cert que les coses són molt més complicades del que semblen. I en el terreny de la política, encara més; hi ha contradiccions per totes bandes. Ara bé, em sembla que el camí que han utilitzat, no sé si ha aportat una solució o ha empijorant més les coses.

La utopia del Regne, única possible

Q.P.: *Els desencantaments poden conduir a un pragmatisme utilitarista. ¿Què fa l'apostolat seglar, pedagògi-*

cament, per preparar la persona per tal que tingui un mínim d'acceptació de les incoherències i no caigui en aquest desencantament que porta al pragmatisme utilitarista?

E.F.: Intentem donar una càrrega utòpica molt forta. La dimensió utòpica amara el programa polític dels partits d'aquest món, però el seu programa històric falla. S'amaga la falta de la utopia donant respostes immediates, però, cap on anem? Això no apareix tan clar, i és un buit molt gran que té avui dia la societat. Falta de projectes utòpics. Això no vol dir que no siguem realistes, sinó que tots els cristians hem de saber que la realitat és complexa i dura, i que s'avança molt a poc a poc en aquesta vida. Però és clar, hem de dir que una cosa important és la utopia,

A la societat li falten projectes utòpics, la nostra utopia és el Regne, no n'hi ha d'altra

però l'altra és la perseverança. En aquesta vida hem de tenir paciència, anem avançant encara que sigui de mica en mica. Però sabem que ho fem en la direcció correcta, i els cristians sabem molt bé que la nostra càrrega utòpica, en el fons, és el Regne, no en tenim altra. Nosaltres el que volem és una ciutat on tots ens sentim com a germans, que visquem tots com Déu vol, que visquem en plenitud, que visquem com persones amb dignitat. Això és la professió del Regne, i no n'hi ha cap altre. Ara, això és dur, i

moltes vegades quan veus que lluites i no avances el que fas és desenganyarte. “Si les coses són tan complicades cerco una altra cosa”.

Q.P.: *Com a contemporanis compromesos que creiem en la utopia com a energia transformadora del món, també hem d'integrar la persona compromesa, obedient, oberta a la voluntat de Déu, i en un principi molts cops als avisos de l'Església. ¿Com es compaginen aquestes dues coses?*

E.F.: No hi veig cap incompatibilitat. Per a mi no hi ha contradicció per aquests dos fets: ser utòpic i home compromès. Les dues coses són compatibles, no contradictòries. Com a mínim jo ho visc sense cap contradicció. Els cristians i qualsevol persona hem d'intentar ser adults, madurs, autònoms, i al mateix temps els cristians tenim una fe. La fe, què vol dir? Que tens un pol de referència nou, últim, és a dir, que aquesta autonomia que tens és plena però en part és una mica relativa; perquè jo sé que tot el que és meu té un caràcter un xic relatiu respecte dels altres. Per a mi l'absolut no és tot el que és meu sinó que és Déu; i la creença parteix d'això, i per a mi la màxima voluntat que tinc i el que diu la pregària és que es faci la voluntat de Déu, que jo no tinc cap projecte autònom amb utopia, que no tinc cap maduresa contra Déu o al marge de Déu, jo vull fer el pla de Déu, i per tant sempre diré cada matí: “Senyor que es faci la teva voluntat”. És una vivència de fe profunda que forma part de la teva vida. Saps que l'important és que es faci la voluntat de Déu, que tot el que fas no ho fas per protagonisme, ni per fardar,

sinó que ho fas per estimació. És això el que et sosté, el que evita que et cremis. Tot el que es fa es fa per respondre l'estimació que reps, ni tan sols per ètica, ni per moral, sinó perquè Jesús va estimar. Déu ens vol autònoms, i ens vol madurs, però la maduresa humana mai ha d'estar contraposada amb Déu, i quan a vegades tenim contradiccions i vivim les contradiccions, sempre hem de dir al final: "Senyor, primer ets Tu, que es faci la teva voluntat i tot el que jo veig és secundari".

***Q.P.:** És una reflexió d'una gran maduresa. Tot i les dificultats no es detecta rancor en les seves paraules.*

***E.F.:** De petit sempre pensava que quan arribés als vint o als trenta anys seria una persona madura, i quan vaig arribar als 25 encara era una cabra boja com abans. Aleshores vaig dir-me: "Quan en tingui 30..." I quan he arribat als 50 sóc tan immadur, tan contradictori i tan pecador com quan tenia 16 o 18 anys. És a dir, ésser adult és un repte que tenim. Sempre estem carregats de problemes, de contradiccions... Almenys ho visc així... I quan vaig a fer alguna xerrada per parlar de Jesús sempre em presento com un cristià més, admirador de l'amor, perquè realment em sento així. Això em permet parlar amb més llibertat de Jesús.*

La trajectòria de l'apostolat seglar a Mallorca

SEBASTIÀ SALOM i JAUME OLIVER

1. Abans del Sínode Diocesà (1945-1995)

El desvetllament del laïcat a Mallorca té, en aquesta segona meitat del segle xx, un nom ben concret: *Cursillos de Cristiandat*. No podem oblidar que aquest moviment va néixer a la nostra illa ara ja fa més de cinquanta anys, tot i que en els seus inicis –no podia ser d'una altra manera en aquella època– es projectava més amb vista a la reconquesta de cristians allunyats per portar-los a la pràctica religiosa, que no amb vista a la construcció del Regne de Déu enmig del món. Però és obligat reconèixer el fet que molts cristians que després han estat al capdavant d'un laïcat conscient i compromès reberen el seu primer impuls en els *cursillos*.

Molts dels cristians que després han estat al front d'un laïcat conscient provenen dels "cursillos"

També hi havia a Mallorca abans del Concili Vaticà II altres moviments seglars com l'Acció Catòlica, l'Adoració Nocturna, els Terciaris Francis-

cans, les Conferències de Sant Vicenç de Paül, la Congregació Mariana, etc. Però la renovació de l'apostolat seglar, en la línia de la nova mentalitat del Concili Vaticà II, va començar amb el bisbe Teodor Úbeda, vingut a Mallorca l'any 1972 i amb el nomenament, l'any 1977, de Mn. Josep Estelrich com a delegat de l'apostolat seglar. Els deu anys que estigué al capdavant de la delegació, juntament amb els cinc anys següents del seu successor en el càrrec, Mn. Andreu Genovart, foren una anys d'una gran empena als moviments especialitzats i a la formació de consiliaris. Però, malauradament, els resultats obtinguts no es corresponen amb els esforços fets, perquè els moviments especialitzats que continuen vius a la diòcesi (el MUEC, la JOC, el MIJAC, l'ACO, el Moviment de Comarques i el de Professionals) no deixen de ser grups molt minoritaris. Hem d'esmentar també un grup de les anomenades Comunitats Cristianes Populars, molt pròxim pels seus plantejaments als moviments especialitzats, però que no deixa de ser un grup reduït. I hem de deixar constància, també, per la seva contribució al desvetllament d'un laïcat cristià compromès, del treball fet per la Comissió de Pastoral Universitària i pel Secretariat de Pastoral Juvenil. Mentrestant, altres moviments, com Vida Creixent, Grups

d'Oració i Amistat, Comunitats Neocatecumenals, Comunió i Alliberament, etc., s'han anat obrint pas, originant una riquesa d'ofertes o –segons com es miri– una dispersió de forces. El delegat d'Apostolat Seglar, Mn. Sebastià Salom, que substituï M. Andreu Genovart a partir de 1992, concentrà els seus esforços a integrar els diferents moviments existents a la diòcesi en un projecte comú, cosa francament difícil atesa la diversitat de mentalitats i de procedències. Finalment, l'any 1997 el bisbe nomenà el laic Sr. Jaume Oliver, professor de la Universitat Balear, delegat d'Apostolat Seglar. El seu mandat al capdavant de la delegació coincidia amb l'inici del Sínode Diocesà i ha donat una nova imatge i obre noves expectatives de cara al futur.

Els moviments que segueixen vius són molt minoritaris, però l'apostolat seglar ha estat sempre present en la pastoral diocesana.

Mentrestant, l'apostolat seglar ha estat sempre present en el conjunt de la pastoral diocesana: a les trobades i les assemblees diocesanes, a les setmanes de formació i als consells diocesans. Algunes dades que es poden tenir en compte són les següents: en la Setmana de Pastoral Urbana, que se celebrà el mes de juliol de 1976, la ponència IV tractà sobre “Grups i moviments d'apostolat seglar”. L'anomenada Setmana de Setembre de 1980 va suposar

un pas important i molt significatiu per a la promoció del laïcat i l'exercici de la corresponsabilitat dels seglars. Es va obrir amb una ponència del bisbe titulada “Pas d'una pastoral de cristiandat a una pastoral d'evangelització”, document programàtic que proclama una opció clara i decidida pel model d'Església segons la doctrina del Concili Vaticà II. L'Assemblea diocesana de l'any 1986 es va dedicar íntegrament a la reflexió sobre “La presència activa dels seglars dins l'Església i la societat mallorquines”. La VIII Setmana de Teologia, que va tenir lloc el 1987, dirigida pel Centre d'Estudis Teològics de Mallorca (CETEM), es va dedicar al tema “La missió del laic en l'Església d'avui”. I el Consell Presbiteral, en la sessió de 1988, va reflexionar sobre les “Implicacions que té per als preveres el primer objectiu de l'Assemblea diocesana 86: els laics en l'Església i el món”.

2. Del Sínode al postsínode (1995-1999)

La celebració del Sínode Diocesà a l'Església de Mallorca (1995-1999) quedarà associat, per diversos motius, al seu laïcat. En primer lloc, perquè el mes de març de 1997 fou nomenat, per primera vegada, un delegat d'Apostolat Seglar laic. D'un total de catorze delegacions diocesanes, únicament la de Família i la de Pastoral de la Salut tenien, fins aquells moments, delegats laics.

En segon lloc, perquè en aquest Sínode –ens referim ara estrictament a l'Assemblea Sinodal (octubre de 1998

- maig de 1999)– hi participaren amb ple dret, també per primera vegada, un grup de laics i laïques, 66 en concret. Al llarg dels tres anys de preparació sinodal (octubre de 1995 - abril de 1998), al voltant de quatre mil laics integraren grups sinodals, i formaren part de la Comissió General del Sínode.

En tercer lloc, perquè en el conjunt dels textos sinodals debatuts i aprovats, configurats en sis nuclis temàtics, repetidament i explícitament s’hi poden trobar interessants i engrescadores referències doctrinals, orientacions pastorals i propostes operatives referides a la identitat, la missió i les funcions del laïcat. Concretament, una de les parts del nucli 4, titulat “L’Església, comunió de creients en Crist”, és dedicada íntegrament al laïcat.

Es crea per primera vegada un Consell de laics, òrgan de representació de tots els grups laïcals.

En quart lloc, perquè en la reorganització dels serveis diocesans de l’Església de Mallorca a la llum del Sínode, d’imminent publicació, es preveu la participació de laics en els organismes de nova creació (per exemple, el Consell Sinodal), en les estructures ja existents però ara renovades (per exemple, els arxiprestats), a més de conservar la seva participació en el Consell Diocesà de Pastoral; perquè es creen dues delegacions noves, de Pas-

toral Universitària i de Pastoral Juvenil (de la qual ja ha estat nomenada una delegada laica), fins ara integrades dins la Delegació d’Apostolat Seglar; però, sobretot, perquè es crea per primera vegada a la diòcesi de Mallorca un Consell de Laics, òrgan de representació de tots els grups i moviments laïcals, del qual en els propers mesos es definirà la constitució i les funcions i, en un breu període de temps, iniciarà les tasques.

La Delegació d’Apostolat Seglar durant els dos darrers anys, al mateix temps que estava fortament implicada en la dinàmica sinodal, ha analitzat la situació del laïcat a l’Església de Mallorca, ha establert contactes amb els moviments especialitzats i diversos grups laïcals, i va organitzar el mes de novembre de 1997 les I Jornades sobre Laïcat, les ponències de les quals foren publicades l’any 1998 amb el títol *El laïcat a l’Església de Mallorca. Reflexions i propostes*. Els títols de les ponències eren els següents: 1. La cultura del laïcat: un repte per a l’Església de Mallorca, Sr. Jaume Oliver; 2. El nou laïcat de l’Església de Mallorca, Mons. Teodor Úbeda; 3. L’espiritualitat del laïcat, Sra. Aina Alemany; 4. La formació del laïcat, Mn. Joan Bestard, i 5. Nota històrica sobre el laïcat a l’Església de Mallorca, Mn. Josep Estelrich. D’altra banda, i com una de les seves prioritats, va iniciar l’any 1998 l’elaboració d’un projecte de laïcat diocesà de caràcter general, que serà objecte de concreció en el transcurs dels propers mesos i d’implantació progressiva durant els propers anys. Entre altres activitats, té prevista, pel novembre de 1999, la celebració de les II Jornades sobre Laïcat.

En aquests moments, maig de 1999, just acabat el Sínode i a punt de començar el postsínode, tot el treball portat a terme en relació al laïcat constitueix un dels aspectes que més expectatives ha generat. Certament, la necessitat d'un laïcat adult, format, organitzat i corresponsable dins l'Església de Mallorca i intensament present en les estructures socials amb una clara missió evangelitzadora, és compartida per tothom. Però les diverses possibilitats metodològiques i organitzatives per convertir aquests principis en una realitat (moviments laïcals i grups concrets, estructures i funcionament participatiu intraeclesial, espiritualitat laïcal, etc.) són, encara, a l'Església de Mallorca, qüestions obertes i necessitades d'un aprofundiment i d'un consens que, en tot cas, conduirà al llarg del postsínode a una consolidació del laïcat en el context d'una pluralitat d'alternatives.

El laïcat ha de passar d'un present "desfigurat" a un futur "configurat".

El laïcat ha de passar d'un present *desfigurat* a un futur (certament mai acabat ni tancat) *configurat*, entenent per aquesta expressió l'adquisició i consolidació d'un perfil derivat dels plantejaments conciliaris i postconciliaris, reelaborats i adaptats a l'Església de Mallorca pel nostre Sínode, i construït conjuntament (*con-figurat*) per tots els col·lectius integrants de la nostra Església. En aquest perfil es poden

destacar de forma especial els aspectes següents: formació, organització, coordinació amb els altres col·lectius i sentit d'Església.

Per acabar, resulta adient reproduir els trets d'identificació del nou laïcat de l'Església de Mallorca, en paraules de Mons. Teodor Úbeda: 1. El nou laïcat ha de ser vertaderament creient en Jesucrist; 2. El nou laïcat ha de viure compromès amb l'Església i amb el món; 3. El nou laïcat ha de ser eminentment evangelitzador; 4. El nou laïcat s'ha de situar en un procés continuat de formació, i 5. El nou laïcat ha de ser un laïcat cohesionat i organitzat.

Creient, compromès i evangelitzador són les tres característiques del nou laïcat, segons mons. Úbeda.

El futur de l'Església de Mallorca serà el futur del seu laïcat. Aquest és el repte que ara tenim al davant en el context d'una societat cosmopolita, plural i oberta amb força al segle XXI.

3. Manifest dels laics de la Delegació d'Apostolat Seglar al final del Sínode Diocesà

Com a final d'aquesta relació sobre la trajectòria del laïcat cristià a la diòcesi de Mallorca, hem cregut important i significatiu reproduir el manifest següent, que es va publicar a la premsa

local, pocs dies després de finalitzar les sessions de l'Assemblea Sinodal:

Un projecte de futur per a l'Església de Mallorca

Acabat el Sínode, els laics de la Delegació d'Apostolat Seglar que hem participat a l'Assemblea Sinodal, convocats pel nostre bisbe Teodor, volem compartir aquesta experiència eclesial i difondre les seves conclusions.

Partint de l'anàlisi de la nova societat mallorquina –canviant, plural, *terra de missions* en bona part, però també plena de llavors d'esperança pel Regne de Déu– així com de l'anàlisi de la nostra Església, hem pres nova consciència de la missió evangelitzadora de l'Església i de la necessitat de canvis institucionals i operatius, ara i en les properes dècades, per fer arribar a tothom la bona nova de Jesucrist.

Hem aprofundit el significat i el sentit de la celebració de la fe, de l'Eucaristia, dels Sagraments i de l'acollida de la Paraula de Déu. Hem identificat amb més claredat i convicció que mai el rostre de Jesucrist en el rostre de tots els homes i dones que viuen alegries i penes, i, massa sovint, noves pobreses, marginacions i exclusions.

Per tot això ens hem compromès amb un nou projecte d'Església de Mallorca per al segle XXI. Església de vertaders creients en Jesucrist, Església de comunió al seu si i amb l'Església universal, renovada, fraterna i responsable, servidora, pobra i acollidora, evangelitzadora i que es deixa evange-

litzar, missionera i ecumènica, en conversió permanent i en diàleg constant amb qualsevol pensament per desafiant que resulti.

En coherència amb aquest projecte haurem de canviar actituds i mentalitats, assumir riscos i ésser creatius i coratjosos, sempre guiats per l'Evangelí i atents als reptes de la societat i de la història. Únicament així no frustrarem el projecte sinodal ni decebrem les il·lusions que ha suscitat. Convocam fraternalment tots els membres de l'Església de Mallorca, i especialment el laicat i les generacions joves, a compartir responsabilitat i a protagonitzar el postsínode, que serà *el temps de la veritat* del nostre Sínode.

Des de la consciència dels errors comesos, de les pròpies limitacions i de les dificultats que envoltaran aquest projecte, manifestam la nostra confiança en l'Esperit de Déu que no és de covardia, sinó de fermesa, d'amor i de seny. Volem ser, amb el nostre bisbe Teodor, amb tots els nostres germans laics, amb els germans preveres i els germans i germanes de vida consagrada, veus i mans ben actives en tot aquest procés que ens demanarà fe i conversió, coratge i delicadesa, constància i imaginació, realisme, visió de futur i capacitat de revisió constant. Somniam com a fruit d'aquest Sínode una església de Mallorca per al segle XXI que sigui font de vida i de riquesa humana i espiritual per al poble mallorquí, que vol servir i acompanyar com sempre ho ha fet, i punt de referència positiu per a tota la societat mallorquina. No estalviarem esforços per transformar aquest somni en una realitat.

L'apostolat seglar, una visió des del bisbat de Lleida

AMADEU BONET, membre de l'ACO i president del Consell Diocesà dels Moviments d'Acció Catòlica a Lleida.

L'impuls des del Vaticà II a l'apostolat dels seglars

El Concili Vaticà II amb el decret *Apostolicam actuositatem* del 1965, i després l'Exhortació Apostòlica de Pau VI *Evangelii Nuntiandi* del 1975, al 1988, l'Exhortació Apostòlica *Vocació i missió dels laics* de Joan Pau II, el document *Laics cristians, Església en el món* de la Conferència Episcopal Espanyola del 1992 i darrerament el Concili Provincial Tarraconense del 1995, ens parlen sobre l'apostolat dels seglars i ens fan una crida a intensificar el dinamisme apostòlic del laicat en tots els àmbits de la nostra vida. Ens recorden que la vocació cristiana és, per la seva naturalesa apostòlica, una crida a anunciar el regne i a fer-lo possible, i per tant:

– una crida a transformar la realitat històrica en la qual ens ha tocat viure, moguts per l'amor;

– una crida a testimoniar les propostes de l'evangeli;

– una crida a fer un anunci explícit de Jesucrist, tot donant raó de la nostra esperança (*1 Pere 3,15*);

– una crida a viure en comunió, solidàriament, la nostra tasca sabent-nos membres del Cos de Crist, de l'Església;

– una crida a la missió, a sortir enfora per fer partícips de salvació tots els homes i totes les dones.

És des d'aquesta crida que ens sentim impulsats a treballar per fer realitat en el nostre bisbat de Lleida un veritable apostolat seglar.

La vocació cristiana és per natura apostòlica, una crida a fer possible el Regne

Tot seguit us exposo com des de Lleida s'està concretant aquesta crida i ho faré desenvolupant els següents aspectes:

a) La tasca de la Delegació d'apostolat seglar.

b) La nova Acció Catòlica, una concreció d'aquest apostolat seglar.

c) L'apostolat seglar en el Pla Diocesà de Pastoral.

d) El paper clau de l'espiritualitat seglar per configurar un autèntic apostolat.

e) La importància de la formació i els mitjans de què disposem.

f) I per acabar, uns reptes per al futur.

La delegació d'apostolat seglar a Lleida: una delegació de delegacions

Al bisbat de Lleida la delegació d'apostolat seglar pretén aglutinar, coordinar i potenciar les tasques que proposen els diferents documents de l'Església esmentats i que el laïcat duem a terme a través de moviments d'apostolat seglar i d'associacions, de serveis. Aquests moviments, serveis i associacions treballen en cinc delegacions: de pastoral juvenil, de pastoral universitària, de pastoral d'adults, de pastoral obrera i de pastoral familiar.

1. Delegació de pastoral de joventut.

La delegació de pastoral de joventut aplega en la coordinadora de moviments i serveis a nou realitats juvenils: MIJAC, Minyons Escoltes i Guies San Jordi, JARC, JOC, MUEC, Comitè Òscar Romero, Associació juvenil Mà Oberta-Cor Obert, Comunitat Xavier-CVX, Equip de Campaments i els Centres d'Esplai Cristians-Fundació Verge Blanca. En aquesta plataforma de coordinació s'intercomuniquen, es relacionen, es coneixen tot compartint la vida de cadascú i acullen conjuntament els reptes de cara a l'evangelització que els van plantejant els diferents medis juvenils en què es mouen, tot col·laborant en el projecte pastoral de la diòcesi. També des d'aquesta delegació es coordina i potencia el treball dels responsables de pastoral d'adolescents en els diferents col·legis de l'Església, la pastoral juvenil en les

parròquies de la ciutat i en el medi rural. S'ofereix als joves el Servei d'Informació i Orientació (SIOJ) i el Servei d'Atenció Preventiva Adolescent en Salut Mental SEAPA-SM. Un moment important del treball és la trobada de Moviments i Serveis que aquest any ha arribat a la seva XVII convocatòria.

2. Delegació de pastoral universitària.

La delegació de pastoral universitària pretén impulsar la presència evangelitzadora dels estudiants i professors cristians en la universitat. Coordina moviments de joves en el món dels estudiants (el MUEC, les CVX, Joves Universitaris de Cor Obert, el Moviment de Joves del Bisbat d'Urgell), i un equip de pastoral que treballa en les residències universitàries (P. Franciscans, M. Dominiques, M. Cordimarianes), de cara a organitzar quatre activitats conjuntes durant el curs: una vetlla de pregària a l'inici del curs, una celebració en el temps d'Advent, una celebració el Dimecres de Cendra i un cine-fòrum. Una altra activitat és l'oferta des de l'Institut Superior de Ciències Religioses-IREL de crèdits de lliure elecció per a estudiants de la Universitat de Lleida, UdL (aquest any hi ha 140 alumnes de la UdL matriculats en assignatures del currículum, cursos i cicles de conferències). També s'ofereix el Servei d'Assistència i Formació Religiosa (SAFOR), que té un despatx dins la universitat on s'acull i s'informa els joves i s'organitza un seminari mensual de professors universitaris.

3. Delegació diocesana de la família.

La delegació diocesana de la família treballa, per una banda, en la preparació de parelles per al matrimoni a partir de la creació de petits grups que són animats per 11 matrimonis des del CPM. Per altra banda, ofereix un servei d'acollida i acompanyament familiar per a parelles en situació de crisi, i si s'escau, les deriva vers un servei professionalitzat (intervenen segons la problemàtica detectada metges, psicoanalistes, psicòlegs, teòlegs, psicopedagogs, assistents socials, juristes i orientadors familiars); es tracta del Centre d'Orientació Familiar (COF), creat per ajudar la família. També s'estan potenciant les escoles de pares (s'ofereixen tant a l'escola pública com a la privada) i els grups de discussió, i és en fase de creació una biblioteca de la parella i la família. Una altra de les tasques de la delegació de la família és aglutinar i coordinar els dos moviments familiars que hi ha a la diòcesi amb la voluntat d'anar fent camí junts en aquest camp. Ofereix també formació coorganitzada amb l'IREL.

4. Delegació de pastoral obrera.

La delegació de pastoral obrera aplega els moviments JOC i ACO, i altres realitats que treballen en aquest àmbit, i intenta fer de pont entre l'Església i el món obrer, aportant la proposta alliberadora de Crist al món del treball i atansant els problemes del món del treball a l'interior de l'Església. Una de les activitats que organitza com a delegació és una trobada el 1r de maig en la qual se celebra l'eucaristia, es participa en la manifestació organit-

zada a la ciutat i es fa un dinar de germanor. Aprofitant aquesta data també es difon a la premsa local un manifest que es fa des de la PO de Catalunya i escrits al voltant de les campanyes dels moviments implicats.

5. Delegació de pastoral d'adults.

La delegació de pastoral d'adults coordina les diferents realitats d'apostolat seglar organitzades per sectors: caritat, família, Acció Catòlica, cultura, comarques rurals, comunitats de base, tercera edat, solidaritat, món obrer, pregària i món professional. El seus objectius són el coneixement mutu de les diferents realitats, la posada en comú de les línies de treball pròpies i la proposta de treballar conjuntament en l'evangelització, des de la proposta del Vaticà II.

La doctrina de l'Església ens recorda que com a laïcat tenim una forma d'associació diocesana pròpia, l'Acció Catòlica.

La nova Acció Catòlica, una experiència concreta d'apostolat seglar

Els documents de la doctrina de l'Església citats ens recorden que, com a laïcat, tenim una forma d'associació en l'àmbit diocesà que ens és pròpia, l'Acció Catòlica, i que ens ajuda a plantejar-nos la dimensió apostòlica de la nostra vocació des de l'acció en la

vida de cada dia, reflexionada en la revisió de vida i il·luminada per la paraula de Déu.

Els moviments d'Acció Catòlica potencien el treball conjunt per tal de fer més eficaç la nostra acció i donar un testimoni comú dels valors del Regne. Ens impulsen a una presència i un compromís, a una participació en les mediacions socials, polítiques i culturals, etc., a una acció en els ambients, en les estructures en què participem tot treballant solidàriament amb les dones i els homes de bona voluntat a favor d'un home nou i d'una societat nova, per tal que puguem, des de dins i guiats per l'Esperit Sant, ser el ferment capaç de transformar aquestes realitats temporals d'acord amb el projecte de Déu.

*S'ha constituït a Lleida
el Consell diocesà
de moviments
d'Acció Catòlica*

Per tal de consolidar les realitats d'AC ja existents, al començament d'aquest curs s'ha constituït a Lleida el Consell Diocesà dels Moviments d'Acció Catòlica que aplega el Moviment Infantil i Juvenil d'AC, la JARC, la JOC, el MUEC, el Moviment Cristià d'Adults, l'Acció Catòlica Obrera i el Moviment de Professionals Cristians. S'està posant en marxa, tot i que encara no està oficialment constituït ni representat en el Consell, el Moviment Cristià de Pobles i Comarques que aplega els cristians adults del món rural.

En aquest Consell ens proposem els objectius següents:

– ser vincle de comunió i cooperació entre els diferents moviments i associacions d'AC, facilitant el coneixement mutu i el diàleg;

– ser un mitja de comunió afectiva i efectiva dels membres amb el bisbe de Lleida;

– procurar la connexió i coordinació amb els moviments d'altres bisbats, en particular amb els de Catalunya;

– vetllar perquè tots els membres siguem fidels a les exigències de la nostra identitat;

– promoure i facilitar iniciatives conjuntes d'evangelització dins l'àmbit diocesà, intentant respondre a la nostra realitat, a la llum de l'ensenyament de l'Església;

– coordinar les activitats, els projectes, les campanyes, etc., i procurar que s'emmarquin dins l'acció evangelitzadora i apostòlica promoguda per la diòcesi;

– promoure la constitució de nous moviments o associacions d'AC diocesans.

Pel que fa a aquest darrer objectiu, aquest any, dins el Pla Diocesà de Pastoral i com a manera de dur a terme la Resolució 29 del Concili Provincial Tarraconense, que encomana als responsables de l'Apostolat Seglar i laïcal la tasca de potenciar els moviments d'AC, la delegació d'apostolat seglar de Lleida i el mateix consell de l'AC hem volgut impulsar els moviments d'Acció Catòlica General tant d'adults com de joves. A Lleida no existeix des de fa temps un moviment general de

joves i el d'adults necessita un impuls per a la seva extensió i implantació en moltes de les parròquies urbanes on no és present, ja que en l'actualitat només és constituït per grups de senyores procedents de l'antiga AC de Dones i present en tres parròquies.

Amb aquest fi hem buscat un equip de persones que puguin impulsar la posada en marxa d'aquest nou Moviment Cristià d'Adults en les diferents parròquies de la ciutat. Cal dir que ja comptem amb aquest equip, que està engrescat i disposat a preparar-se per dur a terme aquesta tasca d'iniciar, a partir de la realitat de cada parròquia, un treball en conjunt que els faci descobrir la necessitat d'organitzar-se i de formar-se de cara a actuar per evangelitzar els veïns i veïnes dels seus respectius barris.

Quant als joves, també estem cercant un equip, format pels agents de pastoral que ja estan fent una tasca de coordinació amb els grups de joves de diferents parròquies d'un arxiprestat, i aquells que estarien disposats a tirar endavant aquest projecte de Moviment Cristià de Joves.

L'apostolat seglar en el Pla Diocesà de Pastoral

La nostra diòcesi disposa actualment d'un pla de pastoral que té com a objectiu l'aplicació del Concili Provincial Tarraconense, per tal d'intensificar l'acció evangelitzadora de l'Església lleidatana. El pla està programat per a un període de quatre anys (1997-2001), durant els quals

es pretenen assolir els objectius següents:

1. desenvolupar en la nostra diòcesi una actitud d'acolliment;
2. promocionar un laïcat cristianament adult;
3. promoure les vocacions al ministeri sacerdotal, i
4. intensificar la sol·licitud per als més pobres i marginats.

Aquest any ha guiat el treball diocesà l'objectiu de caminar vers un laïcat cristianament adult. Ha estat un treball per fer descobrir la necessitat d'un apostolat seglar capaç d'exercir la nostra funció com a laics en l'Església i en el món.

Durant tot el curs, 58 grups i un total de 368 laics i laiques han anat treballant un seguit de qüestionaris al voltant de tretze temes. Aquests temes han conduït a la descoberta de la dignitat del laïcat com a batejats; a la descoberta de la necessitat de romandre enmig del món per tal que, guiats per l'Esperit, puguem impregnar dels valors de l'evangeli la vida de les persones, les seves relacions i les relacions d'uns pobles amb uns altres, i també a la descoberta de la necessitat d'organitzar-se per tal de dur a terme aquesta tasca.

El treball realitzat aquest curs es va concloure amb la II Assemblea Diocesana del Pla de Pastoral, celebrada l'11 d'abril. En el decurs d'aquesta assemblea, i a partir d'una conferència de Mn. Ramon Prat i Pons sobre el tema "Un laïcat cristianament adult per a evangelitzar", els més de dos-cents assistents

vàrem reflexionar en petits grups de treball sobre els aspectes que s'exposen tot seguit.

1. Les dificultats que tenim i les demandes que fem el laïcat per tal d'avançar vers la maduresa, tant necessària per a la vida de l'Església diocesana.

Pel que fa a les dificultats, en vam descobrir de personals (les pròpies limitacions, por, angoixes, estrès, actituds poc positives, separació entre la fe i la vida, activisme...), d'ambientals (una visió negativa del que passa que ens porta a no comprometre'ns, la indiferència social davant la religió, l'individualisme i la competitivitat, adaptar-se al que es porta...) i d'eclesials (tancament en la parròquia o en el grup, manca d'acompanyament, passivitat de molts cristians, espiritualitat poc o gens encarnada en la vida, resistència per part d'alguns preveres a donar responsabilitats als laics, comoditat dels laics...). Per superar aquestes dificultats ens vam plantejar que cal:

- aprofundir en l'experiència de Déu des de la pregària, des de la contemplació;
- convertir-nos per al seguiment radical del Crist que ens faci perdre la por, comprometre'ns, viure l'amor i l'esperança;
- formar-nos aprofitant els elements que ens va donant l'Església diocesana;
- viure la fe en l'Església, sabent-nos Església, compartint la vida, celebrant la fe, accentuant allò que ens uneix, trobant un lloc per a cadascú, dialogant i cercant espais de trobada i comunicació.

2. La voluntat i els mitjans necessaris per fer efectiva una coordinació que ens permeti viure la comunió eclesial.

Es va constatar que tenim voluntat de coordinar-nos i que cal començar per aglutinar i coordinar el que es fa a escala parroquial (fent trobades conjuntes, federant grups, potenciant els consells parroquials...), a escala d'arxiprestats i a escala diocesana. És a dir, es proposa una coordinació de baix a dalt, on es vagi descobrint la necessitat d'aquesta, tot veient allò de positiu que ens aporta el fet de conèixer, valorar i estimar la diversitat de carismes.

3. La disposició a tirar endavant la Resolució 29 del Concili Provincial Tarraconense, que vol potenciar els moviments d'Acció Catòlica.

Sobre aquest punt es va aclarir la diferència entre *l'acció dels catòlics* i *l'Acció catòlica* com a forma d'associació del laïcat promoguda per l'Església, amb les seves quatre notes característiques que són:

1. ser una organització de laics que assumeixi el projecte de l'Església diocesana;
2. on els laics en són els veritables protagonistes;
3. que viu l'organització com a element pedagògic, i
4. que es vincula, en comunió amb el ministeri pastoral del bisbe.

Es va demanar la creació d'un equip promotor per al Moviment Cristià d'Adults, per al qual ja es van oferir un grup de persones disposades a tre-

ballar-hi. També es van oferir laics i laiques disposats a fer d'enllaç amb aquest equip en moltes parròquies i grups. Es va demanar que els mossens de les parròquies i els laics que hi participen des del Consell, des de moviments especialitzats, des de grups parroquials, etc., impulsin també la creació d'aquest moviment d'adults.

L'espiritualitat de l'apostolat seglar

Un dels aspectes importants a fi que el nostre apostolat seglar sigui tal és vetllar, des dels diferents àmbits eclesials on ens trobem organitzats el laïcat, per tal que l'espiritualitat dels laics i laiques cristians sigui una espiritualitat amb majúscules.

Els laics cristians han de tenir una espiritualitat encarnada, fonamentada en la trobada personal amb Déu.

Una espiritualitat que parteixi d'una crida a viure segons l'Esperit i ens porti a actuar i a implicar-nos en les coses i les activitats d'aquest món nostre (Joan Pau II, *Cristífideles laici*, 16-17). Per tant, una espiritualitat que la sapiguem viure com a ciutadans de Lleida, o d'Alcarràs o de qualsevol dels nostres pobles, una espiritualitat encarnada, des de la qual relacionem la fe i la vida de cada dia.

Una espiritualitat que es fonamenti en la trobada personal amb Déu que és

Pare, Fill i Esperit Sant, feta des de la contemplació d'aquesta vida de cada dia, dels altres, dels esdeveniments... tot descobrint les empremtes que Déu va deixant en la nostra història i fent-nos oients de la paraula de Déu que s'hi proclama i ens dóna suport, estímul i força per a l'acció.

Una espiritualitat que es visqui en Església, en comunió, sabent-nos membres diferents i necessaris de l'únic Cos de Crist, i que es visqui des de l'Església, sabent-nos enviats.

Una espiritualitat Pasqual que ens capaciti per acceptar l'aparent fracàs, sabedors que el "gra de blat ha de morir per donar fruit", i ens obri a l'esperança confiada que la darrera paraula no la té el mal, ni la mort, sinó l'Amor.

Una espiritualitat que compti amb espais que ens permetin tenir el temps, el silenci necessari i l'acompanyament per fer experiència de tot això. Hi ha una part d'aquesta vivència espiritual que és personal i intransferible: la pregària, la contemplació quotidiana, el silenci, la trobada amb el Crist... i cal tenir cura d'aquesta vida interior, puix només puc dir que Jesús és proposta de salvació si jo n'he fet experiència personal; però n'hi ha una altra que necessita un suport comunitari que ajudi a fer-la possible. En aquest sentit és molt important l'oferta que des de diferents àmbits diocesans (les parròquies, els moviments i associacions, els arxiprestats, les delegacions, etc.) es fa de:

– la celebració de l'Eucaristia, la celebració del sagrament de la reconci-

liació, i la preparació i celebració d'altres sacraments;

– les vetlles de pregària, i espais de pregària comunitària;

– els recessos;

– les converses quaresmals;

– l'acompanyament personal per part dels consiliaris i consiliàries dels grups;

– i, molt important, els exercicis espirituals que s'ofereixen, tant per a joves com per a adults, des de ja fa anys i amb una acollida i participació molt positiva.

En definitiva, volem vetllar entre tots per una espiritualitat del laïcat que ens porti a viure apassionats per Déu, apassionats per la humanitat i apassionats per estimar sense límits.

L'apostolat seglar i la formació

L'aspecte de la formació dels seglars al nostre bisbat es duu a terme des de diferents àmbits:

– A través del catecumenat d'adults.

– A través de la Revisió de Vida.

– A través dels estudis d'evangeli, les trobades de formació i les assemblees pròpies de cada moviment, associació, delegació, etc.

– A través de l'Institut Superior de Ciències Religioses-IREL que ofereix estudis per a la diplomatura en teologia (aquest any surt la primera promoció de laics diplomats en teologia); cursos de pastoral de joventut, de formació de catequistes, de pastoral de la salut, etc.; seminaris permanents sobre doctrina social de l'Església, de professors

universitaris, de professors de religió de secundària, de professors i estudiants sobre temes d'actualitat, cicles de conferències, etc. tant per a la formació sistemàtica com per a la formació permanent del laïcat. Aquest curs acadèmic hi ha 261 matriculats oficials i un miler de persones han passat pels diferents cursos, conferències, etc. També publica diversos documents que considera importants de cara a la formació permanent teològica i pastoral del laïcat. En aquest vessant, la col·lecció Quaderns IREL porta publicats dos números: *La sal de la Terra*, del Dr. Manuel Lladonosa i Vall-llebrera, catedràtic d'Història Contemporània i director del SAFOR, (Quaderns IREL núm. 1, Lleida 1997) i *El pessebre: icona de la recerca humana. Una resposta a la crisi religiosa actual*, de M. Carme Agustí i Barri (Quaderns IREL núm. 2, Lleida 1998).

– A través de l'Escola de l'Esplai que ofereix cursos per a animadors i directores de temps lliure, crèdits de lliure elecció sobre animació sociocultural d'adolescents i joves, de gent gran, de persones amb disminucions i en situació de marginació, que possibiliten als seglars adquirir un nivell de competència pedagògica, de recursos etc. que els permeti dur a terme, amb un bon bagatge, les diferents tasques en què estan compromesos.

I des d'aquests àmbits es vol potenciar una formació que ens ajudi a anar fent una formulació de l'experiència cristiana de Déu, d'un Déu que és presència, salvador, aportador d'alegria i d'esperança, que crida al seguiment i a posar en pràctica la seva proposta, que demana una adhesió personal a

Jesucrist i viure el seu estil en colla, en equip, en comunitat, en moviments, en associació, en Església, i enmig de les mediacions de la nostra realitat lleidatana. Tenim a l'abast els mitjans per llegir, estudiar i fer teologia des de la passió per fer significatiu Déu per als qui viuen al costat nostre i per als qui vénen darrere nostre. I sabem que no es dóna una formació integral del laïcat si la formació no va unida a la participació en algun tipus d'associació d'apostolat seglar que permeti fer vida allò que anem aprenent des de la formació, i que ens porti a fer una veritable experiència evangelitzadora i missionera, tot participant de forma compromesa tant en la nostra societat com en la nostra Església.

Reptes per a l'apostolat seglar a Lleida

Penso que els reptes que avui tenim plantejats els laics i laiques que volem viure la fe, l'esperança i l'amor enmig de la gent dels nostres pobles i ciutats són:

– Plantejar-nos solidàriament l'evangelització: o evangelitzem junts o no ens en sortirem, o evangelitzem el laïcat o no és possible la nova evangelització en la nostra realitat diocesana.

– Avançar cap a la comunió interna en l'Església diocesana: aprendre a valorar-nos, estar disposats a conèixer-nos i a descobrir la necessitat de l'altre com a enriquidora i complementària de la tasca comuna que portem entre mans.

– Participar activament en les mediacions socials, polítiques, associati-

ves, culturals, de lleure, etc. dels nostres pobles i ciutats, plantejant-nos una presència pública de la fe que sigui culturalment significativa, evangèlicament identificada, històricament transformadora i solidària, i contagiosament missionera, per tal de fer possible que els valors del Regne impregnin la nostra societat i que els valors de la nostra societat, les seves aspiracions, els seus problemes penetren en l'Església.

– Impulsar el moviment d'adults.

– Posar en marxa el moviment general de joves.

– I finalment, el repte que ens planteja ser apòstols del Crist enmig de la nostra gent és el d'aportar la novetat i l'originalitat d'una vida viscuda segons l'esperit de les benaurances que faci creïble l'evangeli. I això fer-ho amb l'acció i amb el testimoni d'una vida:

que aportï diàleg i respecte allí on hi ha confrontació;

que aportï amor allí on hi ha odi, fruit de la injustícia;

que aportï perdó allí on hi ha ofensa;

que aportï servei on hi ha voluntat de poder;

que aportï solidaritat allí on hi ha interessos personals o de grup i individualisme;

que aportï misericòrdia en mig d'un món agressiu i violent;

que aportï pau i esperança on hi ha violència;

que aportï reconeixement on hi ha desqualificació;

que aportï compassió enmig d'un món individualista;

que porti llibertat on hi ha imposició i submissió;

que porti una manera de viure austera i preocupada pel *ser*, enmig d'un món mogut pel diner i el consumisme, preocupat pel *tenir*;

que porti joia allà on hi ha tristor, i llum on hi ha foscor;

que porti gust per la vida on hi ha desencís i manca de sentit;

que porti compromís envers el bé

comú on hi ha apatia i desconfiança pels afers polítics;

que porti respecte on hi ha intransigència;

que porti possibilitats de canvi on no s'hi veuen sortides;

que porti la Bona Nova enmig d'un món on sobresurten les males notícies;

que porti la Novetat a un món vell, com a testimoni i anunci d'Aquell que ve a fer noves totes les coses (*Ap 21,5*).

L'Acció Catòlica a Tarragona.

Preguntes amb resposta?

JOAN ANTON CEDÓ, delegat diocesà d'Apostolat Seglar.

La Carta Pastoral de l'arquebisbe Lluís Martínez Sistach *Treballem amb joia a la vinya del Senyor*, reflexionant sobre els objectius prioritaris per al trienni 1996/97-1998/99, recull els elements bàsics des d'on concretem la proposta diocesana referent a l'Apostolat Seglar.

A quina realitat responem?

La que descriu el mateix Concili Provincial Tarraconense en cada resolució, en el contingut i la forma, abans de fer propostes concretes. Una realitat on, sovint, el testimoni –*personal*– de moltes i molts no és correspost amb accions comunitàries-associades que responguin a una presència coordinada, on una realitat sigui complementària per a l'altra, de l'Església en el món.

Una realitat on, tot valorant el que hi ha de positiu, no ens podem permetre ignorar les greus contradiccions que pateix i fan patir, agreujant la situació dels més desfavorits, provocant mancances greus del més elemental en infants, adolescents i joves, però també per als adults i els vells.

Una realitat on, a l'Església Catòlica, ens costa trobar l'espai des d'on

aportar, l'experiència de fe que compartim i en què les dificultats, sovint, encerclen les propostes provocant l'aïllament respecte al temps que vivim i, de vegades, també respecte a persones amb les quals vivim.

Ens costa trobar l'espai des d'on aportar, sense arrogància i sense vergonya, l'experiència de fe

Una realitat en què, vivint-hi, escoltàvem fa pocs dies en proclamar l'Evangeli “Jo serè amb vosaltres cada dia fins a la fi del món” (Mt 28 16-20). “Jesús, doncs, acompanya la missió de l'Església: l'evangelització, que és deure, gràcia i vocació” (Martínez Sistach, Lluís; “*Cridats i invitats a participar en el treball eclesial d'evangelització*”; conferència pronunciada amb motiu del dia de l'Acció Catòlica i de l'Apostolat Seglar; Tarragona, 18 de maig de 1999).

A què ens referim quan parlem de l'Apostolat Seglar?

És l'Església, i cada cristià en particular, que som convidats a viure

donant testimoni de la nostra Fe. Al servei d'aquesta missió hi ha el que podríem anomenar mediacions o recursos. Emprant aquestes mediacions o recursos, en definitiva organitzant-nos, s'afavoreix la corresponsabilitat en la missió d'evangelitzar.

En l'exercici d'aquesta corresponsabilitat entenem la participació del laïcat en el món (em permeto recomanar la lectura de la Carta Pastoral citada al començament); ara hauríem d'incorporar el text íntegre d'alguns paràgrafs referits al laïcat, en concret els apartats 4 i 7 quan es refereix a la pastoral de joventut i a la participació del laïcat en l'Església i en el món.

Corresponsables en la missió de l'Església, els laics participen en el que és bàsic per a viure la fe i, vivint-la, enfortir la comunió. La Delegació d'Apostolat Seglar és, doncs, el servei diocesà al qual s'encomana que els laics tinguin al seu abast els serveis necessaris per a viure-ho; en aquest sentit promou i canalitza, a través de les parròquies i dels arxiprestats, els serveis que, diocesament, es creuen oportuns.

Les persones laiques, per tal de fer efectiva i visualitzar la comunió, s'organitzen. El fet d'associar-se per tal d'afavorir l'apostolat i l'exercici del seu testimoni és positiu per a la persona laica i un bé en l'exercici de la missió de l'Església. L'Església diocesana és un espai adient per al discerniment de les opcions necessàries per a un major vigor evangelitzador. A l'Arquebisbat de Tarragona hem projectat, en els objectius del proper trienni, la convocatòria de la Taula Diocesana

dels Moviments i Associacions on, previ discerniment del ministeri pastoral que correspon a l'arquebisbe, s'integraran els moviments i associacions de laics. Preveiem en aquesta convocatòria una bona experiència de treball pastoral en corresponsabilitat i comunió.

L'Arquebisbe ha definit l'Acció Catòlica com la forma habitual d'associació de laics

I, precisament, perquè es pugui respectar el carisma i el tarannà propis de cada associació i moviment, i perquè a la vegada no hi hagi llacunes (sectors o zones pastorals amb persones laiques que hi viuen i hi conviuen) i no ens manqui cap proposta de treball organitzat amb la diocesaneïtat com a únic carisma i els objectius pastorals diocesans com a objectius propis, l'arquebisbe ha definit a la Carta Pastoral citada "l'Acció Catòlica com la forma habitual d'associació diocesana de laics" (N.4)

L'Acció Catòlica és el conjunt de moviments que, assumint els objectius diocesans, concreta l'evangelització

L'Acció Catòlica és, doncs, el conjunt de moviments d'adults, de joves i d'adolescents i infants que, assumint la totalitat dels objectius diocesans en la

seva proposta de treball, esdevé una forma singular i necessària per concretar la proposta evangelitzadora de l'Església diocesana, avui, en un treball complementari amb altres moviments diocesans o acollits a la diòcesi, participant a la Taula de Moviments i Associacions per tal que allò que és propi de cadascú esdevingui oportunitat de comunió.

A la Delegació d'Apostolat Seglar li correspon proposar i oferir els recursos necessaris que afavoreixin la coordinació de l'acció pastoral i la seva eficàcia als arxiprestats i zones pastorals corresponents, a més de promoure la coordinació i la complementarietat dels moviments i associacions de laics, preferentment a través de la projectada Taula Diocesana de Moviments i Associacions, i fomentar la participació activa dels laics, individualment i associada, vetllant sobretot les llacunes existents en les nostres propostes pastorals, on els moviments d'Acció Catòlica, des de la seva plena identitat (les quatre notes) han de constituir uns mitjans singulars.

Quins són els Moviments d'Acció Catòlica a Tarragona?

Aquesta pregunta permet comentar l'estructura de la mateixa Delegació Diocesana d'Apostolat Seglar.

La Delegació d'Apostolat Seglar l'integren, a més del delegat diocesà, els responsables diocesans de Pastoral Universitària, Obrera, Rural i Pastoral d'Educació del Lleure. A l'equip hi són convocats i, per tant, hi treballen

amb molta col·laboració, els delegats diocesans de Pastoral de Joventut i Familiar i el director per als ministeris confiats a laics.

Quant als moviments d'Acció Catòlica, el delegat diocesà és a la vegada el responsable de la Pastoral General d'Adults i, conseqüentment coordina l'Acció Catòlica General d'Adults i Vida Creixent. A Pastoral Universitària, a més dels serveis propis (serveis d'acolliment i orientació, trobades amb professors universitaris, etc.) hi ha integrats els moviments d'AC: MUEC i Moviment de Professionals Cristians; semblantment a Pastoral Obrera (JOC i GOAC) i a Pastoral Rural (JARC i Moviment Cristià de Pobles i Comarques). Pastoral de Joventut, a més dels moviments i associacions de joves que li corresponen, en aquests moments vetlla l'inici del Moviment Cristià de Joves, coordinant-lo, també amb el MIJAC.

Mentre no hi hagi el Consell Diocesà de Moviments d'AC, des de la Delegació Diocesana d'Apostolat Seglar s'assumeixen aquestes funcions preveient-ne la propera constitució.

I, per acabar, quins són els objectius diocesans del pròxim trienni 1999-2002?

1. Facilitar un major coneixement de la paraula de Déu i viure-la (Concili Provincial Tarraconense 1995, Resolució 48-58).

Un major coneixement de la Paraula de Déu ha de ser la base de tota tas-

ca per millorar la formació, la catequesi, la predicació... i no quedar-se només en l'estudi, sinó que cal viure d'acord amb la Paraula de Déu, tal com la proclama, la interpreta i la celebra la nostra Església.

2. Viure i expressar les actituds de conversió, de reconciliació, d'acció de gràcies i de solidaritat, amb l'esperit del jubileu (resolució 1c, 71, 77-79).

Es tracta d'actituds fonamentals en la vida cristiana. A l'hora de portar-les a la pràctica convindria incidir en la celebració del sagrament de la reconciliació i en les accions envers els més pobres i marginats.

Els objectius són un millor coneixement de la paraula de Déu, solidaritat, acolliment i expressar actituds de conversió.

3. Revisar i millorar les formes d'acolliment per part de les persones i de les institucions eclesials (resolució 1b, e, 4, 19, 66, 121).

L'acolliment s'ha de fer des de la nostra identitat eclesial i sempre que

calgui s'haurà d'exercir la dimensió educadora que ha de tenir.

4. Ajudar a viure el diumenge com a dia del Senyor (Resolució 59-65).

Caldrà insistir en la centralitat de la celebració de l'Eucaristia, o una altra celebració on no sigui possible i sigui convenient de fer-ho, però també en tots els altres aspectes del diumenge com a dia del Senyor.

5. Intensificar la participació individual i associada dels laics en l'Església i en el món, i la seva formació (Resolució 25-32, 104-109, 134).

Cal tenir en compte la participació individual i associada pel que fa als adults, als joves i als nens, dins l'Església i en el compromís i la presència evangelitzadora en la societat.

Per dur a la pràctica aquests objectius caldrà tenir present que la dimensió evangelitzadora ha de donar sentit a tota la pastoral. També s'ha de tenir en compte la importància de la família i la necessitat d'intensificar encara més la promoció de les vocacions al presbiterat, al diaconat anomenat permanent, a la vida consagrada i a la missió pastoral assumida per laics.

Nova etapa de l'Acció Catòlica diocesana a Vic

Mn. FLORENCI COSTA, delegat d'Apostolat Seglar de la diòcesi de Vic.

Abans d'enfocar qüestions organitzatives, cal referir-nos a la tasca evangelitzadora, actualment més necessària que mai. De la tasca evangelitzadora de tota l'Església, però més específicament de la que és pròpia dels laics. I és com a concreció d'aquesta tasca que podem parlar dels moviments apostòlics del bisbat de Vic (anomenats històricament moviments d'AC), com un conjunt que té encomanada directament pel bisbe aquesta missió. Una sèrie de moviments que camina cap a una forma federada de funcionar i que es configurarà, tal com ha dit el senyor bisbe, com la part del laïcat diocesà evangelitzador, protagonista, organitzat i especialment vinculat al bisbe de la diòcesi (són les quatre característiques, o notes, de l'AC). Dic que és una part del laïcat, perquè hi ha altres associacions de laics que tenen el seu espai en la pastoral diocesana per dur a terme les finalitats que els són pròpies. Ara bé, el que en diem AC té com a pròpia la finalitat apostòlica de la diòcesi.

Quan en el títol de l'article parlem d'una nova etapa, volem dir tot el procés d'acostament i de treball coordinat que es duu a terme des de fa uns quants anys i que ha de culminar en una federació diocesana.

Estem fent entre tots una operació molt delicada. Els consiliaris som elements importantíssims en la marxa dels moviments (en els quals, no cal dir-ho, els laics tenen el protagonisme principal) i ho som més ara, en aquesta conjuntura. Ens ha semblat que calia convocar-vos per a informar-vos i convidar-vos a fer les vostres aportacions.

Tenint present, doncs, els tres nivells (evangelització, moviments, consiliaris), en aquest article hi haurà tres punts. El primer dedicat a la tasca evangelitzadora que fan i han de fer els moviments al nostre bisbat. El segon dedicat a parlar de l'AC en si mateixa: d'on venim, on som, cap on anem. Ens adonarem que estem realment en un procés que obre una nova etapa. El tercer punt serà proposar el paper que els consiliaris som cridats a tenir-hi.

1. Els moviments d'Acció Catòlica i l'evangelització

Si mirem les coses històricament ens adonarem que després d'una primera etapa, en què l'AC va dedicar-se sobretot a defensar l'Església en un món modern hostil, la tasca evangelitzadora va constituir ben aviat la seva missió principal. El punt d'inflexió va ser sobretot la fundació de la JOC a

Bèlgica, en 1925, per Joseph Cardijn. En el segon punt en veurem una mica més la història.

L'evangelització va ser ben aviat la missió principal de l'Acció Catòlica

Evangelitzar és portar la Bona Notícia de Jesucrist a tot arreu. Per tant, és quelcom que es fa enmig del món, als llocs on es conviu, on es treballa; en el teixit familiar, escolar, de barri, laboral, social, econòmic i polític. És portar-hi la Bona Notícia del Regne de Déu: un Regne de justícia, de llibertat, de veritat, de pau, d'autèntica fraternitat. És treballar conjuntament amb gent d'altres parers i d'ideologies diverses per transformar la vida personal i comunitària en la línia dels valors del Regne. Implica entrar en diàleg amb les mentalitats i les cultures per aportar-hi el llevat de l'Evangeli. És dir amb gestos i paraules que Jesucrist és el nostre Salvador i l'alliberador de tota mena d'opressions. És convidar altra gent a afegir-se a les comunitats cristianes, a l'Església, per viure-hi en comunió fraterna i per portar a terme la mateixa missió al món.

Doncs bé, allò que és un dret i un deure de cada cristià, i de les comunitats cristianes, o sigui evangelitzar, els moviments apostòlics o moviments d'AC ho han fet i ho fan d'una manera organitzada i metòdica, amb unes eines de formació, de revisió pròpies i experimentades. Amb una fonda espiritua-

litat nodrida de l'Evangeli, la pregària i els sagraments. Amb el testimoniatge personal i a vegades amb la paraula i la presència pública, denunciant les injustícies i proposant valors i estils de vida. Tot això, evidentment, segons les edats, els ambients i les condicions, i tenint present allò que anomenem els processos personals, tan importants de respectar i acompanyar.

És evident que una Església local, com és la diòcesi, ha de tenir aquesta eina d'evangelització. No és l'única, però ho fa d'una manera original: a partir del protagonisme i la responsabilitat primera dels laics, d'una manera organitzada i en comunió amb tota l'Església diocesana, en primer lloc amb el bisbe que els confia un missió específica.

Els canvis dels últims anys fan plantejar amb més urgència que mai l'evangelització

Els canvis de tota mena que s'han viscut al nostre país –i al nostre bisbat, d'arrels tan rurals i tradicionals, potser s'han notat més– especialment els darrers vint-i-cinc anys, fan plantejar amb més urgència que mai el tema de l'evangelització. Un context de secularització (o sigui que l'Església no té el control de la política, de l'economia, de la cultura i fins i tot de l'ètica) i de pluralisme –tant social (polític, ONGs...)– com religiós (amb altres religions i sectes...)–, un context que és nou al nostre país i al nostre bisbat.

Les reaccions possibles, des de l'Església, poden ser la por, el tancament o l'agressivitat contra aquesta situació. Aquestes reaccions no han estat pas les dels moviments apostòlics o d'AC (que històricament també han tingut les seves fallades). El Concili català celebrat fa quatre anys ha afirmat amb força que aquestes no han de ser les reaccions del conjunt de l'Església (*cf.*: CPT, núm. 1).

Ara bé, a partir d'aquest primer capteniment d'acceptació i acolliment de la realitat tal com és, comencen els grans reptes: com ser cristià ara i aquí, com ser membre conscient i lúcid de l'Església, com tractar amb la realitat secularitzada i plural i, sobretot, com anunciar-hi Jesucrist i proposar-hi l'Església com a comunitat. Aquests reptes són molt seriosos.

El nostre bisbat ha passat, com els altres de Catalunya, d'una època de cristiandat (fa 30-40 anys) a un moment necessitat del que s'anomena una segona evangelització (i, fins i tot, cada vegada més, una primera evangelització), i això tenint present que les formes de viure la fe i l'Església del passat cal conèixer-les, però que ens serveixen molt poc per al futur. Les formes, no el fons i el contingut, hem d'inventar-les de nou, tots plegats. No estem sols: ni a Catalunya, ni a Espanya, ni als països veïns d'Europa. La línia evangelitzadora, en aquest moment, com ha dit el senyor bisbe, és sens dubte prioritària per a tota l'Església de Vic.

Els moviments són eines necessàries i imprescindibles, en aquest mo-

ment històric, per a la tasca evangelitzadora. Ser en el món com el llevat de l'Evangelí, transformant-lo des de dins, sense dominar-lo, aquesta és la gran missió dels cristians agrupats en moviments. I això val ja per als infants, també per als joves i els adults. Caldrà fer-ho, sens dubte, en plena comunió i en coordinació amb totes les altres eines pastorals que té un bisbat (paròquies, delegacions, secretariats, serveis...). Mai com ara no ha estat necessari, encara que sigui difícil, el treball en equip en tots els sectors de la pastoral i especialment en la línia evangelitzadora.

Els moviments, en aquest context, són eines necessàries i imprescindibles.

Tot això ens planteja el repte d'actuar amb creativitat i amb una certa gosadia; gosadia evangèlica, del qui s'ho juga tot com Jesucrist: "*El qui perdi la vida per causa meua i de l'Evangelí, la guanyarà*" (Mc 8, 38).

2. L'Acció Catòlica: d'on venim, on som, on anem

2.1. D'on venim

A l'article "Acció Catòlica", del nou *Diccionari d'història eclesiàstica de Catalunya*, escrit per Mn. Totosaus, de Barcelona, em sembla que s'hi explica prou bé, en conjunt, la història de l'AC al nostre país. Amb tot, el darrer

paràgraf, que ja no és història sinó mirada al present i al futur, és discutible, a parer meu, tal com intentaré mostrar-vos.

Venim d'una història llarga, com es pot comprovar en l'esmentat article. Les fites més brillants, a Catalunya, han estat els anys 30 amb la Federació de Joves Cristians de Catalunya i, després de la guerra, els anys 50-60, com molt bé diu Mn. Totosaus.

Els moments més durs i difícils per als moviments d'AC han estat la guerra civil i l'anomenada crisi de l'AC dels anys 60. De 1970 aproximadament cap aquí, hi ha un esforç constant, lent i ardu de reconstitució (o refundació) dels diversos moviments, mantenint amb perseverança una mateixa línia, però amb un aïllament considerable entre ells, només trencat per alguns intents de coordinació (per exemple: el Consell Català de moviments especialitzats de joves).

Crec que hem de mirar les millors èpoques, sense oblidar les lliçons que puguin donar-nos els moments crítics. La Federació de Joves Cristians de Catalunya d'abans de la guerra va ser un intent reeixit, molt arrelat al país, amb un tarannà molt més obert que la mitjana de l'Església d'aquella època. Va ser un intent frustrat i que acaba la guerra, ja van procurar que no renaixés.

Els anys 50-60 és el moment d'esplendor dels moviments especialitats. S'hi fa un esforç extraordinari per educar i evangelitzar milers de joves dels ambients obrer, estudiantil i rural. Co-

mencen a consolidar-se els moviments d'adults. Es readapta el moviment infantil (abans "aspirants d'AC") que esdevé primer el Moviment Júnior i després el MIJAC.

El fort accent en el compromís en la societat, en uns moments durs de dictadura, és la gran aportació dels moviments d'AC en aquella època, braç a braç amb altres grups d'Església (pensem, per exemple, en l'escoltisme...). Corrien el risc d'oblidar aspectes imprescindibles de la fe i la vida eclesial, però van donar un testimoniatge decisiu a l'hora de superar el que s'ha anomenat les "dues Espanyes", i també les "dues Catalunyes" (la vencedora i la vençuda en la guerra civil). I això mai no s'agrairà prou –ni per part de la societat ni per part de l'Església– als moviments.

Quan parlem de reconstituir l'Acció Catòlica parlem de recollir les millors intuïcions dels millors moments.

Quan ara es parla de reconstituir l'AC, el que es vol decididament és recollir les millors intuïcions dels millors moments (sobretot els dos que he esmentat): l'aspecte català, el federatiu, les eines bàsiques com la revisió de vida, la formació, l'espiritualitat, el sentit d'Església, la capacitat transformadora i evangelitzadora.

2.2. *On som i on anem*

Estem, doncs, en procés cap a una etapa nova. Els motors d'aquest procés, que va iniciar-se els anys 70, han estat dos, segons el meu parer:

1. La vitalitat interna dels moviments a Catalunya, tot i les dificultats que avui hi ha per a comprometre's i organitzar-se.

2. Un altre motor que vull esmentar perquè el conec (i ho hem de reconèixer amb objectivitat i agraïment) és el treball fet per la Comissió d'Apostolat Seglar, de la Conferència Episcopal Espanyola. Recolçant-se en els moviments més vius, alguns bisbes –generalment antics consiliaris de moviments– han apostat decididament, i en un context sovint advers, per l'AC com a forma habitual de l'apostolat seglar organitzat en les diòcesis, proposant-ne una estructura federada i recollint l'experiència i les eines dels moviments especialitzats; això fins i tot quan es proposa la constitució, al costat dels especialitzats, d'uns moviments generals (de joves i d'adults), menys definits per un medi o ambient concret.

Crec sincerament que, si a Catalunya sabem treballar-nos-ho, podrem donar resposta a la qüestió de Mn. Totosaus al final de l'article esmentat: "Es fa difícil preveure qui marcarà la pauta d'ací uns anys i recollirà l'herència dels grans moviments d'AC del període 1950-1960 a Catalunya".

Dic que si sabem treballar-nos-ho aquí. Perquè és cert que hi ha la qüestió catalana per aclarir. Venim d'una

tradicció ja llarga d'organització pròpia a Catalunya i les Illes. I us puc assegurar que hi ha una tasca molt seriosa de reconstitució que es fa a diferents nivells: entre moviments d'àmbit català, en les trobades de delegats diocesans de joventut i de delegats d'apostolat seglar. I que la majoria de bisbats han optat pels moviments com a eina bàsica de l'apostolat laical organitzat: en concret, a Lleida, on amb l'empenta de Mn. Ventura Pelegrí han fet un salt endavant, constituint oficialment la federació diocesana de moviments d'AC; a Barcelona i Tarragona i a Girona. A les Illes, sobretot a Mallorca, amb la decidida empenta del seu bisbe. Tortosa comença a interessar-s'hi. Al Principat, tan sols Solsona i la Seu d'Urgell encara no han donat passos en aquest sentit. I a Vic?

2.3. *On som i on anem, a Vic*

Alguns ja heu participat en tot el treball impulsat per la Delegació d'Apostolat Seglar i la de Pastoral de Joventut des de fa uns anys. Altres potser ho coneixeu només de referència. Jo ara ho veig així:

– S'ha treballat sobretot en dos fronts: el primer és la coordinació dels moviments especialitzats existents (d'una part els de joves i infants, de l'altra, els d'adults). Aquesta coordinació s'ha d'anar transformant en federació, en la qual tots som responsables del conjunt de l'AC. Hi haurà d'haver unes persones, uns laics, que en portin més la responsabilitat, amb un consell diocesà, etc. Aquest consell haurà de vetllar sobretot pels lligams

entre moviments, l'ajuda mútua, la continuïtat entre moviments d'infants, de joves i d'adults; la coordinació amb tota la pastoral diocesana. Haurà de vetllar per una formació continuada, per una espiritualitat intensa, per una presència pública significativa. I haurà d'anar dibuixant projectes compartits de futur.

– El segon front en què s'ha treballat fins ara és el projecte de constituir un moviment general de joves i un moviment general d'adults. Se n'ha parlat molt en els espais de coordinació: els consiliaris diocesans, els responsables dels moviments d'adults, la taula de joves. La cosa està així:

a) Pel que fa al de joves, comença, aquest curs, al Bages i a Osona/Ripollès, una dinàmica amb grups parroquials que porti en el futur a la constitució d'un moviment general de joves. No al costat i al marge dels moviments especialitzats d'infants i joves, sinó estretament vinculat amb ells. De fet, els uns han de potenciar els altres i viceversa.

b) Quant al moviment general d'adults, hi ha al bisbat el moviment de curssets, que va derivar al seu moment de l'AC, i en la seva trajectòria sempre ha estat en una línia molt propera als moviments especialitzats. Els hem proposat que comencin una dinàmica semblant amb grups d'adults que ja existeixen, sense estar lligats a cap moviment (en algun cas estan vinculats a una delegació, com per exemple la de Pastoral Familiar). Ho han acceptat amb dues condicions: 1. Que aquest moviment general sigui endegat amb la coresponsabilitat de tots els movi-

ments d'adults. 2. Que el futur consell de la federació diocesana de moviments assumeixi el "Curset" com a eina evangelitzadora molt vàlida avui. Procedint de l'antic "Curset de Cristiandat" s'ha anat convertint en un espai de vivència comunitària intensa, de desvetllament d'una vida cristiana adulta i apostòlica.

Pel que fa al fet que hi hagi els moviments especialitzats i els moviments generals, de moment (com als altres bisbats de Catalunya), insistim en dos elements: el de la coresponsabilitat creixent de tots envers tots; i l'articulació o federació del conjunt. Aquest treball s'haurà d'anar fent a mesura que també es potenciïn tres delegacions, que corresponen als tres àmbits propis dels moviments especialitzats: la Delegació de Pastoral Universitària, la de Pastoral Obrera i la de Pastoral Rural. Aquestes tres delegacions hauran de vetllar també perquè, en tot aquest procés de treball conjuntat i més unitari, no quedin desatesos aquests tres medis: l'estudiantil-universitari, el rural (sobretot en els pobles més rurals) i l'obrer (sobretot en els barris de la ciutats i pobles industrials). Només el temps, l'experiència i el diàleg permanent amb els altres bisbats de Catalunya aniran marcant la configuració del conjunt en el futur.

Fer anar endavant aquelles dues iniciatives (anar cap a la federació de moviments i fundar uns moviments generals) és una feina àrdua, difícil i delicada, com podeu comprendre. És normal que en un moment així, les coses no siguin absolutament clares. Entre tots anem buscant, anem avançant. Perquè ens trobem amb una tasca que

és de tots. I que si no la fem nosaltres (militants, dirigents, consiliaris, delegats...), ningú no ens la farà directament, tot i que el recolzament que el senyor bisbe ens ha assegurat serà decisiu. És fonamental en aquest moment veure clar que no anem a una lluita de poder o d'influència, sinó a un projecte compartit, al servei de la tasca evangelitzadora del món concret a la nostra diòcesi de Vic. A cadascú li toca fer el seu paper: als delegats, empènyer i coordinar; als dirigents dels moviments, ser creatius i receptius; als militants, intentar conèixer cap on van les coses i tenir-hi cada vegada més protagonisme. I als consiliaris?

3. Tasca dels consiliaris en aquesta nova etapa

Ja he dit al principi que els responsables últims dels moviments són els laics, els militants. I que, un cop organitzada la federació diocesana de moviments, com han fet per exemple a Lleida, el consell serà format majoritàriament per seglars i el president en serà un laic.

Però també he insinuat la tasca importantíssima que hi tenim els consiliaris, sempre, però particularment en tot el procés del qual estem parlant avui.

Aquí no podré pas entrar a definir el que és la tasca general dels consiliaris i animadors de la fe. Cada moviment té uns mitjans (o els hauria de tenir) per iniciar persones (preveres, religioses, laics, laiques...) per a aquesta missió. D'altra banda és molt diversa la situació i també la missió dels

consiliaris preveres i dels altres. És evident que el nostre ministeri ens fa especialment servidors dels moviments en la dimensió sacramental i en la seva vinculació al bisbe. També és divers el temps que pot esmerçar-hi cada consiliari o animador de la fe: la majoria ho heu de fer compaginant-ho amb el treball, la vida familiar, els estudis, la militància... És possible que se us demani més del que humanament podeu fer. I convé agrair-vos-ho.

Jo diria que en aquesta nova etapa, els consiliaris hem de fer dues coses. Una és la de sempre. I l'altra, la que demana la conjuntura actual.

a) La de sempre. A mi m'agrada molt la definició que fa el MIJAC de l'animador: "*Amic i testimoni*". Això val especialment per als consiliaris dels moviments d'infants i de joves, perquè en els centres i els grups, el consiliari no pot ser un expert fred, que assessora sobre temes religiosos, que es fa present puntualment. Al contrari, ha de ser amic, o sigui proper, comprensiu, acollidor... Ha de fer el que se'n diu el seguiment: de les persones, dels grups... I ha de ser testimoni. Ha d'aportar-hi la seva maduresa, la seva experiència del moviment, la seva capacitat d'aprofundir, a la llum de l'Evangeli, en tota la vida i acció dels militants. Sense prendre excessiu protagonisme, amb discreció, ha de fer avançar, ha de testimoniar d'una fe assimilada, personal, eclesial. Ha d'estar preparat, tant com pugui, en teologia, en la pedagogia dels moviments, formació que potser li ofereix el mateix moviment, però que podrà completar i aprofundir en les escoles de formació

cristiana i en l'Institut de Teologia del bisbat.

És cert que en els moviments d'adults el consiliari té una missió una mica diferent. Serà més company entre companys, adult entre adults. Comparirà més personalment, a més d'aportar-hi la sensibilitat per l'espiritualitat, l'Evangelí, la dimensió celebrativa. Als preveres sempre ens ha fet molt bé ser consiliaris en grups d'adults: hi hem descobert l'adultesa cristiana i hi hem aprofundit en el nostre ministeri.

Fins aquí, allò que és fonamental i permanent.

b) Però en l'època nova que estem encetant, hem d'aportar-hi tres coses més:

– *Primera*: el coneixement i l'assimilació del conjunt. No tots els militants, infants, joves i adults, copsaran d'entrada tot aquest procés a mesura que s'està desenrotllant. Nosaltres l'hem de conèixer (i això fem avui i haurem de fer-ho més), ens hi haurem de sentir implicats, protagonistes, per tal que ho sapiguem comunicar, explicar al nostre nivell.

– *Segona*: el paper delicat i difícil de promoure el protagonisme dels laics. És clar, ja he dit abans que els moviments d'AC són portats plenament pels ells, en comunió amb el bisbe que erigeix l'AC i li encomana la seva missió en la diòcesi. Els responsables i els qui decideixen són els dirigents seglars, a tots els nivells. Per tant, tot i fent aquella tasca de comunicació i explicació, mai no hem de substituir el protagonisme dels responsa-

bles. Més aviat l'hem de desvetllar, l'hem d'acompanyar, l'hem de fer créixer. És allò de Joan el Baptista: “*Convé que ells creixin, i que jo minvi...*” (Jo 3, 30). Minvar no vol dir desaparèixer, sinó estar al nostre lloc.

– *Tercera*: hem de ser persones que promoguim la comunió i desvetllin per a la missió. Són les dues característiques fonamentals de l'Església: la missió, que els moviments d'AC han de realitzar especialment en el món secular, a la frontera amb la descreença, en els llocs de convivència, de treball, de compromís. I els consiliaris hem de promoure comunió entre nosaltres, entre els moviments, entre moviments i parròquies, entre moviments i la resta de la diòcesi, per tal que l'AC no sigui vista, ja que no ho és de cap manera, com una afició particular d'uns capellans o d'uns seglars, sinó que sigui plenament Església, Església diocesana. Hem de promoure la comunió sense perdre el sentit crític de cara a tot allò que a l'Església (o en els mateixos moviments) hi hagi d'antievangèlic, però hem de treballar veritablement la fraternitat: és l'única prova que som fills de Déu, seguidors de Jesucrist, conduïts per l'Esperit Sant.

Hi ha una espiritualitat del militant que els consiliaris haurien de promoure i vetllar.

Hi ha una espiritualitat militant que els consiliaris haurem de promoure i vetllar amb molta cura. Hi ha també

una espiritualitat dels consiliaris, en la qual ens hem d'ajudar a créixer per tal de desenrotllar-ne totes les virtualitats.

Estem, doncs, en camí cap a una nova etapa del laïcat diocesà organitzat, imprescindible per a la tasca evangelitzadora que duu a terme l'Església diocesana de Vic en la nostra societat en canvi.

Treballem-hi amb il·lusió i amb sentit eclesial. Siguem conscients que

l'Esperit ens impulsa fins al “*complet desenrotllament en Crist*”, com diu la carta als Efesis: “perquè... vivint segons la veritat, creixerem per la caritat en tots sentits, units a aquell qui és el cap, el Crist. Per ell, tot el cos, harmònicament unit i consolidat per tota mena de juntures que proporcionen una activitat segons la mesura corresponent a cada una de les parts, realitza el seu creixement per anar-se construint a si mateix en l'amor” (*Ef. 4, 11-16*).

L'Acció Catòlica: crisis i desafiaments

Mn. FRANCESC PARDO, director del CEP

El present article recull les paraules d'introducció de mossèn Francesc Pardo, director del Centre d'Estudis Pastorals, a l'acte de presentació d'una selecció de llibres *clàssics* sobre l'Acció Catòlica, acte celebrat al propi CEP el passat dia de Sant Jordi. També van participar en aquell acte Eulàlia Mas, directora del Centre Cristià dels Universitaris, Josep Maria Romaguera, consiliari del món obrer i rector del Bon Pastor, i el P. Antoni Serramona, que va ser qui va concretar la presentació dels clàssics de l'Acció Catòlica, la qual es troba sintetitzada en l'article que segueix aquest de mossèn Pardo.

El Centre d'Estudis Pastorals, des dels seus inicis, ha promogut, recolzat i difós la reflexió seriosa i acurada sobre l'Acció Catòlica i la tasca dels moviments. Només cal repassar *Quaders de Pastoral* i els programes de formació del Centre. Alhora, des del departament de Pastoral Rural i del de Joventut ha convidat a l'opció pastoral pels moviments, sobretot en els moments de més dificultats.

Amb aquest acte d'avui no volem pas substituir a les persones i institucions que tenen la responsabilitat de consolidar i implantar l'Acció Catòlica. Desitgem fer un servei: donar a conèixer els llibres i publicacions que al llarg de molts anys han estat referents per la vida dels moviments, amb la finalitat de recordar els punts fermes i animar a noves reflexions en aquest moment de "represa" dels moviments en les Esglésies de Catalunya.

Des de la meua experiència i percepció personal considero que hem viscut dues grans crisis –en relació a l'Acció Catòlica– que potser no hem superat del tot:

L'Acció Catòlica ha viscut dues grans crisis que potser encara no ha superat, la política i la interna.

– La crisi política-jeràrquica. La crisi provocada per la postura de la Conferència episcopal espanyola durant l'any 1966. La figura més representativa és la de Mons. Guerra Campos. D'aquesta crisi en tenim molts anàlisis i reflexions.

– La crisi interna "eclesial i de fe" dels mateixos moviments durant els

últims anys de la dictadura i els primers anys de l'època democràtica. D'aquesta crisi no n'he trobat publicacions, i personalment la considero fonamental per entendre l'evolució dels moviments i explicar "al·lèrgies ben actuals" de pastors i fidels en relació a l'Acció Catòlica.

En aquest moment, i valorant els canvis importants en la concepció de la missió de les parròquies, de la difuminació sociològica dels medis –entesos en el sentit més tradicional–, de la dificultat d'integració en "institucions" (rebuig institucional), de presència i consolidació de moviments, allunyats de les bases ideològiques de l'Acció Catòlica (nous moviments), de secularització i pluralisme cultural..., es parla de "represa dels moviments". I precisament aquesta opció pastoral, ben explícita en les resolucions del Concili Provincial Tarraconense, valoro que ens planteja alguns desafiaments:

– Actualització i precisió dels principis doctrinals: objectius, notes fonamentals, metodologia...

– Disseny del mode d'organització.

– Vinculació dels grups dels moviments i dels militants en la pastoral ter-

ritorial (parròquies, arxiprestats), disposició de les comunitats parroquials a promoure i acollir-ho, i la necessària sinodalitat entre parròquies i moviments.

– Els modes de pertinença al moviment, tenint present les dificultats de les persones a una vinculació estable en institucions.

Les respostes a aquests desafiaments seran resultat de la "saviesa acumulada al llarg dels anys per l'Església i les reflexions dels mateixos moviments", des de l'experiència pràctica, des de la lectura de la vida de les persones, dels seus centres d'interès i necessitats, i des de la reflexió teològica-pastoral generada principalment pel Concili Vaticà II, per les orientacions episcopals i pel nostre Concili Provincial.

L'acte d'avui no és simplement un retorn a la història, sinó que vol mostrar la capacitat de reflexió que els moviments han fet i generat, afrontant els problemes de cada època, per conèixer millor els nostres orígens, el camí fet, i així animar-nos a continuar-lo avui amb renovada il·lusió perquè la Bona Nova de l'Evangelí arribi a tothom.

Dotze clàssics -prop de 30!- de l'Acció Catòlica i l'Apostolat Seglar

ANTONI M. SERRAMONA, de l'Oratori de sant Felip Neri. Secretari del CEP.

1. Introducció

Presentar un conjunt de dotze clàssics de l'Acció Catòlica i de l'Apostolat Seglar és gairebé una excusa per parlar dels moviments apostòlics amb motiu de la festa de Sant Jordi, dia del llibre o dia de l'Acció Catòlica. De fet, l'origen d'aquest recull té uns antecedents, sense els quals no s'explicaria aquesta aportació a *Quaderns de Pastoral*.

Els antecedents més remots cal buscar-los en l'afany de contrastar la pràctica diària del consiliari –o del responsable– amb la lectura i la recerca. Segueixo el consell reiterat de l'amic Ramon Prat, en el sentit que no hi ha una correcta praxi pastoral sense el fonament d'una bona teorització dels plantejaments. En la mateixa línia s'expressa un consiliari més jove, Josep M. Romaguera. De fet, des de 1964, he seguit el consell dels consiliaris mestres que, des del primer contacte amb grups de joves en la primera parròquia (JOC i JARC, i el Club 63)

em van impulsar a llegir: un viatge a Barcelona i un altre a Madrid van servir per tornar a la parròquia amb uns quants llibres sota el braç. Aquest afany de recerca i contrast, sobretot en el camp de l'AC i els moviments, m'ha acompanyat sempre.

Els antecedents més pròxims cal situar-los en l'afany de repensar els orígens, la validesa avui i en el futur dels moviments apostòlics tenint com a horitzó el Vaticà II i el nostre més recent Concili Provincial, amb les crisis i repeses successives, havent passat pel contacte amb moviments (estudiantils) d'àmbit europeu, per una delegació de joventut, la de Barcelona, en estreta col·laboració amb els altres delegats i amb l'afany de la coordinació i complementarietat que ja als anys vuitanta es feia no solament necessària, sinó imprescindible¹. L'aparició dels anomenats nous moviments, el relançament de l'AC general i la tasca que m'ha encomanat el CEP han estat les darreres fites estimulants.

1. Coordinació i complementarietat són urgències i reclams des del primer moment en què es comença a parlar de l'acció dels catòlics. Molt més a casa nostra sotraguejada al llarg de les dues meitats del segle xx per esdeveniments polítics i eclesials de primera magnitud. Potser ara, com mai, s'ha donat un període de més de 25 anys sense crisis tan notables com les que es van viure anteriorment.

Els antecedents més recents, per completar el panorama, han estat: diverses col·laboracions demanades pels consiliaris del món obrer, un curs a l'Institut Superior de Ciències Religioses de Barcelona i multitud de conferències, jornades, cursets i documents que s'han aplegat al meu armari.

En presentar aquesta bibliografia sóc conscient que cal evitar el to erudit que fóra pretensions i, per a mi, inabastable, així com un to massa subjectiu, que potser seria pedant i totalment fora de lloc. Crec, per tant, que cal subratllar la convicció indicada més amunt i adoptar el mètode més pedagògic i útil per a consiliaris i dirigents d'avui. Això ho faré al final. Un llistat, potser excessiu, de llibres dona cos i sentit a aquesta col·laboració, que no tindria utilitat si no fos per les conviccions que la dicten i pel servei que pot fer a algú.

2. Algunes conviccions que, també, són hipòtesis

2.1. L'Acció Catòlica té uns cent anys d'història. Hi ha tot un camp per explorar que consistiria a preguntar-se: i abans què? Evidentment hi ha uns precedents històrics abans que Pius XI (1922-1939) –el papa de l'AC– formulés la definició i la doctrina, i li donés impuls entre 1922-1928. Ens hauríem de remuntar a la modernitat política i a

la revolució industrial. I, encara més, fins a la Reforma i la Contrareforma catòlica, si volem entendre tots els precedents de l'AC.²

L'Acció Catòlica només té uns cent anys d'història.

També és evident que han existit moltes altres formes de participació dels laics en la vida de l'Església, normalment vinculades a ordes i congregacions religioses amb formes de vida de pietat, caritativa, social, educativa o missionera. En les històries de l'Església contemporànies, que citaré al final, trobarem estudis suficients en què es veu el paper de l'Església i el seu lloc en la societat, sense que es puguin menystenir les seves aportacions, encara avui subsistents.

2.2. L'acció dels catòlics –primer nom de la futura Acció Catòlica– arrenca, segons el meu parer, de dues qüestions que demanen atenció especial: la *qüestió social* i la *qüestió romana*. En definitiva, es tracta de la des-cristianització del món obrer, resultat de la industrialització, i la qüestió política, estretament vinculada, sobretot a Itàlia, però també a la vella cristiandat, al tema dels Estats

2. Sempre m'ha cridat l'atenció el fet que les esglésies sorgides de la Reforma no hagin desenvolupat ni la teologia del laicat ni l'anomenada doctrina social de l'Església, com ho ha fet l'Església romana. No diguem les esglésies orientals. Tota una hipòtesi que demanaria més estudi.

pontificis ³. La gestació progressiva del que serà l'Acció Catòlica es fa al llarg de diversos pontificats. L'originalitat consistirà a incorporar progressivament les paraules *acció* i *laicat*. Països com Itàlia, Alemanya, França i, més ressagada, Espanya, a través dels congressos o unions de catòlics o dels sindicats, intentaran donar resposta a les primeres intuïcions de Lleó XIII. La qüestió romana no quedarà definitivament resolta fins als Pactes Lateranenses el 1929, quan l'Acció Catòlica ja ha pres forma. La qüestió social restarà gairebé irresolta i encara s'hi afegirà la revolució del socialisme d'estat i la fugida del món intel·lectual i les classes mitjanes.

L'Acció Catòlica arrenca de la qüestió social i de la qüestió romana.

Caldria analitzar amb més detall els diversos corrents de l'Acció Catòlica en països que resulten definitius i peculiars, com els que hem mencionat, afegint-hi corrents de pensament com

el franco-belga-suís i, posteriorment, el de l'Amèrica llatina.

2.3. Defenso la idea que de la primera Acció Catòlica se n'hauria de dir *unitària* i no pas general. S'utilitza aquest adjectiu a partir del moment en què comencen a sorgir les *especialitzacions*. En tot cas, ja la primera AC era *especialitzada*, des del punt de vista de sexe i edat, amb les famoses *quatre rames*. De fet, les notes de l'AC, sobretot el *mandat*, la seva mateixa definició, organització i activitat té un caràcter unitari. Pax Romana, la JOC belga i francesa, segons diferents models emparentats entre si, donaran lloc a l'especialització. És des d'aleshores que s'empra la distinció entre l'AC general i l'AC especialitzada.

2.4. El tema del *mandat* i les crisis successives demanarien també un treball més aprofundit. En tot cas, apunto un principi de contradicció inicial que explicaria molts conflictes i, potser, el que algú en diu "La crisi permanent de l'AC". El problema és l'autonomia dels laics i la simultaneïtat amb l'especial connexió amb la jerarquia, sobretot quan es parlava del *braç allargat* d'aquesta. ⁴

3. L. HERTLING, en la seva *Historia de la Iglesia* (Herder; Barcelona, 1961) insinua, amb fonament, que la mateixa idea del Concili Vaticà I li va venir a Pius IX de les grans celebracions romanes (1854: Dogma de la Immaculada; 1862: canonització dels màrtirs del Japó; 1867: mil vuit-cents aniversari del martiri de Pere i Pau). "*De seguro que estas brillantes reuniones de prelados [superiors en nombre a la majoria de concilis] contribuyeron a hacer madurar en la mente de Pío IX la idea de convocar un concilio ecuménico en toda forma. (...) El plan primitivo consistia en manifestarse solemnemente contra los movimientos contrarios a la religión y a la Iglesia, haciendo una especie de parada militar que sería al mismo tiempo un recuento de fuerzas*" (p. 455).
4. Més d'una vegada el cardenal Jubany, conversant sobre el particular, es referia a aquest conflicte latent afegint-se a la mateixa visió que en tenia i sostenia el cardenal Tarancón els darrers anys del seu pontificat.

2.5. També mereixeria atenció el fet que l'AC que anomenem general mai no ha tingut una organització internacional, a diferència de l'AC especialitzada a la qual aquesta dimensió li és connatural. (Tot un altre tema és l'estudi dels Congressos internacionals d'Apostolat Seglar –abans del Vaticà II– i el *Consilium Pro Laicis*, postconciliar que inicialment es deia *de Laicis*). Insinua una via d'estudi sobre l'organització de l'AC: la d'aprofundir en l'organització piramidal i unitària de l'AC de Pius XI, segons el model italià tan condicionat pel feixisme de l'època –i del qual es copien els Estatuts espanyols de la immediata postguerra–, i la visió i projecte –Bases– que n'havia fet la Conferència de Metropolitans espanyols el 1931 (llegeixi's Vidal i Barraquer) que van retornar de Roma substancialment canviades i decantades cap a l'estructura piramidal i d'abast estatal, quan el nostre cardenal preveia un lloc per a les províncies eclesiàstiques.⁵

L'Acció Catòlica que anomenem general mai no ha tingut una organització internacional, a diferència de l'especialitzada.

2.6. He al·ludit a la crisi de l'AC. Més concretament a la crisi permanent

(de fet es tracta d'un títol que mencionaré en la recensió). També hi al·ludeix Francesc Pardo en el seu escrit. Val a dir que faig meves tres interpretacions que he sentit de bons mestres:

a) La crisi de l'AC espanyola de 1966 és una de les moltes crisis. La JEC francesa la va viure abans i amb molta duresa. També les nacions de l'Amèrica llatina i, pràcticament, tot el món catòlic van viure una sotragada amb connotacions més o menys particulars segons la situació política, cultural i eclesial. Però la crisi va ser general. Així opina, amb coneixement de causa, com pocs, Bonaventura Pelegrí.

b) En el cas espanyol, s'hi afegeix la peculiar situació política i religiosa que hem anomenat *nacionalcatolicisme*. Fernando Urbina ho deia gràfica-ment: “*es como si a un muchacho con la gripe lo curaran a palos*”.

c) És lúcida la distinció que fa Mons. Guerra Campos entre crisis i conflicte. I val a dir que honrada la publicació de 150 documents sobre el particular. (També forma part de la recessió que hi ha tot seguit.)

d) Caldria estudiar la gestació definitiva de l'*Apostolicam Actuositatem* del Vaticà II, amb les intervencions i els posicionaments d'episcopats com el francès comparat al del cardenal Suenens, entre altres líders. Al document s'hi reflecteix una concepció àmplia de l'apostolat seglar en la línia del Congrés de Roma de 1957 i, al mateix temps, la voluntat de destacar l'AC

5. M'he servit de G. REDONDO, *Historia de la Iglesia en España 1931-1939* (Rialp, M. 1993), pàg. 90-98 i pàg. 172-216, comparant-lo amb l'*Arxiu Vidal i Barraquer II*, doc. 199 (PAM, 1975), pàg. 109-156.

en sentit estricta tot englobant l'especialització i els punts de les *quatre notes*.⁶

Per acabar, en aquest llistat no s'inclou la documentació pontificia, malgrat reconèixer i afirmar que n'és la font principal. Tampoc s'hi inclouen els documents oficials com les Bases, els Estatuts, els reglaments i les circulars que indiquen la forma i les directrius a cada moment i lloc, així com les actes i els arxius, i també les revistes i butlletins i l'infinitat d'articles sobre el tema. No s'hi inclouen, així mateix, la major part dels llibres en llengües no hispàniques, llevat d'alguna traducció, ni tampoc l'enorme producció que ha suposat el Concili Vaticà II. Ja es pot comprendre, per tant, que no es tracta d'un recull bibliogràfic, sinó d'una mostra selectiva i significativa per al nostre cas.

3. Selecció bibliogràfica

El apostolado seglar, o manual del propagandista católico en nuestros días

FÉLIX SARDÀ I SALVANY, prevere, director de la *Revista Popular*.
Llibreria y Tipografía Católica, carrer del Pi, 5. Barcelona, 1885.

El conegut autor, polemista nat, estableix en la introducció el seu propòsit marcat per la paraula de moda: la *propaganda católica*, que defineix com "*el trabajo individual o colectivo*

de todo fiel católico para la propagación, defensa, aumento y esplendor de su fe, aparte de lo que constituye la función jerárquica y oficial de la Iglesia docente, pero siempre bajo dirección y autoridad de esta misma Iglesia". Tot seguit desenvolupa en 62 capítols tant l'esperit i ascètica del propagandista catòlic, com el repàs i les orientacions per a les més diverses activitats apostòliques. ¡Que en som de lluny, encara, de la noció d'AC ja insinuada com l'acció dels catòlics, sobretot centrada en la defensa i exaltació de la fe catòlica i preocupada per la qüestió social

Un viatge de cara als joves

ALBERT BONET I MARRUGAT, prevere, professor a la Universitat.
Impremta Subirana. Barcelona, 1931.

Es tracta, tal com diu l'advertiment previ (p7), de la publicació, en un volum, dels vint articles apareguts al diari *El Matí*, certament abans del 30 d'abril, any de l'*Imprimatur*, sobre l'experiència de l'autor en un viatge per Europa per tal de conèixer les experiències de les organitzacions catòliques de la joventut i que van donar lloc al gran moviment conegut com la Federació de Joves Cristians de Catalunya. (Veurem, més endavant, els llibres, els autors i les obres que hi fan referència.) El llibre amb els articles va seguit d'un apèndix documental que conté: una carta del cardenal secretari d'Estat, Eugenio Pacelli, al Sr. Co-

6. Cfr. G. CHOLVY, "Le Vatican II (1962-1965) et sa réception en France", dins *Esprit et Vie*, núm. 40, octubre 1995, pàg. 545-552.

mendador August Ciriaci, president general de l'Acció Catòlica Italiana, de 30 de març de 1930. També del Discurs del Sant Pare (Pius XI) als representants de les Congregacions Marianes (15 d'abril de 1930), amb uns comentaris d'*El Matí*. Dos articles dels Estatuts de l'ACI, la Declaració de Fulda (dels joves catòlics alemanys) i l'Himne (en francès) de la JOC belga.

Juventud de acción católica.

Ideal y organización.

Secretariado Diocesano de AC Pamplona 1938.

Es tracta, segurament, de la primera publicació i, probablement, també de la primera *Semana Sacerdotal*, celebrada al Monestir de Irache del 25 al 30 d'abril de 1938. Ho explica amb el llenguatge que podeu imaginar i comprovar, tant el bisbe Olaechea com la Introducció que hi fa D. Santos Beguistain, consiliari diocesà de Pamplona. Les quinze ponències de la *Semana* configuren l'índex del llibre. Unes mostres: *El problema moral y religioso de la juventud española* (ponència I); *Doctrina de la especialización* (IV); *¿Jocismo en España?* (XII); *La Acción Católica y el estado autoritario católico* (XIII); *La juventud de Acción Católica y Fet de las JONS* (XIV). Els autors, sense que es digui qui va fer cada aportació són: Santos Beguistain, Alberto Bonet, Julián Espelosín, Pablo Gúrpide, Antonio Añoveros i Miguel Razquin. El llibre acaba amb dues gràfiques encartades amb l'esquema organitzatiu de la nova Acció Catòlica a Espanya.

Curso breve de Acción Católica

VICENTE ENRIQUE TARANCÓN. Arcipreste de Vinaroz.

Ediciones Juventud de Acción Católica. Madrid, 1941, tercera edició.

El petit volum, ja ho hem indicat, és, en realitat, la tercera edició del que l'autor va escriure el 1937, datat a Tuy el mes de juliol de 1937, *Año Compostelano y II Año triunfal* (sic). Per això el dedica al *MID Alfonso Casas Villanueva, Chantre de la SIC de Tuy y Consiliario diocesano de AC*. Aquesta tercera edició és encapçalada per unes pàgines que signa Emilio Bellón i que en justifiquen la reedició. Comença amb una citació de Pius XI en l'audiència especial que va concedir als sacerdots de la Casa del Consiliario el juliol de 1933, que diu així: "*La Acción Católica, bien entendida y bien organizada, puede y debe ser la salvación de España*". El pròleg a la tercera edició que comentem, conté, evidentment, una justificació de part de l'autor, que, tot mencionant la segona edició (1939), també esgotada, justifica les precisions i correccions de concepte de la primera versió i la introducció d'un nou capítol que ajusta el text a les *Nuevas Bases*. El llibret consta de 16 capítols i caldria veure quines són les correccions, esmenes introduïdes i el nou capítol, per ajustar la doctrina a las *Nuevas Bases*.

Lo humano y lo divino en la Iglesia.
Aspectos del reformismo católico contemporáneo.

RAMÓN TORRELLA CASCANTE, enginyer d'indústries tèxtils, doctor en Sagrada Teologia, llicenciat en Ciències Socials.
Typis Pontificiae Universitatis Gregorianae. Roma, 1958.

L'autor diu, en la introducció, que sota aquest títol va començar l'estudi el novembre de 1954. No hi ha dubte que es tracta de la seva tesi doctoral, bé que reduïda a dos aspectes: l'organització eclesiàstica i el laïcat (p.7).

L'obra, a més d'una introducció, està dividida en tres parts, amb un total de sis capítols. Heus ací les tres parts: I. *La organización actual de la Iglesia (parroquia-diócesis: organización y sugerencias; la Iglesia Universal y el gobierno central)*. II. *Jerarquía y laicado (el laicado y opinión pública y crítica en la Iglesia)*. III. *Valoración del reformismo actual. (En los aspectos particulares propuestos y en general: ¿neomodernismo? Sentire cum Ecclesia y condiciones de una sana autocrítica.)* La bibliografia sistemàtica i l'índex d'autors mostren la solidesa d'una tesi, en la qual no és difícil descobrir-hi el, posteriorment, consiliari de la JOC de Barcelona i de la JOC espanyola, el bisbe auxiliar, cridat a Roma per al *Consilium pro Laicis i Iustitia et Pax*, el, també posteriorment, vicepresident del Secretariat per a la Unió dels Cristians i, finalment, el metropolità i primat que convoca Concili a la Tarraconense.

Apostología laical.

Los principios del Apostolado Seglar.

ALBERTO BONET, secretari general de l'ACE.

Ediciones ACE. El dipòsit legal és de Madrid, any 1958.

En un breu prefaci ens assabenta del propòsit i la finalitat de l'obra: la vitalitat i varietat de l'apostolat seglar demanen aclariment i sistematització. D'aquí el nom d'*Apostologia* i el projecte d'estructurar l'estudi en tres volums: I. *Los principios del Apostolado Seglar*; II. *El Apóstol seglar y su formación*; III. *La acción apostólica seglar. Sus formas y objetivos*. (Val a dir que no he trobat mai els segon i tercer volums anunciats). Ja es veu, pel plantejament de l'obra, així com pels 29 capítols del vol. I, que es tracta d'una idea ambiciosa concebuda com una *summa* de l'apostolat seglar. Molt més si mirem l'índex onomàstic i, sobretot, la bibliografia. En efecte, l'autor ens adverteix que només cita obres que fan referència al caràcter general d'aquest volum, deixant per als següents els aspectes específics. En la bibliografia no hi falten les principals obres i comentaris del Magisteri, però tampoc els autors més novells i influents del moment: I. Civardi (el clàssic de l'ACI), Z. de Vizcarra (el clàssic a Espanya), però tampoc noms com: Y. M. Congar, J. B. Chautard, G. la Pira, J. Lébret, H. de Lubac, cardenal Mercier, J. L. Suenens, G. Thils o V. Veronese. I, entre els més propers, cita J. Batlles (que esmentaré tot seguit), R. Cunill, V. Enrique i Tarancón, Herrera Oria, P. Cantero o L. A. Muñozerro, i altres que ja hem citat. No oblida les *Actas del Primer Congreso Mundial para el*

Apostolado de los Laicos (2 vol.), Roma, 1952, ni del segon, de 1957, encara no publicades. El volum inclou un apèndix al capítol 22 on explica –amb text i esquema– la trama organitzativa de l’ACE. Del mateix autor, Dr. Albert Bonet, cal mencionar el *Manual de Acción Católica* (Ediciones ACE. Madrid, 1963. Volum de 19 x 13,5, 60 ptes., 235 pàg.) que respon a dues necessitats: la creació de l’HOAC i les especialitzacions amb els nous Estatuts i la necessitat de complementar estudis anteriors amb citacions del Papa Joan XXIII i de Pau VI.

Realismo apostólico y Acción Católica

JOAN BATLLES ALERM, prevere, professor d’Acció Catòlica.
Seminario Conciliar de Barcelona, 1958. (Imprenta Altés).

Es tracta de la lliçó inaugural del curs 1958-1959 al Seminari de Barcelona. L’autor, prou conegut com a consiliari i formador de consiliaris i militants a casa nostra i fora, com li reconeix tothom, estructura la seva lliçó en quatre apartats, amb una introducció prèvia i una conclusió. “*El realismo apostólico, el realismo sociológico* (on s’allarga més), *el realismo teológico y tres reflexiones sobre aspectos básicos de la AC*” configuren el llibret que té tot el valor d’un clàssic.

Ja es veu que el moment històric – encara no havia estat elegit Joan XXIII ni, per tant, convocat el Concili– i la circumstància obliguen l’autor a farcir tota la seva exposició de citacions acurades. Gosaria afirmar que, abeurat en l’experiència i en la lectura de la millor

teologia pastoral, aquesta lliçó contribueix a encunyar l’expressió, ja assumida per tothom, que “cal partir de la realitat”. Hi ha un altre llibret del mateix autor, en la mateixa perspectiva però en una nova circumstància de temps i lloc. Es tracta de *El sacerdote y la juventud rural* (Consejo Diocesano de la JAC. Barcelona, Lauria, 7, 1961. Vol de 19,5 x 13 en dues parts. Censura del Dr. F. Muñoz i *Imprimatur* de Mons. G. Modrego). El títol respon a la traducció castellana, per part de Josep Castaño, del llibret del mateix títol dels consiliaris francesos del món rural. Mossèn Batlles hi anteposa un estudi preliminar que configura quasi la meitat del llibre (53 pàg.). Ve a ser com una proclama, en el sentit que cal anar cap a l’Acció Catòlica rural, com havia fet la JOC i també Pax Romana entre els estudiants i intel·lectuals. El conjunt del llibre i la llarga introducció fan història. (Jo mateix vaig cursar l’assignatura d’AC a Lleida el 1963-64, passant del text de Mons. Zacarías de Vizcarra a aquest llibret de Mn. Batlles.) En aquesta mateixa línia no puc deixar de mencionar dos llibres més que van de bracet i dels quals ja no faré comentari: *Problemas misioneros del mundo rural*, de F. Boulard (Ediciones Rurales de AC de l’ICESB. Barcelona 1965. Traducció de l’original francès de 1945. Introducció de Mn. Batlles i versió de Mn. Josep M. Totosaus). *Los cristianos en el mundo rural*, de P. Toulat, A. Bougeard i J. Templier (característiques semblants. Traducció del francès de Alberto Tomas. L’original era de 1962. L’edició en castellà de l’ICESB, Ediciones Rurales de AC és de 1968 i l’*Imprimatur* ja és de l’arquebisbe D. Marcelo).

La Federació de Joves Cristians de Catalunya.

Contribució a la seva història.

Obra en col·laboració de 24 autors (antics *fejocistes*, *avantguardistes* i consiliaris, *amics dels joves*) coordinats per J. BAGUÑA, F. MANENT, J. NUALART i E. SOLÉ GALCERÁN (Nova Terra, Barcelona 1972).

Disset capítols imprescindibles per comprendre el gran fenomen de la FJC de Catalunya, amb deu apèndixs documentals. Les dades recollides amb fervor emocionat i emocionant trencaven el silenci imposat per les circumstàncies que van fer d'aquella empresa i d'aquells homes "doblement herois" com deia l'himne, i encara al quadrat, si comptem el temps de guerra i els *XXV años de paz*. La pèrdua dels arxius i de molts efectius feien imprescindible aquesta memòria històrica. Per complementar la visió de la FJC de Catalunya ens resulten imprescindibles dues obres que també van de bracet. Només les menciono, perquè no solament resulten complementaries, sinó també imprescindibles. Els autors, els seus propòsits i la distància del temps, compartint un mateix ideal de joventut cristiana al nostre país, ens fan mes assequible el *fejocisme*. Així mateix destaco altres dues aportacions en aquesta línia:

La FJC de Catalunya. L'Espiritualitat, el projecte educatiu i la seva pedagogia, d'ANDREU OLIVERAS I TORRENTS (Quart Premi Joventut de la Generalitat de Catalunya). Departament de Presidència. Direcció General de Joventut. Abril 1989.

La FJC de Catalunya, 1931-1936. La seva mentalitat moral, la seva in-

fluència social, de PERE CODINACHS I VERDAGUER. Col·lecció Els Daus, 103. Editorial Claret 1990.

Jalones para una teología del laicado

YVES M. J. CONGAR. O. P. Editorial Estela. Col·lecció Ecclesia, 1. Setembre de 1961.

No cal insistir com n'és de cabdal l'obra del P. Congar. Només cal recordar que es va convertir ràpidament en una obra imprescindible. Un pic convocat el Concili Vaticà II, amb els seus volums *Le Concile, au jour le jour*, immediatament traduïts també per Estela, Congar es converteix en un autor com de casa. Del mateix autor, també Estela ja havia publicat l'obreta *Si sou els meus testimonis* (1960, 113 pàg.). En la mateixa línia, un xic més tard, el 1966, Estela també tradueix una de les grans obres que fan època: *EL Evangelio en el tiempo* (695 pàg.) de M. D. CHENU, amb traducció i presentació de C. Martí. D'aquesta obra i dels dos autors, juntament amb altres, en va parlar a bastament Evangelista Vilanova, director de la col·lecció i historiador de la Teologia, l'any passat, tal dia com avui (vegeu *Quaderns de Pastoral*, núm. 164, pàg. 85 i següents).

La revisión de vida.

Toda nuestra vida en el Evangelio a través de

ALBERT MARECHAL.

La primera edició en castellà a Nova Terra, Barcelona, és de 1960 (Utilitzo la vuitena edició que és de 1972). Darrerament, ha estat reeditada la novena, per Claret 1997.

Potser caldrà recordar l'origen d'aquest clàssic i el paper que hi van tenir, segons confessió de l'autor, els seus contactes amb capellans de Barcelona essent consiliari de l'ACO de Suïssa i l'origen de la mateixa ACO a casa nostra.

Laics de primera línia

JOSEPH CARDIJN. Editorial Estela, juliol 1964.

Cardijn ja havia estat nomenat expert del Concili pel papa Joan. Després d'haver predicat molt i haver escrit poc, comença aquest llibre amb un pròleg que intitula "Al final del meu camí". Encara li faltava ser nomenat cardenal i participar i intervenir al Vaticà II. Això ja va ser obra del papa Pau.

Los cursillos de cristiandad, instrumento de renovación cristiana

JUAN HERVÁS, bisbe prior de Ciudad Real. Ediciones Euramèrica. Madrid, sense data.

Tot i que no porta data i que m'he proposat no incloure bibliografia no estrictament sobre l'AC, crec que cal mencionar aquest llibre d'un dels fundadors de *Cursillos*, empresa tan estretament vinculada a la història de l'ACE. Per altra banda, no és el primer llibre que publica la mateixa col·lecció i editorial: amb anterioritat havia aparegut *Los cursillos de cristiandad*, per el Secretariado Diocesano (de Cursillos) de Ciudad Real. La mateixa menció i un bon conjunt de llibres sobre el *Movimiento por un Mundo Mejor* del P. Ricardo Lombardi, algun d'ells publicat a la mateixa col·lecció que dona nom a la sèrie.

La crisis permanente de la Acción Católica

JOSÉ ANTONIO DÍAZ.

Pròleg de J. M. GONZÁLEZ RUIZ. Nova Terra, Barcelona, juliol de 1966, núm. 21 de la col·lecció "Hombre Nuevo".

Dedicat "*A los sacerdotes de Barcelona, con profundo agradecimiento por su testimonio colectivo*". A la mateixa portada diu: "*No se trata de elegir entre la Iglesia de Dios y el mundo de los hombres*".

El títol, certament provocador, preludia una crisi –qui sap si permanent– de l'AC, començant per l'estudi de la crisi de la JEC francesa. Tot seguit va passar el que va passar a Espanya.

On va l'Acció Catòlica?

JOSE M. TOTOSAUS.

Notes sobre el laïcat, les organitzacions seglars i l'Acció Catòlica a la llum del Concili. ICESB. Edicions Rurals d'AC. Abril 1967

L'autor, consiliari de la JIC (Jovenut de Medis Independents Cristiana), entre altres tasques, ens diu que es tracta d'un assaig. Un assaig que també pren peu de la crisi francesa però que aplega un bon conjunt de les seves notes, escrits i conferències. També és un llibre premonitori. Si llavors era un interrogant, em pregunto encara si hi ha hagut resposta.

Análisis crítico y movimiento de base en la pastoral rural

JOSÉ MANUEL DE CÓRDOBA. Comercial Editora de Publicaciones, SL, València 1972.

Ja havia escrit als primers números de *Pastoral Misionera* sobre l'AC i més concretament la rural. Aquí intenta respondre quatre interrogants, des de la coordinació de la pastoral rural de la província eclesiàstica oriental d'Andalusia.

El apostolado seglar en España. Orientaciones fundamentales.

COMISIÓN EPISCOPAL DE APOSTOLADO SEGLAR. BAC. Madrid, 1974.

Conté el document de la Conferència Episcopal Espanyola en 27 punts, titulat: *Orientaciones pastorales del episcopado español sobre el apostolado seglar (hoy en España)* aprovat per la Plenària del 2 de desembre de 1972. La CEAS rep l'encàrrec de “desarrollar más ampliamente estas Orientaciones”. És el que fan en aquest volum de 407 pàg. i 21 capítols. Ve a ser com l'intent de remuntar la llarga crisi. El llibre val la pena però... hom té la impressió que va arribar massa tard!

Memòries sobre la JOC a Catalunya (1932-1970)

La JOC en España (1946-1970)
JOSEP CASTAÑO COLOMER.
Col. Saurí. ICESB. PAM. 1974
Sígueme. Salamanca, 1978

Dos volums complementaris i imprescindibles per a la història completa de la JOC a casa nostra.

Iglesia y sociedad en España 1939-1975

Diversos autors. Editorial Popular. Madrid, 1977.

Encara que es tracta d'un estudi ampli de la realitat socioreligiosa espanyola de la postguerra, tant pels col·laboradors com pels temes és un llibre que ajuda a situar tota la problemàtica pastoral, en les seves diverses dimensions: també l'apostolat seglar, sobretot en l'aportació que hi fa FERNANDO URBINA. Un autor que cal llegir en la seva aportació més ambiciosa sobre els moviments apostòlics a: *Pastoral y espiritualidad para el mundo moderno* (Vol. II dels seus escrits) especialment les pàgines 135-260. (Recull pòstum dels escrits, preparat per Luis Briones. Editorial Popular. M. 1993.)

Ja havia publicat una bona part del seu treball a *Pastoral Misionera*.

Joventut, fe i vida. Unes opcions i una pedagogia en Moviment.

BONAVENTURA PELEGRÍ.
Saurí. PAM. 1980

Traducció de la versió castellana *JECI-MIEC, su opción, su pedagogía*, editada pel Centro de Documentación MIEC-JECI de Lima, Perú, 1972. També *Intelectuales cristianos en el mundo de hoy*, del mateix autor. Edició original del CEP (Centro de Estudios y Publicaciones) Lima 1987.

Crisis y conflicto en la AC española y otros órganos nacionales de apostolado seglar desde 1964. Documentos

Revisats i presentats per JOSÉ GUERRA CAMPOS, bisbe de Cuenca.

Col·lecció “*Historia de la Iglesia en España*” núm. 2. Ediciones ADUE (*Asociación de Universitarias Españolas*). Madrid 1989.

Presenta, prèvia introducció general, classificació i breu indicació, 150 documents relatius a la crisi de l'ACE. Cal agrair la gentilesa de publicar aquest recull significatiu i fer honor, des d'aquest punt de vista, a l'honradesa de l'inspirador i editores.

Confesiones

VICENTE ENRIQUE Y TARANCÓN. PPC. Madrid 1996. Cap. 12 i 13 de la IV part. (pàg. 325-343).

Recuerdos de Juventud, del mateix autor. Ediciones Grijalbo. Barcelona, 1984

En realitat caldria repassar tots dos llibres, mirant de seleccionar-ne els aspectes que poden interessar en cada moment. També caldria completar-ho amb els llibres entrevista de J. L. MARTÍN DESCALZO i el de M. LUISA BREY (Ed. Mensajero), Bilbao, 1994.

4. Conclusió

El meu desig fóra, ja ho he dit en començar, que aquest llistat fos útil des d'un punt de vista pedagògic. Per això no m'estic d'indicar un mètode, que a mi m'ha servit, per combinar la praxi militant o la tasca de consiliari amb la

reflexió que dona cos, organicitat i explicació a la feina de cada dia.

Primer. Resulta quasi imprescindible tenir a mà una història de l'Església en els temps moderns. Vaig començar pels llibres de J. Massot: *Aproximació a la història religiosa de la Catalunya contemporània* (PAM, Barcelona, 1973) i *L'Església catalana al segle xx* (Curial, 1975), que tot seguit em traslladaren a altres estudis més globals: *Nueva historia de la Iglesia, vol. V (Cristiandad)*, dirigit per R. Aubert; *Historia de la Iglesia en España, vol. V (BAC maior)*, dirigit per V. Cárcel Orti, i *Historia de la Iglesia en España 1931-1939*, de G. Redondo (Rialp 1993). Els repertoris bibliogràfics, molt abundants i quasi exhaustius en Massot, Cárcel Orti i Redondo – amb valor desigual –, ofereixen pistes per a estudis monogràfics més aprofundits. Vaig entrar per aquesta via en el primer coneixement llegit de la FJC de Catalunya, o el que va representar l'ACN de P. a Espanya i a l'AC, o per veure el context d'algun moment conflictiu o la globalitat d'alguna situació.

És clar que una bona enciclopèdia especialitzada o un diccionari poden servir també de primera guia. I si algú té més afició al gènere biogràfic o a les memòries, també li faran servei. Com la novel·la. Però sabent que, en tots aquests casos, només es tracta d'un esquer.

Segon. El seguiment d'alguna revista. Al seu moment i, encara avui, va ser *Ecclesia*, com a òrgan oficial de l'ACE. També *Pastoral Misionera* (avui, *Frontera*) o *Iglesia Viva*. A casa

nostra sovintegen números o articles a *Qüestions de Vida Cristiana* i en aquests mateixos *Quaderns de Pastoral*, o cròniques i articles a *Foc Nou*.

Suggerixo que cal seguir més d'una revista si es volen tenir visions més contrastades. Personalment, ho faig amb *L'Osservatore Romano*, edició castellana setmanal, i amb *30 Giorni* i *Parabola*. L'origen, família o escola pastoral que fa el producte ajuden a una visió global, actual i contrastada.

Tercer. No és cap esforç, quan un està ficat en un moviment, seguir les seves publicacions: material, butlletí, campanyes o ponències, ja que ho porta la mateixa dinàmica; tanmateix, considero que cal estar atents a les publicacions complementàries dins el mateix camp de treball o medi. Per exemple, estadístiques, enquestes o estudis sobre la joventut o els infants o la universitat, si un treballa al MUEC, al MIJAC o a l'Esplai.

Quart. En algun moment s'ha de trobar el temps suficient per a una lectura ordenada i aprofundida dels grans documents pontificis començant, si es vol, pel Concili Vaticà II i l'abundant documentació posterior. Els comentaris o estudis de divulgació seran im-

prescindibles per a un estudi comprensible i raonat.⁷ En el cas de les diòcesis de Catalunya, ens cal fer el mateix treball i amb la perspectiva que va donant el temps sobre dues coses que cal remarcar especialment: les ponències i resolucions conciliars, d'una banda, i, de l'altra, el que hom ha denominat *l'esdeveniment* conciliar: un aspecte, aquest segon, que cal ponderar per si mateix, tot valorant els textos i les resolucions en la línia del Vaticà II, trenta anys després.

Cinquè. Un cop avesats a aquesta metodologia de treball, consistent a contrastar l'experiència quotidiana de moviment amb la lectura sistemàtica, considero imprescindible poder ubicar les descobertes dins una visió pastoral englobadora. Més encara, si el consiliari, el responsable o el militant exerceixen funcions a l'interior d'algun organisme pastoral, sigui de l'àmbit parroquial, arxiprestal, diocesà o de coordinació al servei d'un moviment concret, o dins l'esquema de l'apostolat seglar. Recomano per a aquesta ubicació pastoral els llibres de Ramon Prat i Pons, començant pel seu tractat de teologia pastoral: *Compartir la alegria de la fe* (Secretariado Trinitario. Salamanca, 1995). Seran un bon complement, en aquesta mateixa línia, els

7. Durant l'esdeveniment conciliar van ser de gran utilitat les cròniques de MARTÍN DESCALZO, *Un periodista en el Concilio*, i encara més els articles de Y. M. CONGAR, *Le Concilie jour au jour*, publicats per l'editorial Estela en català, en diversos volums.

Els comentaristes de l'esdeveniment conciliar i de les constitucions, decrets i declaracions ja formen una biblioteca. Entre els més recents, com fent de pont i a casa nostra, cal llegir J. M. ROVIRA BELLOSO, *Del Vaticà II al Concili Provincial Tarraconense* (Ed. Claret, Pastoral avui, 1998) i *Vaticano II: un Concilio para el tercer milenio* (BAC Minor, 1997). A partir d'ara caldrà prestar atenció a l'obra magna en curs sobre el Vaticà II dirigida per Alberigo.

seus dos altres llibres. *El dinamismo de la comunidad eclesial* (Íbidem) o el més recent, després del CPT: *Rentar els peus* (Pagès Editors. Lleida 1997).

És clar que l'interès per la lectura és acompanyar i enriquir la pràctica, tot sistematitzant-la; per això, l'ordre que proposo pot ser divers. Es tracta d'un suggeriment d'autodidacta. El que em sembla important és el principi: evitar tant les teories com el mer activisme; o, dit d'una altra manera, combinar la metodologia inductiva

amb la deductiva. Sabent, en tot cas, que no es tracta d'una mera qüestió de mètode, sinó d'esperit i d'estil.

Encara caldria completar aquest plantejament amb el que ha de ser l'ànima i l'eix vertebrador del nostre compromís apostòlic: l'estil evangèlic de vida o, amb llenguatge més clàssic, la vida interior. Aquesta darrera observació, en rigor, hauria de ser la primera i encapçalar l'article. Mereix un tractament absolutament prioritari; en tot cas, avui anava de llibres.

La Missió popular a Mollet

2. Experiències

Les “missions populars”: un projecte de nova evangelització

IGNASI RICART, claretià, professor de Bíblia i membre del comitè executiu del CEP.

Els missioners claretians, esperonats pel carisma missioner del pare Claret, des de ja fa uns quants anys estem oferint a l'Església catalana un projecte de nova evangelització per al nostre país: les missions populars renovades. No estem pas sols a concretar la metodologia: recordem els redemptoristes, els paüls, els oblats de Maria Immaculada... Tanmateix, com a missioners claretians, des d'una fidelitat creativa, volem donar resposta a les necessitats que sorgeixen arreu on hem fet una missió popular renovada. Com poden ajudar les missions populars renovades a fer que la nostra evangelització sigui, segons el Papa Joan Pau II, “nova en el seu ardor, nova en el seu mètode, nova en la seva expressió”? El repte és aquest: copsar i experimentar la novetat de Déu, present en la història humana (*nova en l'ardor*); verbalitzar-la i transformar-la en bona nova per als homes i dones del nostre temps (*nova en el mètode*); encarnar-la i expressar-la en noves formes de vida, talment que el poble pugui percebre l'abast que té en la vida i d'aquesta manera pugui despertar, per mitjà d'ella, a la seva pròpia missió (*nova en l'expressió*).

Tot fent una revisió de l'experiència de les missions populars al nostre

país i en alguns indrets d'Espanya on els nostres missioners i missioneres han participat, constatem uns elements que sorgeixen com a constants en cada lloc. Aquests elements estan donant vida a les missions populars renovades com a projecte de nova evangelització.

El repte és copsar i experimentar la novetat de Déu, verbalitzar-la

Primer element: cal que la *missió popular*, després de la setmana de renovació, esdevingui una *missió permanent*. Això suposa una comunitat parroquial *sinodal* (“on tots fem camí plegats”) que, testimoniant la unitat amb l'arxiprestat i l'Església diocesana, anunciï que el Regne de Déu ja és present i que és possible realitzar-lo. *Segon element:* cal formar evangelitzadors en una escola (=manera de fer, praxi pastoral) de comunió i de missió. *Tercer element:* cal una presència de la comunitat missionera itinerant (missioners i missioneres en contacte amb la comunitat on s'ha fet la missió) per acompanyar el poble de Déu que viu en aquella parròquia, perquè, un

cop evangelitzat, esdevingui evangelitzador.

La missió popular, entesa així, és una intervenció extraordinària dins d'un projecte que esdevé procés: un poble en missió. La missió popular vol ajudar a formar comunitats eclesials madures, poble de Déu en missió, Església entre la gent, font de salvació enmig de la plaça del poble, on puguin calmar la set tots els qui viuen en la parcel·la de la comunitat parroquial. Voldríem que fos un projecte dinàmic, dúctil, capaç de fugir de la temptació de la repetició estandarditzada, però fidel a algunes idees bàsiques fonamentals: trobar l'home i la dona al carrer, formar les consciències a la llum de la Paraula de Déu anunciada d'una manera explícita per una comunitat profètica, formar comunitats eclesials madures que siguin Església, capaces d'acollir, viure i transmetre la joia del Regne de Déu.

Repte de la nova evangelització

Quin és el rostre que presenten les parròquies davant la imminència del tercer mil·lenni? Tot un repte que ens fa cercar el que és més urgent, oportú i eficaç. Després del Vaticà II la renovació postconciliar va fer que les parròquies es prepararessin bé en el camp de la litúrgia i de la catequesi. A més, arreu s'ha intentat crear una estructura de participació en els consells pastorals i administratius. Es treballa molt bé a Càritas, a l'esplai. Però ja resulta més difícil arribar als joves d'una manera tan engrescadora que forneixi nous líders cristians.

Sembla que ha arribat el moment de sortir fora de la parròquia per adonar-nos de "la urgència d'una nova evangelització" (*Christifideles Laici*, 35). Tota l'Església és missionera i tots "els fidels laics, precisament perquè són membres de l'Església, han de ser anunciadors de l'Evangelí" (CfL 33). No ens podem quedar tranquils quan quasi el 90 per cent de batejats no practica, al nostre país. Als claretians "ens preocupa, com a evangelitzadors, la situació de tants homes i tantes dones que, per diverses causes, s'han allunyat de la fe cristiana o que, per l'ambient de secularització, s'han fet estranys a la fe o al sentit religiós." (Document del Capítol General, *En missió profètica*, 47). En aquest sentit, el Concili Provincial Tarraconense 3 ens diu: "El Concili se sent interpel·lat pel distanciament mutu entre l'Església i molts dels homes i dones del nostre país. (...) Cada comunitat prendrà consciència dels processos d'allunyament que l'afectin, per actuar en conseqüència."

No podem quedar-nos tranquils dins la parròquia, ha arribat el moment de sortir fora.

En alguns ambients, potser ens volem consolar dient que encara gairebé tothom demana el baptisme, fa la Primera Comunió, rep una instrucció cristiana a la catequesi, es casa per l'Església i és enterrat cristianament. Alhora, no són pas pocs els sacerdots que se senten impotents i no saben què

fer per intervenir eficaçment en la situació d'indiferentisme i secularisme religiós que els envolta. I tot això provoca una resignació que genera manca de confiança... Tothom veu que cal “refer el teixit cristià de la societat humana” (CfL 34). Ho intenten els moviments eclesials, molts dels quals apareixen ambigus, desarrelats de la cultura i amb no gaire diàleg amb la societat d'avui. És hora, doncs, de *rentar els peus*, de servir la humanitat, i no pas de rentar el cervell dels homes i de les dones d'avui. Per això el Concili català, en el núm. 4, ens insta a “anunciar Jesucrist salvador amb un gest i amb un llenguatge capaços de comunicar la tendresa i l'amor de Déu.”

Cal desvetllar en cada membre de la comunitat la crida missionera.

Per això, creiem que la comunitat parroquial no es pot esquitllar de la tasca de trobar en ella mateixa l'empenta missionera per a aquesta nova evangelització de l'ambient social. Per tal d'arribar a això, cal desvetllar en cada membre de la comunitat cristiana la crida missionera, rebuda pel baptisme, i crear en la parròquia una estructura d'evangelització permanent pel que fa als allunyats. Cal anar a cercar l'ovella perduda (Lc 15,4-7), cal que sortim “*per les places i pels carrers, pels camins i pels horts, i invitar la gent al gran banquet del Regne*” (Lc 14,16-23).

Davant del repte de la nova evangelització, nova en l'ardor, en els mè-

todes i en l'expressió, cal cercar, amb una fidelitat creativa, els nous mètodes i la nova expressió que permetran que el missatge evangèlic arribi a les cases i a les persones que hi habiten. Cal sortir de casa, cal que la parròquia sigui missionera, itinerant, que estigui disposada a acompanyar els homes pels camins que porten a Emmaús.

La missió popular vol ajudar a formar comunitats eclesials madures i a crear estructures per a la nova evangelització.

Les missions populars

És en aquest context que assoleix el seu significat la crida missionera. La missió popular, que volia revifar periòdicament la vida de fe de la parròquia, avui es presenta com un servei missioner totalment renovat. Intenta desvetllar l'esperit missioner dels agents de pastoral: col·laboradors dels rectors i responsables de ministeris. Aquests agents de pastoral ajudaran a formar una comunitat cristiana més madura, una comunitat que s'obre a la missió i que no espera tancada a la parròquia. Així, la comunitat parroquial, un cop evangelitzada, evangelitza. La missió popular vol, en el fons, ajudar la parròquia en la tasca de crear les estructures per a la nova evangelització permanent del territori parroquial, en comunió amb l'Església local i universal (catòlica).

Si aquest és l'objectiu que cal assolir a través de la missió popular renovada, és evident que la col·laboració entre els missioners i missioneres i la parròquia ha de possibilitar que els mateixos missioners arribin als allunyats, però sobretot ha d'intentar infondre un nou estil, unes noves expressions, ha de desvetllar un poble en missió permanent.

El període de col·laboració entre missioners i parròquia preveu diverses fases, amb un programa apropiat per a cada una, ja que cal preveure totes les situacions. Tenint present aquestes constants, el pare Josep Vilarrubias i mossèn Joaquim Brustenga ens presenten quins són els moments de la missió popular renovada: la preparació i la convocació de la missió, la celebració de la missió del poble i la postmissió, que és quan la parròquia es posa *en missió*.

La fe es reforça donant-la

Val la pena posar en relleu el que es demana a les comunitats parroquials renovades per la missió: que vulguin

participar, amb el testimoni i el servei, en la preparació i la realització de missions en altres parròquies de pobles i ciutats dels diferents bisbats del nostre país. Aquesta experiència faria que algunes parròquies es poguessin encarregar de preparar missions en altres parròquies. Això fóra un signe de missionarietat. De fet, l'experiència de l'equip de missions populars dels claretians s'ha enriquit amb seglars i religiosos d'altres congregacions i sacerdots diocesans.

L'esdeveniment de la missió popular és viscut en comunió per la comunitat missionera itinerant i per la comunitat missionera parroquial. La missió, de fet, és com el motor d'engegada que posa en moviment tota la realitat parroquial. Les missions populars renovades potencien la pastoral ordinària de les parròquies i manifesten aquell element essencial a tota comunitat que se senti Església: el deure d'escampar l'anunci de Jesucrist. "Tot batejat s'ha de sentir cridat a aquesta proclamació." (Concili Provincial Tarraconense, 2)

Missió evangelitzadora a Mollet.

Intencionalitat i línies de fons

JOSEP VILARRUBIAS, missioner claretà.

La missió evangelitzadora de Mollet s'inicià a la Pentecosta de 1998 i ha de concloure durant la Quaresma del 2000. Els dies 6 al 21 de març n'han estat les dues setmanes centrals. De com s'està vivint aquesta experiència ens n'informa el rector de Sant Vicenç de Mollet, Mn. Joaquim Brustenga.

El projecte d'aquesta acció que s'està realitzant a Mollet i a d'altres poblacions de Catalunya se situa en la renovació evangelitzadora impulsada i orientada pel Concili de la Tarraconense.

Aquí intentarem exposar la intencionalitat i les línies de fons de les missions al poble, tal com les suggereix el mateix Concili i com les proposem els missioners claretians de Catalunya.

Atents a l'esperit i a les directrius del Concili

No podríem iniciar aquesta reflexió sense deixar ben palesa la inspiració conciliar sobre l'evangelització avui a Catalunya en què s'inspira l'acció de les missions dels claretians al poble.

El Concili Català de la Tarraconense es va proposar desvetllar la cons-

ciència evangelitzadora de les comunitats cristianes a tots els nivells. I ha proclamat amb força el crit de Pau VI en l'exhortació apostòlica *Evangelii Nuntiandi*, autèntica carta magna de l'evangelització avui:

“El deure d'evangelitzar tots els homes constitueix *la missió essencial de l'Església*. Una tasca i una missió que les necessitats actuals de l'Església fan encara més urgents.

Evangelitzar és *la gràcia i la vocació pròpia de l'Església*, la seva *identitat més profunda*.” (EN 14)

L'anunci de la Bona Nova o ho és per al poble o s'ofega dins el clos de l'àmbit comunitari.

Les necessitats actuals de l'Església avui les llegim en clau de la vida i necessitats de la nostra gent. Perquè, com en el cas de Jesús, l'anunci de la Bona Nova o és per al poble o s'ofega dins el clos de l'àmbit comunitari. En un món desconcertat, desencisat –també desencisat de l'Església–, en què els plors i les angoixes bullen per tot arreu, en què el goig i l'esperança trac-

ten insistentment d'obrir-se pas en el cor de les persones i de la societat, les comunitats cristianes tenen com a missió primordial aportar el bàlsam i la llum nova de l'Evangeli.

Aquest lliurament de la Bona Nova al poble suposa una fonda convicció que per poder evangelitzar hem de deixar-nos evangelitzar. Ens ho recorda l'*Evangelii Nuntiandi* tot seguit del paràgraf anteriorment citat:

“Evangelitzadora com és, l'Església comença per evangelitzar-se ella mateixa.” (EN 15)

Per poder evangelitzar ens hem de deixar evangelitzar.

Perquè per evangelitzar necessitem a la vegada deixar-nos evangelitzar, el Concili català ha volgut il·luminar la vocació evangelitzadora de les comunitats amb una reflexió que li surt del cor, en sintonia amb el cor de la nostra gent.

Així, s'entén que a l'hora de definir què és evangelitzar (CPT 1,d) no s'aturi tant en explicacions tècniques, sinó en el tarannà de contacte humà que suposa l'evangelització. Després d'un breu intent de definició, el text afegeix:

“Tot intent de definició de l'evangelització ens deixa insatisfets”. I se n'assenyalen dues raons: “perquè hi intervenen principalment la força de la Paraula i de l'Esperit, que va més enllà de subjectes i mitjans humans”, i

“perquè l'evangelització no és un mer procés mecànic de donar i rebre, sinó que brolla allà on s'estableix la trobada entre persones, amb una relació positiva i amb una comunicació interpersonal.” (CPT 1,d)

I és aquí, que s'encén una llum davant la pregunta inicial del Concili:

“*Esperit, què dius a les esglésies de la Tarraconense?*” (CPT/prefaci)

“És des de l'experiència personal i comunitària de la salvació de Déu, que comunica pau, serenor i goig profunds, en confluència amb el dolor i el pes del viure humà, que podem esdevenir encomanadors de la bona notícia als homes i dones amb els quals la vida ens fa trobadissos. Per això cal descobrir, contemplar, estimar, agrair i celebrar la presència i l'obra de Déu en cada persona, que es produeix abans que nosaltres hi arribem. Aquest reconeixement de la iniciativa gratuïta de Déu podria apaivagar el neguit que neix del nostre protagonisme errat.” (CPT 1,d)

I seguim acarontant aquesta pàgina del document conciliar, perquè, a la base de les definicions i dels projectes concrets, ens recorda i fa nostre el tarannà evangèlic de Jesús. Tarannà que intentem viure i compartir en les missions renovadores al poble:

“Per això, fidels a les veus d'aquest Concili i a les de l'etapa diocesana de reflexió, podem dir que evangelitzar és descobrir en el cor de cada dona i de cada home l'acció i l'escalfe de l'Esperit; és establir les mediacions oportunes per tal que les persones senzilles, i tal vegada afligides, es puguin trobar

amb Déu. Evangelitzar és ajudar a refer l'experiència de Déu de molta gent allunyada, experiència que està intrínsecament lligada a l'amor als germans i, per tant, a aquella opció preferent pels pobres i per la justícia que fou distintiu del Messies Jesús." (CPT 1,d)

I perquè el subjecte actiu d'aquesta evangelització és la comunitat cristiana, el Concili pren opció per la comunitat. Tot seguit del paràgraf anterior llegim:

"L'opció per la comunitat:

"És per això que volem comprometre'ns encara més a favor de la comunitat cristiana capaç de relació i de diàleg amb la gent que desconeix Crist, a la qual pot oferir un acolliment cordial, que és el nostre viu i concret missatge evangèlic." (CPT 1,e)

La proposta de missions evangelitzadores al poble

La proposta dels missioners claretians sobre les missions evangelitzadores al poble se situa en el tarannà conciliar d'atansament entre la gent, actitud humil i confiada, respectuosa i acollidora de les persones en les seves situacions personals, diàleg a cases particulars, entre veïns, amb la vida i l'evangeli a la mà. Amb aquesta clau de lectura s'ha de llegir el testimoniatge de Mn. Joaquim sobre la missió al poble de Mollet.

Les missions evangelitzadores al poble no pretenen ser cap panacea ni cap línia salvadora de futur; en realitat, hi ha moltes limitacions i fallades. Vo-

len ser una aportació entre moltes per empènyer l'activitat evangelitzadora que el Concili ens ha obert.

Les missions al poble no volen ser cap panacea, només una aportació en la línia que el Concili ha obert.

Objectiu

Potenciar la comunitat cristiana parroquial com a evangelitzada i com a evangelitzadora. Comunitat cridada a centrar-se en Crist, que l'envia a sortir del clos per escampar i viure obertament la Bona Notícia.

Agents

El subjecte agent de la missió és la comunitat parroquial: laics, preveres i religiosos des dels diversos carismes i serveis. És bàsica la presència i el compromís evangelitzador dels laics.

Els missioners arribats de fora, en aquest cas claretians laics i preveres, fem una tasca d'orientació i d'acompanyament. Qui fa la missió és la comunitat mateixa.

Destinatari

Destinatari ho són les comunitats parroquials dels bisbats de Catalunya que, dins la pastoral diocesana i local, vulguin assumir la proposta concreta de les missions evangelitzadores al poble.

L'acció s'adreça a la mateixa comunitat i és oberta, amb les media-

cions possibles, a tothom qui tingui l'esperit proper i acollidor de l'Evangeli, siguin practicants o no, siguin cristians o no.

Críteris i línies d'acció

– Que les persones i famílies de la parròquia no se sentin clients de la missió, sinó germans coresponsables. Que la comunitat en pes esdevingui activament participativa.

– Que, amb discerniment però sense recels ni pors, es doni pas a aquelles persones noves que en el procés missioner emergeixen com a disponibles i actives.

– Que la comunitat cristiana no se situï i no actuï solament als locals parroquials, sinó on la gent viu, a les cases particulars.

– Perquè l'activitat evangelitzadora sigui oberta a tothom, que es doni prioritats als espais de trobada que s'hi promouen: les assemblees familiars obertes.

– Que hi hagi una sensibilitat i una atenció especial vers persones i zones poc properes, els col·lectius que sofreixen: marginats, malalts i les seves famílies.

– Que l'acció evangelitzadora es faci en una doble direcció: comunitat endins i comunitat enfora.

Comunitat endins:

Procés d'instrucció i de sensibilització sobre la identitat i missió de les esglésies, així com vetlles de pregària, celebracions, recessos comunitaris.

Comunitat enfora:

Acció centrada en l'organització de les assemblees familiars obertes.

Assemblees familiars obertes

Les assemblees familiars són l'eix de la missió evangelitzadora. Es realitzen i es desenvolupen a les cases particulars, en un clima familiar, de diàleg senzill i espontani, on la vida real, el missatge de Jesús i la pregària puguin anar creant un caliu comunitari renovellador.

Les assemblees familiars són l'eix de la missió.

La invitació a les assemblees es fa personalment a tots els habitants de la població, sense diferències: carta del rector a totes les famílies i contacte personal de bon nombre de persones voluntàries de la parròquia. L'experiència diu que la fase més missionera, sorprenent i eficient de tot el procés és aquesta campanya d'invitació a les assemblees a les cases particulars.

Les assemblees interessen la gent per la relació viva i la comunicació que s'hi crea i que les fa créixer. Poden aparèixer valors del Regne de Déu allà on hem acumulat prejudicis o allunyaments.

També és resultat de l'experiència constatar que fins al primer dia de les assemblees tot és un immens interrogant (que sovint lamentablement espanta les persones fidels de sempre). Interrogant que a la primera reunió es tradueix en confiança, seguretat, joia i

una nova estimació. Tot, a la llum del missatge evangèlic.

Tothom pot prendre part en una assemblea, però cal que des de bon començament es doni un lloc important als joves, sigui en l'organització, sigui com a monitors o participants d'alguna assemblea, sigui per constituir assemblees pròpies per a ells.

Cal que les assemblees, –temaris i clima– vagin caminant en la línia d'evangelització proposada en l'*Evangelii Nuntiandi* i el concili català: renovació de la humanitat -valors humans-, testimoniatge, anunci explícit, adhesió del cor, acolliment dels signes -sagraments-, iniciatives d'apostolat. Procés que es té molt en compte en les orientacions prèvies i en l'elaboració dels temaris.

Els temes poden ser sobre el valor que donem a les coses, el sentit religiós de la gent, el Déu i Pare de Jesús, la persona de Jesucrist (acció, actituds, anunci del Regne), l'Església, el testimoniatge. En els temaris s'hi mou una trena de fils: la vida real, la il·luminació de l'Evangeli, el diàleg obert i una breu pregària al final.

Les reunions són solament cinc, d'una hora de durada i durant cinc dies. Posteriorment, es fa una assemblea o celebració conjunta de tots els grups. Això crea ganes de continuar indefinidament, al ritme que sigui. Aquí és on rau la continuïtat. Es pren el pols durant un any, al final del qual se celebra la Setmana de Renovació i l'enfocament definitiu amb vista a la nova agilitat missionera i la nova imatge d'Església.

Elements entorn de les assemblees

El procés complet de la missió consta de tres fases:

Premissió

– Campanya d'atansament de la comunitat al projecte: sensibilització i pregària.

– Concreció de la infraestructura necessària.

Missió

– Contactes amb la població per constituir les assemblees: cases acollidores, monitors, assistents...

– Les dues setmanes centrals: la primera centrada en les assemblees, i la segona en els pregons de l'Evangeli o celebracions conjuntes de la comunitat.

En aquestes setmanes s'estableix un ritme harmònic d'enriquiment de les diverses dimensions de la comunitat:

L'Escola de pregària: L'equip missioner es reuneix diàriament al matí per pregar. La pregària és oberta a tothom i té un caire d'aprenentatge per a la interiorització del missatge evangèlic, la contemplació i el compromís personal des de la comunitat.

Presència missionera en el *món del sofriment* (malalts amb les seves famílies, persones soles, marginats).

Atenció personalitzada per a consultes, reconciliació sacramental...

Presència missionera als *diversos serveis parroquials*: infants amb els seus catequistes, joves amb els seus monitors, serveis de caritat, parelles i matrimonis amb els seus animadors...

Els *pregons de l'Evangelí*: són els actes generals a l'església. Durant la segona setmana central el poble celebra la Paraula amb simbologia viva i participació activa.

Postmissió

– Durant un any es manté el pols a la continuïtat: assemblees, preparació dels monitors, celebracions conjuntes, compromisos dels diversos serveis parroquials.

– Al cap d'un any se celebra la Setmana de Renovació, a partir de la qual la nova dinàmica resta definitivament oberta.

Requisits per emprendre una missió evangelitzadora

– Que els responsables de la comunitat parroquial o arxiprestal estiguin decidits a emprendre la missió i a assumir-ne el procés posterior, sense cercar-hi precisament resultats brillants, sinó amb la intenció de donar una resposta, sempre arriscada, a la invitació de Jesús: “*Sortiu mar endins i caleu les xarxes.*” (Lc 5,4)

– Cal estar oberts a un renovellament en profunditat, que vagi donant una nova imatge comunitària d'Església.

– Que es creï un equip de la missió, constituït per persones representatives i emprenedores de les diverses activitats de la comunitat parroquial.

– Que es prengui el procés amb seriositat, sense presses, amb els terminis ben adequats als objectius i a les possibilitats reals.

– Que la comunitat, coordinada per l'equip de la missió, n'assumeixi la continuïtat.

Tot això s'ha tingut en compte a la missió de Mollet del Vallès. I s'hi ha arribat després de les experiències viscudes a les missions realitzades pels missioners claretians a la Torre de Claramunt, Montgat, Sant Boi/Ciutat Cooperativa, Sant Nicasi de Gavà, Sant Pancraç del Poble Nou (bisbat de Barcelona), a l'arxiprestat de les Garrigues (bisbat de Lleida), Riudoms i arxiprestat de Reus (bisbat de Tarragona), i les que s'han posat en camí a Sta. Teresa del Carmel (Barcelona), Palafrugell (Girona) Rosselló i Torrefarrera (Lleida), Sant Ildefons i el Pilar de Cornellà...

La resposta positiva és la responsabilitat que es desvetlla en els laics que, passat el primer ensurt, s'hi apunten.

És obligat afegir que els operaris som molt pocs. Però un senyal positiu de resposta és la responsabilitat que es desvetlla en bon nombre de laics que, passat el primer ensurt de la proposta, s'hi van apuntant juntament amb els seus pastors.

I com a punt final fem nostre el sentiment de Jesús davant la seva gent:

“En veure les multituds, se'n compadí, perquè estaven malmenades i abatudes, com ovelles sense pastor. Llavors digué als seus deixebles: La collita és abundant, però els sembradors són pocs. Pregueu, doncs, a l'amo dels sembrats que hi envii més segadors.” (Mt 9,37)

Mollet 99, una proposta evangelitzadora

Mn. JOAQUIM BRUSTENGA, rector de Sant Vicenç de Mollet.

1. Què ens va moure a fer la missió

En les reunions arxiprestals, en les reunions dels consells parroquials, hi ha una qüestió inquietant que molt sovint es planteja: *Com s'ha d'evangelitzar la nostra societat?* En una societat tan secular i pluricultural com la nostra, com serà possible que l'anunci alliberador de l'Evangeli hi ressoni i hi impacti? A més a més, en general, les nostres comunitats parroquials manifesten cansament, desil·lusió, simplement anem fent. S'hi intenten fer les celebracions i el treball pastoral al millor possible, però... ens sentim anquilosats. Aquell dinamisme pastoral renovador impulsat pels aires nous del Concili Vaticà II s'ha esmorteït. Val a dir que hi ha parròquies que estan buscant nous camins i noves respostes als reptes del món d'avui.

A la nostra parròquia, la parròquia de Sant Vicenç de Mollet, vivim, com en moltes altres parròquies i comunitats de fe, aquesta inquietud i ens plantejem aquests interrogants. És cert que, si fem una valoració objectiva del nostre treball pastoral, veiem que no és, ni de bon tros, negatiu. Però plana sempre damunt nostre com una mena de núvol fosc, amenaçador, que ens interpel·la: *l'evangelització, què?*

Vàrem llegir les reflexions que el pare André Fossion fa a "La transmis-

sió de la fe en una societat secularitzada" (*Documents d'Església*, núm. 534, 15 de desembre de 1990). L'autor arriba a la conclusió que actualment, en la nostra societat secular europea, només serà de debò evangelitzadora aquella comunitat cristiana que, tot celebrant la fe i aprofundint-hi, visqui la "*passió per la solidaritat*". És a dir, aquella comunitat que estigui ben atenta i es faci activament present en qualsevol causa humana, en qualsevol necessitat. Això ens va donar llum i ens va animar a marcar nous objectius pastorals en aquesta línia.

Hi ha també la celebració del Concili Provincial Tarraconense. Hi vàrem col·laborar amb il·lusió i ens sentim identificats amb les línies de fons de les resolucions conciliars, centrades, precisament, en la missió evangelitzadora de l'Església.

Actualment, hi ha l'avinentesa del nou mil·lenni. És un fet circumstancial, certament, però la carta apostòlica de Joan Pau II *Tertio mil-lenio adveniente* ens va esperonar a revitalitzar la comunitat parroquial en la constant conversió de l'Evangeli i a ser-ne testimonis més enllà de la comunitat.

A més a més, coneixia la proposta de l'equip missioner dels claretians de Catalunya sobre les missions populars renovades. Coneixia parròquies

que l'havien fet amb resultats ben satisfactoris.

Per tots aquests motius i circumstàncies, el nostre Consell Pastoral va acceptar no sense pors i reticències la proposta de celebrar aquesta missió el mes de març de l'any 1999.

2. La missió Mollet 99

D'entrada, cal dir que el plantejament d'aquestes missions no té res a veure amb les clàssiques missions que periòdicament se celebraven als nostres pobles i parròquies. A Mollet, l'última que es va celebrar va ser l'any 1962.

La missió vol ser un temps fort d'evangelització, dirigit a tota la parròquia, en què l'Església proclama la Paraula de Déu –el *kerigma* cristià– i invita a una conversió que implica el seguiment de Jesús, viscut en comunitat, i el compromís del Regne.

*S'invita a una conversió
viscuda en comunitat
i compromesa.*

La missió es fa en tres etapes, que duren uns dos anys.

2.1. La premissió

És el temps per donar a conèixer el projecte a la comunitat, per sensibilitzar-la i motivar-la. La comunitat serà, en definitiva, la que farà la missió.

Aquesta etapa és molt important, i condiciona en gran part l'èxit de la missió. De tota manera, caldrà tenir en compte sempre l'acció de l'Esperit en el cor de les persones, que escapa a les nostres previsions.

En la festa de la Pentecosta de 1998, vàrem fer *L'anunci de la missió*, que va ser solemnement proclamat a totes les misses. Heus aquí la carta pregó a l'Església que viu a Mollet. Té l'estil de les cartes que l'Esperit envia a les set esglésies del llibre de l'Apocalipsi.

Anunci de la missió 1999

Carta pregó a l'Església que viu a Mollet

“Qui tingui orelles, que escolti què diu l'Esperit a la comunitat cristiana de Mollet.

”Conec les teves obres, el teu esforç i la teva constància. Sé que t'escarrasses per ser fecunda. Que fas ruta i romeria. Que intentes arribar a gent allunyada. Però tinc contra tu que no tens les ganes que tenies. Que davant del fracàs defalleixes sovint. Et queixes perquè sempre sou les mateixes cares. Ho hem intentat?, dius, i no ens n'hem sortit. Et bellugues, però voldries eficàcia immediata.

”Sé que tens ganes de treballar per a la missió, i em vols ajudar. Et reuneixes de nit, t'esforces, vas i vénis de reunió en reunió, fas plans pastorals, fas grups de tota mena... Però corres el perill de creure que tot és negoci teu... I jo ja fa temps que truco a la porta i no em veus ni em sents. Vas a la teva. Cada diumenge, quan us reuniu, jo hi

sóc..., però llegiu de memòria històries que no engresquen. Prega, no recitis pregàries. Proclama, no siguis xerrameca.

”Conec les teves obres, el teu amor, la teva fe, el teu servei. Sé, també, que darrerament has escoltat amb atenció la meua veu en el teu concili català i que has recordat el bon Papa Joan, el Concili Vaticà II.

”T’he de fer un retret: ets oblidadís, has oblidat l’alegria i el goig de seguir-me. Repeteixes les benaurances com un programa i no com una bona notícia. Recorda, doncs, el que vas escoltar i vas acceptar. Fes-ne cas i converteix-te, neix de nou, torna a començar, perd la por i confia, que sóc home de paraula i compleixo sempre les meves promeses.

”Mira, he posat davant teu una porta oberta que ningú no pot tancar. Surt del teu temple fortificat i segur, allibera-te’n. Fes-te samarità amb l’altre; amb qualsevol altre fes-te germà. Jo els farà venir de lluny. I seran molts. Comparteix el que tens. Fes-te solidari. Lluita a favor de qualsevol causa justa i humana.

”Comunitat cristiana de Mollet, et convido a fer una experiència nova, missionera, evangelitzadora. Vull que recuperis llibertat i veu. Vull que facis missió, camí, ruta... Aixeca’t i camina! Prega! Confia en la força del meu Esperit!”

“Qui tingui orelles, que escolti què diu l’Esperit a la comunitat cristiana de Mollet.

* * *

”Hem escoltat, germans i germanes, les crides de l’Esperit a la nostra

comunitat. Us anuncio que aquesta experiència nova, missionera, evangelitzadora serà la *missió* que, si Déu vol, farem durant la Quaresma de l’any 1999. Seran quinze dies intensos d’anunci de l’Evangeli de Jesús a la nostra ciutat de Mollet. Tots som convidats a prendre-hi part activa. Tots farem la missió. L’Esperit ens crida a tots a convertir-nos, a ser testimonis, a ser anunciadors de la Bona Nova de Jesús.

”Avui comencem a caminar en la preparació de la missió 1999.”

Després de l’estiu del 98 es varen fer, durant els mesos de setembre, octubre i novembre, tres trobades formatives i de sensibilització, a les quals es va convocar la comunitat cristiana. Els temes foren: *La crida personal de Jesús. L’Església: comunitat cristiana i La comunitat cristiana evangelitza des de la unitat i la diversitat*. Aquests temes foren presentats pel pare Josep Vilarrubias, claretà. Després, el diumenge 13 de desembre, hi va haver un recés per interioritzar i fer pregària. Hi assistiren unes 90 persones, i va resultar molt profitós per a tots els que hi varen participar (vegeu a l’apèndix el pla horari d’aquest recés).

Mentrestant, es va redactar la pregària de la missió. Mn. Xavier Morlans ens va fer el logotip i la lletra i la música de l’himne de la missió. En les reunions parroquials i al final de les eucaristies resàvem la pregària i cantàvem l’himne.

En aquesta etapa calia fer la visita a les famílies, acció fonamental per a la

missió -i difícil-. És una feina pastoral que genera moltes pors i rebuigs (molts deien: “Semblarem testimonis de Jehovà!”), però, si es fa ben feta, resulta summament interessant i evangelitzadora. Després, calia formar els *grups* o assemblees familiars, tenint en compte el veïnat i els horaris que havien demanat. A Mollet, 50 visitadors visitaren entre 5.000 i 6.000 famílies, cosa que representa una tercera o una quarta part de les famílies de Mollet, que té 46.000 habitants.

És una feina pastoral que genera pors i rebuigs. Molts deien: “Semblarem testimonis de Jehovà”.

S’enviava a les famílies una carta signada pel rector de la parròquia, juntament amb un full explicatiu de la missió. El visitador el deixava a la bústia i uns quants dies després ell mateix hi tornava per entrevistar-se amb la família. Aquesta carta està escrita en un estil senzill, directe i amical; anuncia la celebració de la missió i invita a participar-hi, formant part d’un grup o assemblea que es reunirà cada dia durant la primera setmana de la missió.

Es varen formar 58 assemblees familiars, amb uns 600 participants. Considero que la resposta de la comunitat parroquial a col·laborar en les visites va ser petita. Penso, per exemple, que si els visitadors haguessin estat 150 s’haurien pogut visitar la gran majoria de les famílies de Mollet.

La tasca dels visitadors va ser molt positiva. Així ho expressa Mn. Miquel Àngel Pérez:

“Quan un ha d’anar porta per porta, encara que només sigui per convidar a un acte de la parròquia, internament es mouen moltes coses. D’una banda, sentiments de por, de ridícul, de no ser entès. Molts et diuen que semblaràs un testimoni de Jehovà, i encara que ho neguis, una mica per dintre t’ho creus. D’altra banda, tens un sentiment de curiositat, de ganes de descobrir una mica més la gent, de gosadia missionera. Al final queda, però, el millor de tot, que és l’experiència missionera. Et poses davant la pròpia pobresa i les pròpies limitacions; llavors ja no tens més remei que fiar-te de Déu i, si t’hi llances, és per seguir la súplica de Jesús: ‘*Aneu casa per casa*’. Així et poses a les seves mans, li demanes que t’ajudi i t’hi llances.

”I és aquí on comença de veritat la missió, quan t’adones que ets missioner i entens molt bé el que va experimentar Jesucrist durant la seva vida.

”Picar porta per porta és d’indigents, i vas una mica amb aquesta mentalitat. Agraeixes molt quan la gent t’acull bé, quan et donen conversa o quan et fan entrar a casa. De males cares o impropis, cap: tothom molt educat; i així es va vencent la por.

”Fent visites parles amb molta gent; molts et fan entrar i t’expliquen situacions familiars, problemes personals, molt sovint dolorosos. Descobreixes el que molta gent viu en el dia a dia: els durs horaris de feina, la criança dels infants, les relacions entre els veïns, la soledat de molta gent, les

ganes de xerrar d'alguns, les desconfiances...

”Fent visites descobreixes més el teu poble, et descobreixes més a tu mateix i descobreixes més Jesucrist. T'adones de la pròpia pobresa, de com amb Jesús et vas fent valent, agosarat, com la vergonya va caient, com perds la por de la gent i del món. Com diu sant Pau: *‘La fe ens fa valents’*. Es guanya molta llibertat. I entens molt més Jesucrist: els seus èxits i els seus fracassos, perquè també són els teus; les seves pregàries de matinada, perquè també sents més necessitat de pregar; la seva estimació per tothom, perquè quan veus la gent a casa seva, amb les seves grandeses i misèries, també te'ls estimes; els seus desencisos i frustracions, perquè també et desencises de gent de qui esperaves quelcom, i també et frustres.

”Crec que les visites no s'han de considerar com a premissió. Són missió, i potser en són la part més important i interessant.

”T'adones de la contingència de l'evangelització: piquem a unes quantes portes, no totes, i a més, molta gent no hi és, a tothom no li agrada aquest sistema de missió i altres persones no tenen temps. Veus les limitacions que té tota acció, les acceptes i penses com les podries superar, però en cap moment et frenen o et fan desisitir.

”Quan fas de missioner t'adones que és l'Esperit qui et porta, i ni et vanaglories quan la cosa funciona ni et desesperes quan no hi ha resultats, perquè, quan parles amb la gent, veus els seus malalts, entres a les seves llars i els pots dir una paraula o fer un gest evangèlic. És Déu mateix, qui t'omple;

i tornes a casa, molt cansat físicament, però molt a prop de Jesús.”

En l'eucaristia vespertina del dissabte 27 de febrer, pocs dies abans de començar les setmanes de la missió, es va fer l'enviament missioner. L'arquebisbe de Barcelona, Ricard M. Carles, ens va donar la missió. Un moment fort i emocionant de la celebració va ser quan més d'un centenar de membres de la parròquia –visitadors, cases acollidores i monitors de grup– s'acostaren a l'altar i el bisbe deia a cadascun: *“Joan, Anna, Enric, Carme..., jo t'envio. No tinguis por. El Senyor és amb tu.”* Mentrestant, tota la comunitat que omplia l'església cantava: *“L'Esperit del Senyor vindrà a vosaltres: no tingueu por...”*

També, abans de la missió, vàrem fer una trobada amb els monitors de grup i amb les cases acollidores per explicar-los la seva tasca i la dimensió evangelitzadora que tenia.

L'etapa de premissió és una veritable missió dirigida a la pròpia comunitat.

Fent una reflexió d'aquesta etapa de premissió, crec que s'hauria de treballar més. Els fruits de la missió depenen en gran part d'aquesta etapa prèvia. Penso que més que premissió, hauria de ser una veritable missió dirigida a la comunitat cristiana. És a dir, més intensa. Seria, doncs, una missió *ad intra* de la comunitat creient, perquè ells mateixos fessin l'acció missionera *ad extra*.

2.2. *La missió*

El dia que va començar la missió, dilluns 8 de març, tot estava preparat, gràcies a les orientacions i al recolzament dels claretians o, més ben dit, de l'equip missioner dels claretians de Catalunya. Ells aporten la idea de tots els actes de la missió: celebracions de l'eucaristia, temes de les assemblees familiars, les escoles de pregària, els pregons de l'Evangelí... Sis membres de l'equip s'instal·laren a Mollet durant els quinze dies de la missió; es van allotjar a la rectoria i en cases particulars. Altres membres anaven i venien. En l'equip missioner claretia, al qual ens vàrem incorporar els dos preveres de la parròquia, hi havia també dues laïques.

Els dies centrals de la missió duren dues setmanes. Varen funcionar tres centres missioners a la ciutat de Mollet: la parròquia de Sant Vicenç, el centre de culte de Plana Lledó i el de Can Pantiquet. Cada centre tenia els seus propis actes: l'eucaristia diària de la missió, les escoles de pregària i els pregons de l'Evangelí.

2.2.1. *La primera setmana*

A més de l'eucaristia diària i de les escoles de pregària, també diàries, aquesta primera setmana estava centrada en les assemblees familiars. Se'n formaren 58, amb una mitjana de 10 assistents per assemblea. Cada una es reunia a la llar acollidora i tenia el seu monitor. Ser monitor i llar acollidora tenen una força evangelitzadora molt important: cinc reunions de dilluns a divendres, a l'hora convinguda per

cada grup. Els temes eren molt senzills, de primera evangelització. Es tractava de dialogar sobre el tema a partir d'unes preguntes que hi havia formulades al guió que tenia cada monitor de grup. No es tractava, doncs, d'exposicions doctrinals. Els temes varen ser: 1. Els tresors de la nostra vida (valors i contravalors de la vida); 2. Sentiment religiós de la persona humana. El Déu de Jesús; 3. Qui és Jesucrist; 4. L'Església, família dels fills de Déu; 5. Vosaltres sereu els meus testimonis (partint de testimonis de fe de la història de l'Església).

Cal dir que l'experiència dels grups o assemblees ha estat molt positiva. S'hi ha fet relació humana, de veïnatge. S'hi han posat en comú temes bàsics de la fe cristiana. S'hi han compartit experiències personals. Per exemple, un grup comentava: "Som veïns de tota la vida; pel carrer ens saludàvem, però aquests dies ens hem conegut i hem fet lligams d'amistat com mai."

"L'experiència va ser molt rica –comentava Miquel Àngel Pérez–, més del que pugui semblar. En un món que ens aïlla, les assemblees eren com un oasi de comunicació. S'hi van fer amistats, se n'hi van reforçar, ens vàrem conèixer més i, sobretot, vàrem descobrir la presència de Jesús entre nosaltres."

Transcriu a continuació uns petits testimoniatges de tres monitores de grup, una de les quals fou també visitadora de famílies:

"Asistí a todas las reuniones y retiros previos a la misión, pero no me apunté a nada. No me sentía misionero-

ra. ‘No tingueu por’, nos dijeron los misioneros, el rector, el vicario e incluso el arzobispo... Pero yo tuve miedo.

”La vigilia de las asambleas familiares, el señor rector me nombró monitora (a dedo) de un grupo. No pude decir que no. A partir de ese día viví la misión a tope.

”Me contagié mi marido y todos los que desde el primer día fueron valientes. Tras de mí, siguieron mis cuatro hijos, preparando la misión joven con gran ilusión.

”Debo reconocer públicamente que el día de la celebración penitencial, mi flor en aquel árbol seco fue un “mea culpa” a mi cobardía. Perdí el miedo y confié mucho más en Él. Así pude tejer la ‘xarxa’ en aquel domingo de acción de gracias.” (*Carmen Aguilar*)

“Després d’haver passat la primera part de la missió com a monitora d’una assemblea, haig de dir que, malgrat la inicial preocupació de no saber transmetre l’esperit evangelitzador, la meva experiència personal ha estat molt enriquidora, ja que la posició del grup ha estat força positiva, perquè van entendre que la meva tasca no era fer de mestra, sinó ajudar a moderar una trobada per parlar i reflexionar sobre la nostra fe. Ens hi vam trobar tan bé, que es va decidir continuar amb aquesta tasca iniciada i reunir-nos un cop al mes.

”Per tant, espero i desitjo que aquesta il·lusió es faci realitat i que això sigui el principi de la nostra personal missió evangelitzadora. Que Déu hi faci més que nosaltres!” (*Maribel Saiz*)

“Para mí, la experiencia de la misión ha sido muy fuerte. El hecho de haber colaborado como visitadora y monitora de grupo ha sido para mí de una gran riqueza. Después de vencer el miedo, sentí la gran libertad de poder comunicarme con tantas personas que no conocía. Es que cuando somos capaces de decir sí a Jesús, sea lo que sea, Él te da la fuerza y la capacidad de hacer lo que tienes que hacer.

”Las reuniones de grupo han sido una gracia especial. Allí experimenté las palabras de Jesús: ‘Donde están dos o tres reunidos en mi nombre, allí estoy yo en medio de ellos’. De veras que ha sido así. Es una experiencia tan fuerte, la que he vivido con las personas del grupo, que ciertamente va más allá de una amistad.

”También sentí una alegría dentro de mí que no podía callar y que tenía que comunicar a todos los que me encontraba.

”¡Ha sido vivir la Pascua anticipada!” (*Puri Amaya*)

Les escoles de pregària i les eucarísties. Aquestes celebracions es varen fer diàriament durant les dues setmanes de la missió en els tres centres missionals. Totes eren pedagògicament molt preparades, feien descobrir noves formes de pregària (relaxació, contemplació...) i s’hi feien servir tota mena de símbols: taules, vi, pa, arbres, plantes, pòsters...

Durant la primera setmana, el grup de la pastoral de la salut va visitar tots els malalts i els avis coneguts i les dues residències que hi ha a Mollet. En la missió es dona molta importància a

l'acció pastoral amb els malalts i la gent gran. Es tracta de fer-los participar de les seves malalties, limitacions i sofriments en la missió. La segona setmana varen rebre la visita dels mossens.

La missió jove. Durant la premissió, els joves de la parròquia en varen estar pràcticament absents. No hi va haver manera de fer-los entrar en la dinàmica de la missió. Uns quants, al final, varen col·laborar en la visita a les famílies. Calia pensar com se'ls podia motivar. Per això, a última hora, es va muntar la missió jove, com una acció paral·lela.

No hi va haver manera de fer-hi entrar els joves, que al final van muntar una acció paral·lela, la "missió jove".

El resultat va ser positiu. Als tallers hi varen participar un centenar de joves. És clar que la gran majoria eren dels nostres grups de confirmació i postconfirmació. L'eslògan engrescador "Vine i porta-hi un amic" no va funcionar gaire.

Varen organitzar un concert d'evangelització amb Mn. Xavier Morlans: una Megafesta de la missió al parc municipal de Can Mulà. Cal destacar que va resultar molt testimonial i que hi va haver una participació força elevada a l'acció solidària amb el poble nicaragüenc de Cinco Pinos, poble que ha patit els efectes destructors de l'huracà

Mitch i amb el qual està agermanat Mollet. Durant tot el dissabte de la segona setmana, a la plaça de l'Ajuntament, s'hi va recollir paper, vidre i ampolles de cava. Va ser una moguda molt maca.

Mn. Miquel Àngel Pérez, vicari de la parròquia, valora la missió jove d'aquesta manera: "El resultat va ser uns quants joves engrescats, que varen perdre la por, varen ser valents i varen fer entre ells molta pinya. La seva formació va augmentar, ja que uns quants varen haver de preparar els tallers. Acceptant les moltes limitacions que tenim, tots vàrem quedar molt contents dels joves. Alguns joves també varen fer de monitors dels grups assemblees de gent més gran: els va impactar força. Alguns també varen participar en els pregons de l'Evangeli i la majoria en l'eucaristia de les assemblees. En resum: molts joves han fet fortes experiències de fe."

L'assemblea de les assemblees. L'eucaristia vespertina del dissabte de la primera setmana va ser la trobada dels 58 grups assemblees. S'havien reunit cada dia d'aquella setmana. Ara es tractava de celebrar junts la fe i de posar en comú les experiències de fe viscudes en els grups. Va resultar l'acte multitudinari de la missió. Al voltant de 700 persones omplien de gom a gom l'església parroquial. Tots els grups anaven amb els seus distintius i els seus símbols. La celebració va durar dues hores, que no es varen fer llargues. Tothom en va sortir animat i enfortit en la fe.

També els infants varen tenir una celebració per a ells: el diumenge central, durant la missa familiar de les 12.

I el dissabte de la segona setmana, al matí, les famílies s'aplegaren per fer una celebració en la qual els matrimonis varen renovar els seus compromisos d'amor i de fidelitat.

Cada celebració tenia dinàmiques i símbols propis, la qual cosa ajudava molt a la participació.

2.2.2. La segona setmana

Les celebracions pròpies d'aquesta setmana foren *els pregons de l'Evangeli*, a cada centre missional. Aquests pregons consisteixen a fer unes predicacions de temes fonamentals de la fe cristiana, basats en l'Evangeli. Sempre eren presentats de forma gràfica i pedagògica pels missioners claretians. Hi assistiren unes 300 persones cada dia.

El divendres d'aquesta setmana es va fer una *celebració comunitària de la reconciliació*. Tothom recorda el símbol que es va fer servir en aquesta celebració: un arbre sec, sense vida, que es va transformar en un arbre ple de flors, de vida i de color, gràcies a la flor que cada assistent col·locava a les branques seques de l'arbre, després de rebre l'absolució sacramental.

La missió es va acabar el diumenge 21 de març amb l'*eucaristia d'acció de gràcies*. Van ajudar molt que la gent hi participés els dos símbols o dinàmiques. Durant la professió de fe cantada s'encengué una torxa olímpica que va ser portada pels passadissos de l'església, amb relleus, per un matrimoni gran, un altre de mitjana edat, per uns joves i uns infants: la flama de la fe que es transmet de pares a fills. I al final,

cada assistent va nuar un cordill amb el del seus veïns, de manera que es va fer una xarxa que omplí tota la nau de l'església: la xarxa té moltes ressonàncies evangèliques i de crida a l'evangelització i als lligams comunitaris.

2.3. La postmissió

El projecte missional de l'equip missioner claretia no s'acaba –sortosament– amb els quinze dies d'acció extraordinària evangelitzadora. Continua durant un any fins a l'anomenada *Setmana de renovació missional*, que s'acabarà amb l'eucaristia de l'aniversari. Per a nosaltres serà el març de l'any 2000.

La missió continua en els grups assemblees que s'han compromès a continuar-se reunint cada mes i a dialogar sobre temes de catequesi d'adults i d'aprofundiment de la fe. Realment ha estat molt positiu que la immensa majoria dels grups vulguin continuar: 50 grups. Això vol dir que l'experiència ha estat gratificant. També és ben positiu que les cases acollidores i tots els monitors de grup hagin mantingut el compromís amb el grup. Aquest mes de maig es fa el primer tema de la postmissió.

La flama de la missió no s'ha pas extingit, es manté viva i ferma.

També segueixen les escoles de pregària, que es fan mensualment, i les trobades conjuntes dels grups, cada trimestre.

La flama de la missió no s'ha extingit; es manté viva i ferma.

3. Valoració de la missió

Al *Manifest de la missió Mollet 99*, que transcriu a continuació i que va ser solemnement proclamat a l'eucaristia final d'acció de gràcies, es fa d'alguna manera una valoració del que ha estat i significat la missió. A les constatacions s'hi apunten realitats i experiències positives que ens ha donat la missió. Als reconeixements s'hi diuen algunes limitacions i deficiències que hi hem observat.

Manifest de la missió Mollet 99

La vigília de la festa de la Pentecosta de l'any passat, la comunitat cristiana de Sant Vicenç de Mollet va escoltar les crides de l'Esperit a fer una acció evangelitzadora a les famílies de Mollet. “*Et convido*”, se'ns va dir, “*a fer una experiència nova, missionera, evangelitzadora. Vull que recuperis llibertat i veu. Vull que facis missió, camí, ruta... Aixeca't! Camina! Prega! Confia en la força del meu Esperit.*” I ens vam posar a caminar, guiats i enfortits per l'Esperit i ajudats per Maria, mare de Jesús i mare de l'Església.

Una part de la comunitat parroquial va respondre a aquestes crides amb il·lusió i generositat. Cinquanta *misatgers* van visitar uns quants milers de famílies per invitar-les a participar a la missió. Sovint, aquests contactes van esdevenir summament evangelitzadors. “Renovats en la nostra fe”, diu l'himne de la missió, “hem portat la llum de l'Evangeli a les llars de Mollet, proclamant que Déu ens estima i allibera als oprimits del pes del

mal i aplega tots els fills en la pau i la fraternitat.”

Es van formar 58 assemblees. Molts van oferir les seves llars; altres van fer de monitors dels grups.

Avui, estem reunits per celebrar l'eucaristia d'acció de gràcies de la missió. Han estat dues setmanes de fortes experiències de fe; dues setmanes d'intensa pregària.

Constatem...

– Que molts membres de la comunitat cristiana han fet una rica experiència evangelitzadora: visitant les famílies, obrint la pròpia llar als veïns, fent de monitor de les assemblees...

– Que en els grups de les assemblees s'han compartit punts de vista diferents, s'hi han creat lligams de relació mútua i d'amistat, s'hi han aprofundit i aclarit diversos aspectes de la vida cristiana.

– Que la gran majoria de grups desitja continuar l'experiència viscuda.

– Que l'Escola de pregària i els pregons de l'Evangeli ens han ajudat a pregar, a interioritzar les realitats de la vida quotidiana, a enfortir les nostres vivències cristianes.

– Que la comunitat de Mollet –amb els centres de celebració: Sant Vicenç, Plana Lledó i Can Pantiquet– s'ha enfortit en la fe i se n'ha vigoritzat el dinamisme missioner.

– Que els joves han participat en la missió a través, sobretot, de les activitats de la *missió jove*.

Reconeixem...

– Que no pas tots els fidels practicants s’han sentit animats a respondre de la mateixa manera a les crides de l’Esperit i a esdevenir missioners.

– Que no hem pogut arribar a totes les llars de Mollet, per establir-hi un contacte evangelitzador i oferir-los la proposta de la missió.

– Que molts participants de les assemblees ja eren de la comunitat parroquial practicant.

Ens comprometem...

– A seguir caminant per esdevenir una comunitat parroquial missionera, oberta al món, oberta a Mollet, que volem estimar amb amor entranyable.

– A acompanyar les assemblees, que, gairebé totes, desitgen continuar l’experiència iniciada de diàleg i d’aprofundiment de la fe, i a ser-ne animadors.

– A potenciar i ampliar el grup d’animadors de la fe

– A programar una Escola de pregària i els mitjans adients per interioritzar la fe.

– A fer-nos activament presents davant de qualsevol necessitat humana i a col·laborar en qualsevol iniciativa a favor d’una causa justa i humanitzadora.

Conscients que perquè la *Paraula* sigui entenedora i creïble ha d’anar acompanyada de *signes* d’amor i de solidaritat, *ens comprometem a tres accions de solidaritat*.

– Formar un grup de voluntaris per treballar a la presó de Quatre Camins, amb els interns i les seves famílies, coordinats amb la Delegació diocesana de Pastoral Penitenciària i amb el grup de Granollers.

– Promocionar accions d’agermanament amb el col·lectiu magribí que resideix a Mollet i als voltants.

– Intensificar les accions de fraternitat amb la comunitat cristiana de Cinco Pinos, de Nicaragua, coordinats amb l’associació local Cinco Pinos-Poble germà.

Mollet del Vallès, 21 de març de 1999

Voldria subratllar el capítol dels *compromisos* del manifest. Les tres accions de solidaritat que ens hem compromès a tirar endavant són molt importants. Estic ben convençut que, sobretot avui, la nostra fe no serà ni creïble ni entenedora ni engrescadora si no va acompanyada d’uns signes d’amor-servei. És aquella intuïció del pare André Fossion: només serà evangelitzadora en un món secularitzat i pluricultural aquella comunitat cristiana que tingui “*la passió per la solidaritat*”. Nosaltres volem avançar en aquesta línia evangelitzadora.

3. Miscel·lània

La utilització ètica de la Sagrada Escriptura

PERE BUSQUETS, monjo de Montserrat

Evidentment el títol del tema és dels que admeten una infinitat de respostes, ja que la Bíblia és d'una actualitat perenne. Ací mirarem de donar algunes pistes de reflexió des del punt de vista de la moral cristiana. És un subjecte que crec que escau dins dels propòsits d'aquesta revista, precisament ara, que preparem el proper mil·lenni i que el recent Concili Provincial Tarraconense de l'any 1995 ens ho adverteix expressament (núm. 48-57).

Ens cal, però, abans d'entrar en el cos de l'article, recordar que estem davant d'un tema interdisciplinar que abans era estudiat en disciplines independents: la Sagrada Escriptura, d'una banda, i la moral de l'altra. Avui això ja no és possible. Tot i haver de mantenir la necessària especificitat de cada matèria, la comprensió d'aquests temes necessita la connexió amb altres disciplines. Hi ha una circularitat entre les ciències. Cap d'aquestes ciències no pot prescindir de les aportacions que li puguin donar les altres, ja que, com diu E. Morin, hi ha entre aquestes ciències una circularitat que forma un sistema obert.

1. Alguns advertiments previs

Per tant, si volem reflexionar sobre moral i Sagrada Escriptura ens caldrà

recórrer a altres àmbits que ens donin pistes sobre les quals potser no havíem pensat.

Trobem una diversitat de discursos morals que sovint es superposen i es confonen.

Per això, i per situar el tema al seu lloc i no fer digressions retòriques, creiem que ens pot ser útil de recordar alguns temes que aparentment són marginals al títol de l'article, però que són a la seva base: 1. A qualsevol text se li han de fer unes preguntes prèvies per entendre'l; 2. Les persones que llegeixen els textos, els prediquen i els escolten no tenen el mateix grau de maduresa, i 3. Hi ha una diversitat de discursos morals que sovint es superposen i es confonen. Són tres dimensions que ja fem servir sense pensar-hi, però que, si més no, s'ha de saber que existeixen i cal aplicar-les correctament. D'altra banda, com diu J. Maritain, la millor manera per evitar la confusió és distingir per poder després unir. I més si es tracta de la comunicació de la Paraula de Déu.

1.1 La intel·ligència d'un text

Ja fa bastants anys que B. Berelson va vulgaritzar el mètode de H. D. Lasswell per a l'anàlisi de contingut d'un text. Llavors eren preferentment els de la premsa. Per als autors esmentats "es redueix a una recerca tècnica per tal de tenir un coneixement objectiu, sistemàtic i quantitatiu del contingut manifest d'una comunicació". Pensem que, degut a l'amplitud que té, és un mètode perfectament vàlid per estudiar i proclamar la Bíblia, i que d'una manera o d'una altra ja ha estat emprat des de l'inici de l'hermenèutica bíblica. L'interès d'aquest mètode per a nosaltres rau en l'estudi de la comunicació pastoral que pensem establir.

Les preguntes que fem al text són:

1. Què diu?
2. Com ho diu?
3. Qui ho diu?
4. A qui ho diu?
5. *Quins efectes produeix?*

Són qüestions que, d'altra banda, aplica tot jutge per dictaminar sobre una causa a partir de la seva situació històrica en un moment determinat.

En la moral escolàstica es feia servir una llista semblant, però sobre les circumstàncies que calia tenir en compte per jutjar la gravetat d'una acció. Si l'acció era un pecat mortal o no. Era una de les eines preferides pels moralistes casuïstes. El descrèdit va venir pel fet de fer-lo servir de manera abusiva i oposada entre els rigoristes i els laxistes. D'aquesta manera s'obli-

gava Déu a condemnar eternament qui havia comès una falta designada als catecismes com a mortal, tot i que els canonistes opinaran que es pot tractar de matèries, com el matrimoni, que diuen que són instituïdes directament per Déu mateix.

Les respostes a aquestes preguntes requereixen sovint, a més d'un bon sentit comú i experiència, uns coneixements hermenèutics que sovint no estan a l'abast de tothom i en què, a més, hi ha diferències notables d'escoles. Però ni que sigui a un nivell senzill no es pot defugir de tenir-les en compte a l'hora de proclamar la paraula de Déu, d'un Déu que estima com el pare del fill pròdig. Per això les introduïm aquí.

1.2. Els nivells de creixement moral

Una altra forma d'estudi de la proclamació del text és la que afecta els personatges implicats: el mateix predicador de la Paraula, el fidel que l'escolta o el simple lector que la llegeix per pregar o per instruir-se. Per entendre'ns indiquem només que la dimensió comunitària i litúrgica d'aquesta proclamació també queda inclosa aquí.

Es tracta de recordar que hi ha una diferència de maduresa humana entre les persones i els grups. Una diferència que farà que una cosa sigui entesa d'una manera diferent en un cas o en un altre. No és igual parlar a un pagès que a un enginyer de camins, tot i que el primer pugui tenir més seny natural que el segon, ni parlar a un grup reduït de persones de cultura elevada i homogeneïtat que a un grup nombrós de gent

desconeguda. Ens cal saber, si ens és possible, a qui parlem.

Aquesta diferència fa temps que va ser estudiada. Avui s'accepta com a vàlida la classificació donada per J. Piaget i L. Kohlberg, que en fan tres nivells successius:

a) *Nivell preconvencional*. En aquest nivell no s'és capaç d'acceptar cap convenció social. És l'edat de l'*anòmia* dels primers anys, en què dominen els impulsos hedonistes i la conducta ve determinada per la dualitat càstig/obediència. La moral és per procuració, perquè el subjecte no pot entendre el punt de vista de l'altre. Necessita una educació dels plaers raonables, que li seran necessaris per a un equilibri posterior. Hi ha una tirania de les necessitats i de fer el que agrada. En la dimensió religiosa preval un pietisme d'un Déu remunerador i la reducció de la fe a un sentiment.

En un segon estadi d'aquest nivell domina en la persona una ètica utilitarista; hi ha un aritmètica dels plaers, un esperit de conquesta, l'aprenentatge de la manipulació dels altres i un pragmatisme moral elevat. Pel que fa a la religió, aquest moment equival al del mercantilisme amb Déu i els sants, una religió que equival a una pòlissa d'assegurances amb un Déu negociador. És el moment del recurs a les supersticions.

b) *Nivell convencional*. Comença en la fase psicològica de l'adolescència, encara que, com en el cas anterior, aquesta edat psicològica no coincideixi amb la cronològica, de vegades ni de molt. Hi ha molta gent que estan

a un nivell de maduresa molt inferior al que els correspondria per l'edat.

És l'època de l'adquisició de la identitat pròpia feta en el diàleg i en la còpia de models, de la lleialtat i de l'afiliació i solidaritat amb el grup a què es pertany, que dona una personalitat que encara no es té. Es presenta el problema de la fidelitat a grups d'ideologies diferents entre les persones a qui s'estima. Quant a la religió, hi ha la temptació del purisme, el qual, si es queda només com una utopia –que, d'altra banda, és necessària per donar un sentit a la vida– té conseqüències desastroses en el futur.

El segon temps d'aquesta fase convencional és l'acceptació de les normes i convencions del grup i de la societat o de la microsocietat a la qual es pertany. És ja un pas cap a l'estat d'adult. Es té un jo *institucional* pastat per la moral del sistema social. Hi ha la primacia de les exigències socials i s'imposa el model legalista, l'*heteronomia*.

Ací la bonesa de l'acció ve del compliment del manament i no a l'inrevés. És l'antiga tesi reutilitzada per G. d'Occam, que sostenia que la bondat de l'acció era perquè estava manada per Déu i no que fos manada perquè era bona. Òbviament trobem ací la consciència instituïda com a tribunal que decideix en el conflicte entre la llei i la llibertat. Naturalment, la normativa legal dona seguretat, ja que estalvia la responsabilitat de decidir per si mateix. També ací s'actua per procuració, del director espiritual per exemple. El que no està manat és indiferent. La virtut està en l'obediència a la llei, la qual

no és discutida, com varen argüir els inculpats del procés de Nürenberg. Pel que fa a la religió, hi domina la institució religiosa com a fi en si mateixa i el Déu legislador que fa por. A les sectes, plenes de contingut emocional, els resultats han estat fatals.

c) Nivell postconvencional. En aquesta fase del creixement sorgeix, a causa de molts factors, la crisi del que és institucional. És l'etapa de descobrir en les institucions socials i religioses la síndrome organitzativa i el fet que aquestes institucions mateixes violen el que manen. Es pot començar a instaurar un relativisme general, on té paper l'ambigüïtat dels símbols. Es descobreix més profundament la dignitat humana que fa possible la instauració del judici prudencial que està per damunt del judici normatiu. Això porta a una autonomia i a construir uns principis universalitzables.

Aquesta fase porta finalment a una nova interpretació dels fenòmens humans i d'algunes evidències internes fins ara amagades. S'instaura un model de resposta basat en l'empatia. La presència pròxima de les realitats últimes posa en relleu la qualitat de la presència dels altres, alguns dels quals ens han deixat per raons que abans no podríem haver explicat. Quant a la religió, es relativitzen les fórmules i els símbols que es tenien per inamovibles i absoluts, per tal de fer més àmplia i sincera la comunió amb Déu i amb els altres. És el que deia l'ecumenista A. Couturier: "Abans creia en Jesucrist. Ara només crec en Jesucrist." Només l'experiència alliberadora de l'amor sense condicions acaba aquest procés

evolutiu. El jove té fe, l'adult habita en la fe; ara es té una fe impregnada d'esperança que esdevé fidelitat.

1.3. Els discursos morals

Fins ara hem vist parcialment dues pistes, les preguntes prèvies a la lectura de qualsevol text i la variabilitat del grau de maduresa humana. Les dues ens poden ajudar per a la utilització ètica de la Sagrada Escripura. Ens falta, però, la presentació d'una distinció dins de l'ètica, que sovint no es té en compte en la proclamació pastoral i que varen vulgaritzar darrerament els eticistes anglosaxons, començant per C. D. Broad. Frequentment es barregen quatre sentits distints del discurs moral: el metaètic, el descriptiu, el normatiu i l'exhortatiu o parenètic. Ens cal aclarir el sentit ètic que hem de donar al tema de què ens parlen, que llegim o que prediquem.

a) Sentit metaètic. Té en compte la possibilitat de conèixer l'existència de valors i, en cas positiu, de poder-ne elaborar un judici moral; també té en compte les qüestions relatives al sentit de certes paraules com bo, veritat, etc. Ací hi ha el problema més actual de la moral, ja que la pregunta que abans es feia era què hem de fer?; i ara és per què ho hem de fer?, que és metaètica. I això és una qüestió de capital importància en la moral d'avui.

b) Sentit descriptiu. Es refereix al fet moral quan és experimentable, quan es pot repetir, observar i descriure. El moralista, com fa el jutge, ha de fer una descripció d'un cas de la manera més

exacta possible, sense prejudicis ni valoracions. La descripció hauria de ser feta d'una forma que anomenariem *esterilitzada*.

c) *Sentit normatiu*. Ací el discurs es limita, d'una banda, a l'àmbit del manament i, de l'altra, a l'obediència. Moltes persones han estat instruïdes –i sembla que ho continuen estant– en la idea que parlar de moral equival a parlar de comportaments sexuals, i parlar-ne en sentit negatiu. El tema social ha pres cos en l'ètica normativa molt recentment.

Moltes persones creuen que parlar de moral equival a parlar de comportaments sexuals.

d) *Sentit exhortatiu o parenètic*. És un discurs dirigit a la voluntat de l'altre, i que suposa un acord previ amb ell en el raonament. Des del punt de vista lògic, l'argumentació ha de precedir l'exhortació. És un discurs pastoral per excel·lència que fem en dirigir-nos a les persones que ja estan prèviament convençudes del que diem, però que necessiten una empenta per passar a l'acció.

Calen, però, unes condicions perquè sigui eficaç. Destaquem, per exemple, no barrejar el llenguatge exhortatiu amb el normatiu i que quan es faci es distingeixin; que es tingui una autoritat, no com la d'un poder jeràrquic formal, sinó d'aquella mena de presti-

gi, d'estima, d'admiració que certes persones adquireixen per raó de la seva coherència de vida, del seu ésser moralment bo i la seva conducta recta. El fonament és haver fet ja abans en la pròpia vida allò que ara s'exhorta a fer a un altre, però les paraules han de sortir del cor.

Quan parlem d'ètica cal no barrejar el llenguatge exhortatiu amb el normatiu.

La secció anterior correspon a uns pressupòsits previs perquè la moral pastoralista s'apropriï de la Sagrada Escripura. Com s'haurà pogut observar, els tres àmbits, el de la intel·ligència del text, el del creixement moral de la persona i el de la diversitat de discursos ètics estan connectats entre si. I el canvi en un sol element en algun d'aquests àmbits suposa una variació en el resultat final.

2. La interpretació moral del text bíblic

El 1971, es va insistir des de diversos àmbits en els beneficis que havia portat la renovació escripturística dels anys 60 a la teologia moral. Així va ser possible que la teologia moral no retornés als mètodes tradicionals. Avui aquella renovació ja no ofereix solucions satisfactòries als exegetes. Ací veurem només els problemes que es poden presentar als teòlegs moralistes.

Si hem d'aplicar *el que diu la Bíblia* al nostre fer moral, hem de saber què diu exactament la Bíblia. Això exigeix descobrir si l'escriptor mateix sabia què volia dir. Per això calen dos passos que s'han d'aplicar en la utilització dels textos bíblics: una interpretació i una mena d'apropiació o actualització per part del moralista.

Si hem d'aplicar el que diu la Bíblia al nostre fer moral hem de saber què diu exactament la Bíblia.

La interpretació suposa una cercle, una espiral, un moviment d'interacció entre l'interpret i el text, i aquesta interacció és constructora del sentit del text. En aquest sentit el lector és coautor del text.

Però cal afegir dues coses més: que no hi ha interpretació sense un compromís de l'interpret i que la implicació de l'interpret és en si mateixa constructora de sentit. L'experiència demostra que els moralistes que busquen en la Bíblia segurament trobaran el que cerquen, però després d'imposar als textos unes nocions pròpies del que per a ells és important. Per això, per evitar el que acabem de dir, només n'apuntem alguns exemples.

2.1. Exegesi historicocrítica

El principi d'aquest mètode és que el requisit per descobrir què entenia

l'escriptor, què deia, és l'ús precís de tots els procediments crítics possibles (històrics, lingüístics i literaris), juntament amb una objectivitat honesta i una acceptació d'idees no familiars. Aquest mètode ha estat ben rebut gairebé per tothom, fins i tot per l'Església catòlica, que darrerament n'ha parlat en un document oficial, l'ha aprovat, l'ha explicat, juntament amb altres mètodes hermenèutics, i n'ha recomanat l'aplicació ("La interpretació de la Bíblia en l'Església", *Documents d'Església*, núm. 611-612, abril 1993). D'aquest importantíssim document, que no és magisterial, sinó que està fet per exegetes de la Comissió Bíblica, no se'n va donar notícia oficial als mitjans d'informació vaticana fins al cap d'onze mesos, tot i portar un pròleg del cardenal J. Ratzinger. Hi havia obstruccions a alt nivell. Caldrà veure quins efectes inevitables tindrà en la teologia dogmàtica l'acceptació de les noves exegesis bíbliques que s'hi exposen. Aquest document serà el fil conductor de tot el que direm ací.

No hi ha interpretació sense un compromís de l'interpret, que ja és en ell mateix constructor de sentit.

Una premissa d'aquest mètode és que els textos bíblics són *totalment* producció humana, però no diu res de si *només* són producció humana. Això vol dir que el mètode estudia el text de la mateixa manera que estudiaria qualsevol altre text antic, i que el comenta com a llenguatge humà (*ibid.* A.,2).

2.2. Els escrits bíblics depenen d'una cultura

No s'ha d'oblidar que els escrits parlen de la seva cultura i no de la nostra. Per això s'ha de tenir present el que puguem saber d'aquell autor particular, dels oïdors i dels lectors o comunitats que tenia, i s'ha d'entendre des dels horitzons històrics, culturals i teològics de l'autor. El sentit comú ja ens diu que són diferents dels nostres. Per exemple, la tendència *apocalíptica* del Nou Testament, que tendeix a desvaloritzar *aquest món* i a tenir una visió generalment pessimista de la societat. No hi havia cap interès per la justícia social. Els primers cristians mai no haurien fet una *encíclica social*, ni haurien defensat els *drets humans*. Tampoc no els interessava transformar les estructures socials i polítiques, per exemple, per abolir l'esclavatge, per arribar a la igualtat de l'home i la dona o a una distribució de la riquesa general més justa. No era al programa. La causa és que a l'horitzó cultural i mental d'aleshores no hi havia el punt de vista fonamental de la nostra teologia i de la nostra moral, és a dir, que el món és important. Els moralistes han d'estar atents a aquest fet.

Ja s'ha dit que el món teològic antic i l'actual són diferents. Però el sentit comú –que no és tan freqüent–, ens adverteix que això és important quan els horitzons dels escriptors bíblics i els nostres coincideixen. Per exemple, amb freqüència, fem nostres algunes afirmacions sobre ètica sexual trobades a la Bíblia i diem que són universals, perennes i racionals i que, per tant, són directament pertinents per a

nosaltres. Aquesta és la posició dels que demanen un retorn a la *moralitat bíblica* per solucionar les actuals controvèrsies, per als quals la *moralitat bíblica* és sinònim de *moral sexual*. Aquesta és una suposició causada per la ignorància del llenguatge cultural dels escriptors bíblics. Per exemple, a l'Antic Testament els factors que marquen les prohibicions sexuals, la *puresa*, com diuen alguns, tenen més aviat a veure amb tabús culturals i amb qüestions no morals, com la menstruació o el contacte amb un cadàver. És una idea i un advertiment que avui molts cristians no volen admetre ni volen pensar. Uns tabús que no tenen res a veure amb la *moral sexual*, sinó molt sovint amb el *dret de propietat* o lleis de progenitura.

Els evangelis no parlen de la relació directa entre l'ús del sexe i l'expressió de l'amor conjugal cristià.

Pel que fa als escriptors del Nou Testament ens hem de preguntar fins a quin punt les actituds que tenien respecte a la sexualitat deriven de l'Antic Testament. Sobre aquest tema, recordem que cap escriptor del Nou Testament no parla de la relació directa entre l'ús del sexe i l'expressió de l'amor conjugal cristià. La tradició dels evangelis és gairebé totalment silenciosa respecte d'això.

Cal recordar que la lloança més forta de l'amor va ser la de sant Joan,

però que també ell va tenir unes paraules agres per als oponents a la seva comunitat, com a 2Jn 10-11.

També cal recordar que per als autors del Nou Testament el que interessava principalment era la perfecció personal del subjecte que estima. Sembla, a primera vista, que no coneixien l'altruisme ni l'apreciaven com en la nostra cultura.

En general, el que interessa remarcar ací és només que hi ha una diferència de perspectiva, i que els moralistes cristians se n'han d'adonar.

2.3. *La diversitat de la Bíblia*

La Bíblia és una *col·lecció* de diversos escrits produïts en contextos culturals molt diversos. Els textos del Nou Testament més recents són dels anys 60-70. Hi ha una diversitat de punts de vista teològics i ètics, que obliguen a entendre i articular els textos fonamentals.

La diversitat de la Bíblia no ha de preocupar els investigadors de la crítica històrica. Els problemes seran per als teòlegs dogmàtics i els moralistes que lliguen la normativa bíblica amb el seu estatus canònic i que, a més, es preocupen de la seva consistència teòrica. Perquè si la canonicitat fa normativa la Bíblia, llavors hauria de ser tota normativa, encara que hi hagi elements en tensió mútua o elements que són incompatibles.

El major problema d'alguns que tenen una mentalitat canònica és la dis-

sonància entre l'Antic i el Nou Testament. Per als moralistes aquest problema es presenta més agudament en els autors del Nou Testament, que repudien algunes lleis de puresa que són al centre de la Torah. Quan Pere sent la veu del cel que li diu que "no tinguis per impur allò que Déu ha fet pur" no és estrany que es quedi "tot perplex" (*Ac 10, 17*). A més, encara queden alguns problemes, com els textos de l'Antic Testament on es descriu la ideologia de la guerra santa, de la poligàmia i de l'adulteri. En la lògica de la canonicitat, descartar com a obsolets alguns elements, incloent-hi la llei de puresa, només és possible per una selecció convencional.

Descartar ensenyaments morals de l'Antic Testament com a exagerats perquè es creu que pertanyen a una fase elemental de la pedagogia divina, avui superada, equival a privar-nos de moltes perspectives morals que falten al Nou Testament, sense les quals la visió cristiana de la moral seria molt més pobre. Per exemple, l'Antic Testament presenta imatges de Déu, de la creació i del futur ben diferents de les del Nou, però no per això han de ser desestimades. Per exemple, la pregària de Salomó (*1Re 8, 12-53*) o el salm 128 ("Feliç tu, fidel del Senyor, que vius seguint els seus camins.") i tots els textos que celebren la joia per aquesta creació.

La teoria de la progressiva pedagogia divina de la Bíblia planteja la pregunta de saber quan aquesta s'ha d'acabar. Comunament se suposa que és en la revelació d'*Ac 1, 15* ("En moltes ocasions i de moltes maneres Déu

havia parlat als pares...”). En realitat, les teories de la progressivitat de la pedagogia divina no donen cap sortida neta que pugui satisfer els moralistes de mentalitat canònica que hi estan interessats.

La teoria de la progressiva pedagogia divina de la Bíblia planteja el problema de saber quan s'acaba.

Els problemes de la diferència de visions morals també persisteixen en altres àmbits. Per exemple, al Nou Testament les posicions de Mateu i de Pau respecte a la Torah semblen sovint oposades, la qual cosa és comprensible, ja que s'adreçaven a comunitats distintes; una, judeocristiana i l'altra, hel·lenística. Les actituds respecte del matrimoni o la societat, la relació amb les autoritats civils a *Rm 13,1-7* i *Ac 13* o *1Co, 1,1-11*...

Això ens ha de fer pensar que amb aquesta diversitat en els ensenyaments morals del Nou Testament es crea la qüestió de si la Bíblia parla d'una manera o d'una altra segons es llegeixi. Per poder entendre què es diu en el text i amb quins matisos i èmfasis, hem de reconstruir la part no explicada entre autor i receptors, per tal d'estar raonablement segurs de no acabar refusant el que és més important. Els textos s'han de llegir tenint en compte el gènere literari que fa servir cada autor i, lògicament, sabent les convencions pròpies de cada gènere en l'àmbit cul-

tural d'aquell temps. Cada gènere necessita una interpretació diferent. Hi ha qui creu que només n'hi ha una.

No hem d'oblidar tampoc que cada fragment s'ha de llegir tenint en compte el context, que és el que li dóna el sentit literari i històric. Hi ha la temptació de fixar-se només en el que és incidental o transitori o en el que volem remarcar per als nostres interessos o la nostra mentalitat, i no fixar-se en què volia l'autor bíblic. Per exemple, el cas ja conegut del noi a qui pregunten qui va ser el més perjudicat en la paràbola del fill pròdig i que respon que en va ser el vedell gras. O bé, posar com a exemple central de l'encíclica *Veritatis Splendor* la narració del jove ric (*Mt 19 16-22*).

3. Alguns principis en l'apropiació moral de la Bíblia

Hem vist fins ara un tema que estan relacionats indirectament amb la interpretació moral de la Sagrada Escripura. Tot i que el tema és immens, voldríem donar ací, per acabar, algunes pistes de reflexió moral per a aquesta apropiació que en fa el moralista.

3.1. Apropiacions típiques

Bàsicament es compon de:

1. Proposicions *prescriptives*, que es fixen en els *manaments* individuals i que defensen els moralistes inclinats a la deontologia.

2. Proposicions de *principis/idees*, que estan relacionades amb les pres-

cripcions ètiques individuals, amb una selecció molt elevada entre les proposicions, i que intenta més aviat reduir els ensenyaments ètics de la Bíblia en un o més ideals o principis bàsics, com l'*amor*. És una visió emprada pels moralistes de l'ètica teològica.

3. Proposicions de *resposta/relació contextual*, que es fixa en la proclamació bíblica de l'*indicatiu* i que el pren com a punt de sortida per recomanar la manera com els cristians, en llibertat i responsabilitat davant de Déu, li han de respondre en les circumstàncies presents, que correspon a la forma verbal de l'*imperatiu*.

3.2. *La Bíblia com a magatzem de manaments divins*

Es poden posar com a exemple d'aquest punt els protestants evangèlics i els grups catòlics ultraconservadors. És una posició que va ser ensenyada fa anys i que encara perdura en moltes persones que varen ser educades quan la Bíblia es feia servir per provar tesis dogmàtiques, però no s'estudiava en si mateixa com avui.

És una posició que comporta grans problemes. Fa els ulls grossos a les dificultats descrites anteriorment, especialment sobre la diversitat de la Bíblia,

Primerament: el valor dels manaments de l'Antic Testament tenen el mateix grau d'obligació que els del Nou? I si són tots els manaments o només alguns, qui ho decideix? Només

el Magisteri i també la comunitat inspirada per l'Esperit Sant? Caldria explicar per què quan la *Veritats Splendor* (núm. 91) es fixa en els exemples de fidelitat heroica a la llei de Déu de l'Antic Testament pren com a model la de fidelitat de Susanna (*Dngr 13*), relativa al sexe, i no altres exemples com Eleazar (*Lv 11,7*), sobre menjar porc. I per què es prenen com a base d'una secció del "Catecisme de l'Església Catòlica" (1993) els deu manaments mosaics (Tercera Part, Segona Secció), que no són cristians, sinó bàsicament comuns a moltes cultures d'aquell temps, i no les benaurances, que sí que són exclusivament cristianes?

¿Per què es prenen com a base els manaments mosaics i no les benaurances, que sí són exclusivament cristianes?

O pot ser que només s'agafin de l'Antic Testament els exemples que en reforcen uns altres del Nou. Si és així, s'ha d'explicar la diversa actitud dels escriptors del Nou respecte de la Llei que es proclama a l'Antic.

Una altra suposició és considerar obsolets els manaments de l'Antic Testament i pensar que només el Nou dona normes vàlides per sempre. Llavors, quina autoritat canònica distingeix entre aquestes normes i considera vàlids manaments com el que la dona calli o que s'accepti l'esclavatge?

Si n'hi ha, cal saber quin criteri s'ha de seguir per creure que un manament és invariable, i la literalitat del manament, com el cas d'Orígenes quan es va mutilar

Les persones que veuen la Bíblia com a magatzem de manaments divins tenen el perill imminent de trivialitzar-la i d'aïllar elements amb la seva fantasia o amb la selecció que privilegia un discurs sobre un altre, la qual cosa és caure en un reduccionisme. La conseqüència és creure només el que diu la Bíblia i ignorar la validesa de les altres coses que no hi figuren.

3.3. La Bíblia com a exposició d'ideals ètics

Ací els ideals ètics, com l'amor al proïsme, l'anunci del Regne, la justícia, les benaurances, la llibertat, la imitació de Jesucrist, etc. es poden fer servir com a estructures autoritzades per a una ètica cristiana, que, d'altra banda, també té altres fonts.

És la posició dels que tenen una visió àmplia de la inspiració bíblica, que no interpreten la Bíblia literalment i que eviten les limitacions indicades abans. És la posició del liberalisme protestant i del grup del *social gospel*. També ha estat típic del moviment catòlic dels anys 60.

El mal d'aquest sistema és que en la recerca dels temes del Nou Testament s'acaba ignorant la diversitat dels escrits bíblics anteriors, perquè es busquen els temes preferits, que es consideren, sovint arbitràriament, com a centrals del Nou Testament.

Això es veu en la *Veritatis Splendor* quan tendeix a assimilar les diverses perspectives de la llei dels escriptors del Nou Testament a la *llei natural*: llei = decàleg = el que Jesús insisteix i perfecciona = el que l'Esperit enforteix per obeir = la llei natural, amb les seves normes sense excepció, per tal de tenir un suport espiritual per condemnar les posicions conseqüencialistes i els proporcionalistes existents entre moralistes actuals.

També hi ha ací un reduccionisme aplicat a la paraula *amor*. No tot el que digueren Jesús o Pau es pot reduir a l'amor, ni al Nou Testament la paraula *amor* vol dir sempre el mateix: Pau parla de l'amor al proïsme i Joan tendeix a reduir-lo pràcticament a la seva comunitat.

3.4. La Bíblia com a proveïdora d'analogies per a l'acció d'avui

El perill d'aquesta visió de la Bíblia és el del control de la tendència d'escollir els fragments que sostenen i són més pròxims a les nostres posicions. L'analogia de l'alliberament d'Egipte i de les agressions a Canaan —uns fets jutjats bíblicament com a positius— es podrien prendre com a normatius en situacions anàlogues actuals.

El problema principal és la visió normativa de la Bíblia per fer-ne després una construcció cristiana. Un ús relaxat i imaginatiu de les analogies pot ser molt útil per als biblistes i per als moralistes cristians.

3.5. *La Bíblia no revela una moralitat, sinó una realitat: el caràcter d'un Déu vivent*

Aquesta aproximació és semblant a l'anterior, però és diferent, ja que no es preocupa per les reaccions morals dels escriptors en una situació particular, sinó per la descripció de com és Déu i de com Déu actua.

La pregunta a la Bíblia no ha de ser de com s'ha de jutjar un esdeveniment o què hem de fer en aquesta situació, sinó què és el que Déu fa en aquest esdeveniment i què ens vol dir en aquesta situació.

Aquesta visió no està centrada en els *imperatius* interpretats d'una manera simple, sinó en la generalització dels *indicatius*. Així sabrem com respondre més bé, com a agents morals responsables, als fets que el Déu vivent actua en els esdeveniments actuals. Com a guia del que Déu vol i de com Déu actua, cal considerar els punts centrals, que comprenen tots els temes bíblics, com per exemple *l'atenció preferent pels pobres i els proscrius, l'alliberament, la crucifixió i mort, l'esperança, el que Déu fa per humanitzar el món*, etc.

El principal problema d'aquesta lectura és, primerament, teològic: saber si té sentit dir que Déu fa *alguna cosa* en aquest o aquell esdeveniment. Potser Job pecava d'ingenuïtat en aquest sentit. I, segonament, la desmesurada confiança en la pròpia habilitat per descobrir en la Bíblia el tema teològic central, o bé la imatge dominant de Déu. On hem de descobrir en la Bi-

blia qui és Déu i com actua? El trobarem en el Déu venjador que se serveix de la guerra? En el de la creació, en el del Deuteronomi, en el de Job o en el Déu del Sinaí? O en el de Lc 15, on hi ha les paràboles de l'ovella perduda, de la dracma i del fill pròdig?

La Bíblia no ens dóna una representació uniforme de com és Déu, ja que els escriptors bíblics en tenen diversos punts de vista. La diagnosi dels esdeveniments actuals depèn de la imatge que tinguem de Déu, cosa que equival a canonitzar un prejudici. És el nucli del moviment teològic bíblic, amb les ingenuïtats i els perills que comporta.

La Bíblia no ens dóna una representació uniforme de com és Déu, perquè els diversos escriptors tenen diferents punts de vista.

Aquesta aproximació per a l'ús moral de la Bíblia pot ser fructífera si es fa servir amb sensibilitat i si és prou humil per restar interrogativa i no voler-se imposar com a camí únic per a l'apropiació de la saviesa divina.

3.6. *Acceptació dels resultats comuns de l'exegesi*

Qui llegeixi la Bíblia ha d'acceptar les incerteses de l'exegesi i les tempta-

tives fetes pels exegetes. Això no es pot oblidar, si no es vol caure en la il·lusió i no ser intel·lectualment honest.

3.7. *Autoritat de la Bíblia*

Totes les aproximacions anteriors suposen que la Bíblia és una autoritat. El problema està en la relació de la Bíblia amb les altres fonts d'autoritat, una qüestió que només pot ser resolta dogmàticament. Sobre això hi ha diverses opinions.

El punt de vista de l'Església catòlica era el de les quatre fonts d'autoritat: la recta raó, l'Esriptura, la tradició i el Magisteri. El Concili Vaticà II va modificar aquesta fórmula i va dir que "l'escriptura i la tradició són una font única" (*Dei Verbum*, núm.10). A la *Veritatis Splendor* (núm.5) s'afirma, com en textos anteriors, l'obligació moral de seguir els textos bíblics i que el Magisteri és l'únic intèrpret autèntic de la recta raó, de l'Esriptura i de la tradició, la qual cosa és decisiva.

Una conseqüència d'això és la tendència d'assimilar l'Esriptura a la pròpia tradició, amb la qual cosa es determinen quins elements de la Bíblia són normatius i es nega la funció crítica de la Bíblia respecte de la tradició. D'ací ve que es faci servir la Sagrada Esriptura per provar textos.

La principal dificultat és saber quina és l'autoritat de la Sagrada Esriptura. No oblidem la tendència universal a recórrer a una autoritat per solucionar un fenomen cultural. Però per què no es parla de la fecunditat i de la for-

ça de la Sagrada Esriptura i només es parla de l'autoritat que té? Si la Bíblia avui ha de ser creativa, més que destructiva, per als cristians, necessitem una visió més madura de l'autoritat. Tinguem en compte que la llei i l'autoritat en el cristianisme no són només un codi legal o un document autoritatiu, sinó que han de ser portadores de la fertilitat de l'Esperit de Déu.

Si volem parlar de la Sagrada Esriptura seriosament no s'ha de prendre cap mètode rígid.

Una aproximació a la Bíblia no es presta a cap metodologia moral, sinó que és lliure i imprevisible. Si ens volem prendre la Sagrada Esriptura seriosament no s'ha de seguir cap mètode rígid. Per a alguns hi ha passatges que es presten a una intuïció, mentre que per a altres exegetes aquests passatges seran irrellevants. Però això no vol pas dir que aquesta *negació de mètode* no pugui donar sòlides contribucions a l'ètica cristiana, sinó que, al contrari, pot desenvolupar moltíssimes funcions i contribuir a l'ètica cristiana per camins insospitats. Aquesta contribució pot ser *subversiva* o directament constructiva.

3.8. *Algunes funcions subversives de la Sagrada Esriptura*

Per realitzar aquesta funció cal *desfamiliaritzar* els moralistes cristians de

certs textos bíblics. Cal qüestionar les suposades *bases bíbliques* de les creences i pràctiques tradicionals. O bé, cal invitar els moralistes a veure una altra vegada la Sagrada Escriptura, especialment els textos que varen esdevenir *patrons* en un temps precrític, a la llum de les exegesis modernes. En el context de l'Església catòlica, cal apressar el Magisteri a cercar més convergència entre les seves afirmacions oficials quan fa interpretacions bíbliques i l'ús actual dels textos bíblics que ensenya la Comissió Bíblica.

3.9. Algunes funcions directament constructives

Una de les contribucions més importants que la Sagrada Escriptura fa en el treball de l'Esperit en la vida de la comunitat cristiana és que està fora del nostre present i, per això, ens evita de llegir el nostre món contemporani com a inevitable.

Per exemple, els textos bíblics ens inviten a prendre els textos sobre Adam, com a administrador de la creació, sense oblidar que la relació entre el cristià i el no cristià no es basa només en la creació, sinó també en la redempció; ens inviten a veure l'ètica de l'ambient, a fixar-nos en certs textos profètics re-

latius a la pràctica de la religió sense una justícia social, etc.

Quan hem posat l'atenció en els advertiments del criticisme històric, no podem ignorar les indicacions repetides en molts escriptors del Nou Testament que procedeixen del cor dels autors i de la percepció que tenen dels valors cristians centrals, com la importància de la innocència, de l'amor, de la compassió, de la tolerància, de la humilitat, etc. No es tracta d'una selecció arbitrària, sinó dels valors centrals del missatge de Jesús.

S'ha d'observar que una aproximació als textos com aquesta, sense una idea prèvia, s'acosta a la dels primers cristians. Aquesta és la lectura que afavoreix i alimenta la vida cristiana des de dins, sense legislar, i que reflecteix més bé la voluntat de Déu que no pas unes normes sense excepció.

Si l'ètica cristiana té alguna especificitat cristiana, només pot ser la que deriva de les dimensions de la fe i de l'experiència dels cristians. Amb això no hem pas volgut donar una explicació final i completa del sentit que tenen els escriptors del Nou Testament per a la nostra fe. Hem intentat presentar l'opinió actualment comuna en molts exegetes i moralistes. Potser ens poden ajudar al descobriment de la Paraula de Déu sota el guiatge de l'Esperit Sant.

Què hi fa un capellà en la celebració d'un matrimoni pel civil

JOAQUIM BLANC, prevere de Tortosa.

En un poble de Catalunya, el nom el qual ara no vull recordar, es projectà un casament pel civil. Els nuvis eren de famílies catòliques, de classe mitjana, amb una forta càrrega d'humanisme cristià.

Però la parella protagonista preparà l'ingrés a l'estat del matrimoni només davant el jutge, i fixaren data: seria per la diada de Sant Jordi.

Un cop rebuda la invitació el cor diu que sí i el cap que no.

La primera persona a qui van notificar la invitació fou al capellà parent, afectuosament i des de sempre vinculat a la família. El prevere rebé la notícia amb un regust agredolç. Sí, però no. El cor li deia que sí... i el cap que no! I el venerable sacerdot ho consultà. Heus ací els diferents parers segons les edats:

– La gent gran, membres de l'Església *practicant* li digueren: “No hi vagis. Semblaria una aprovació del matrimoni basat en el paperam, buit de valors cristians. Et sentiries com una mosca en un vas de llet”.

– En canvi, l'altre grup, també de l'Església amb missa diària (capellans

i monges joves), i també laiques creients, li aconsellaren: “Sí, vés-hi. És una lliçó de respecte i tolerància. Apareixeràs com un sacerdot que sap conviure amb opcions diferents”.

I guanyà el cor. Decidí no solament d'assistir-hi, sinó també de participar-hi. El paper li donaren fet els familiars i els mateixos nuvis: havia de parlar en el brindis, havent dinat.

Els pares estaven preocupats per la cerimònia civil i procuraren adornar-la amb poemes casolans i el toc de violins. La resta d'invitats –més de cent– no sentiren ni veieren res, només hi aportaren un respectuós silenci. Certament, la cerimònia civil, objectivament contemplada, no pot competir amb la religiosa. El sagrament del matrimoni cristià, contemplat des de la fe, és a anys llum en continguts simbòlics, en valors referencials, en l'horitzó de plenitud.

Però, les coses són com són. No es pot ni s'ha de forçar la psicologia misteriosa de cap nuvi, fill de la secularització. Diuen que Barcelona és la capital d'Europa més secularitzada; en això també som campions!

El cronista reprèn el fil de la narració i voldria situar el lector en el moment del pastís nupcial. Música, cava,

més poemes i peticions del tipus “*¡que se besen, que se besen!*”. Seguí el cafè, la copa i el cigar o la cigarreta... Ha arribat l’hora de la veritat no prevista per a la majoria dels invitats, que eren joves universitaris. Ara, parlava, dret, amb el micròfon a la mà, un senyor que portava una creueta a la solapa. “És una capellà, parent de la família”, deia la gent.

Sabem que volia passar la maroma, com un equilibrista que no es decanta ni cap a l’esquerra ni cap a la dreta. Missatge pretès: hem d’estar oberts a la plenitud, ser creatius.

Els cristians creiem en un matrimoni basat en un “nosaltres”

El senyor de la creueta els llegí un conte d’Attar de Neishapur, “Qui sóc jo”, per explicar-los la concepció cristiana del matrimoni. Criticà la visió de fusió hinduista del conte (“El cant de l’ocell”, d’Antony de Mel-lo), i afegí: “Els cristians creiem en un matrimoni basat en un *nosaltres*”. Entre altres coses, parlà del següent:

– No calqueu mai la família d’abans (avis-pares). Aixequen el llistó i pensen en una ètica de màxims. En una concepció dinàmica de la persona, de la professió, del matrimoni. Per tant, estigueu oberts a un plantejament nou del matrimoni sacrament, en clau creativa i segons el referent de Jesucrist.

– Com que havia dedicat el brindis al cavaller nuvi i a la princesa núvia, els invità a matar el drac en la seva diada de Sant Jordi. El drac podria ser un matrimoni tancat, còpia de temps passats. Però, malauradament, podria concebre’s també un futur només de burocràcia, de tècniques i de presses.

Aquell capellà, tot i estar fora del seu lloc sagrat, notava que feia diana. Havia connectat. Els grups de les taules rodones es giraren per escoltar-lo millor. Un parell d’anècdotes facilitarien el missatge.

I ves per on, els convidats al banquet de noces aplaudiren el sacerdot sense altar ni casulla. El cronista en dóna fe.

El lector, bisbe, capellà o diaca, haurà de ponderar si hi assisteix o no, quan el convidin a una boda religiosa. I si parla que s’ho pensi bé i encomani a Déu el que, el com i el quan i, sobretot, a qui es dirigeix.

En la mateixa línia coneix rectors de parròquies rurals que es mesclen entre els acompanyants d’un enterrament pel civil i àdhuc expressen el seu condol als familiars del difunt. I el poble ho veu bé.

Penso que hem de resituar-nos en una societat de cultura no cristiana i que ens hem d’estrenar o si voleu, ens cal tornar als orígens: l’Església dels tres primers segles, quan es remava a contracorrent. Amb el buf de l’esperit es va cristianitzar tot un imperi.

La visita espiritual de Torras i Bages a la Moreneta

LLUÍS BONET, rector de la Sagrada Família de Barcelona i vicepostulador de la causa de Gaudí, antic consiliari de Virtèlia.

En l'any en què se celebra el centenari de la fundació de la Lliga Espiritual de la Mare de Déu de Montserrat pel bisbe Torras i Bages, mossèn Bonet repassa amb ulls d'avui el contingut de la visita espiritual escrita pel prelat de Vic. La Lliga, baluard de la cultura catalana i de l'espiritualitat del poble en temps difícils i fins i tot de persecució, s'ha consolidat al llarg d'un segle ple de clarobscur per als catòlics catalanistes que la van fundar.

Fa uns anys, el bisbe Pere Casaldàliga va escriure una visita espiritual a la Mare de Déu de Montserrat que semblava que venia a substituir la que va escriure el doctor Torras i Bages. Les aportacions d'aquesta nova visita a la nostra pietat foren les següents: una bella inspiració poètica, el crit per la justícia del pobles del Tercer Món i la integració a Catalunya “dels altres catalans amb els catalans de mena”. Segons el meu parer, es tracta d'un text molt reeixit.

La visita del bisbe de Vic encara resulta vàlida, tot i els anys passats.

Tanmateix, em sembla que la visita del bisbe de Vic encara és vàlida. Per això, en la meua experiència pastoral,

en els diversos pelegrinatges, he anat alternant una i altra visita. La mateixa Lliga de Montserrat, en la darrera missa dels màrtirs de l'11 de setembre, va optar per la del bisbe Casaldàliga.

Què ens diuen per als nostres temps, per a Catalunya i l'Església, les deprecacions de la visita de Torras i Bages?

La primera petició reclama per als catalans “aquella fe que enfonsa les muntanyes i fa planer el camí de la vida”. Demanar la fe en Jesucrist és en consonància amb el que Joan Pau II anomena la nova evangelització. Si estem convençuts del valor per a la humanitat de la fe en Jesucrist, cal insistir al Senyor, per intercessió de la Mare de Déu de Montserrat, la nostra patrona, que ell sigui conegut i estimat. No ens podem quedar tranquils pensant que cadascú té les seves idees i

que s'han de respectar. Jesús és la vida i la resurrecció per a tots els homes.

La segona petició demana “*l'honestat dels costums públics*”. Amb la invocació “*Mare castíssima...*” sembla que aquests costums només es concretin en la virtut de la castedat. En la nostra societat i en la nostra Església cal avui dia aprofundir en aquesta virtut, i renovar-la seguint les noves aportacions de la psicologia en les relacions home-dona, en el matrimoni i fora del matrimoni. En el respecte i la llibertat. Però els costums són molt més que el sisè i el novè manaments. Cal tenir en compte tot el que ha implicat l'aportació de la justícia social i de la democràcia entesa com a participació activa de tot el poble. Honestat en els costums per la transparència en l'ús del diner, en la veritat en la relació entre les persones i la política com a servei a tots els ciutadans.

“Treieu l'esperit de la discòrdia”. La divisió és la mort de la família, dels pobles, dels partits.

La tercera petició és “*Traieu l'esperit de discòrdia*”. Sempre és vigent la necessitat de la concòrdia i de l'entesa. La divisió és la mort de les famílies, dels pobles, dels partits polítics i de les associacions. De fet, la transició del franquisme al règim actual va ser exemplar en el respecte mutu. Després, la *normalitat* ha originat un con-

trast i unes oposicions tant en l'interior dels partits com entre aquests, per allò de l'*afany de poder*, que ha perjudicat la democràcia. En l'Església –en la nostra Església– també trobem desqualificacions que ens fan mal. La correcció fraterna és el camí “*per ajuntar tots els pobles amb cor de germans*”.

La quarta petició és “*Que sigui desterrat l'esperit de maledicció i de blasfèmia*”. El nostre poble, fou renegaire; ara potser molts es troben entre la ignorància i la indiferència. En la *maledicció* més aviat hi ha l'Església que no pas el bon Déu. És clar que aquesta actitud és la típica anticlerical, que va matar capellans, religiosos i laics cristians el 1936. Durant el franquisme l'actuació d'una colla de capellans, la fundació dels moviments cristians obrers i l'acolliment de les reivindicacions obreres en les parròquies populars van apropar l'Església –aquesta Església– i els anticlericals. És una bona relació que encara es manté. La petició es podria interpretar eixamplant el sentit i el respecte a Déu amb la incorporació de tota persona humana. És l'afirmació de Jesús quan s'identifica amb els desvalguts (*cfr: Mt 25*). Tot ésser humà ha estat creat a imatge i semblança de Déu; per tant, que sigui desterrat l'esperit que maleix i blasfema la persona humana.

La cinquena petició és “*Que mai es desfaci el poble català...*”. És un prec per la supervivència (“El peix gros es menja el petit”). Una de les coses essencials que per a nosaltres, els catalans, ens defineixen com a poble és la llengua. El decret de Nova Planta del 1714 (que urgí sobretot Carles III) va

suprimir l'ús de la llengua. Fins i tot els nostres bisbes se sotmeteren a aquesta injusta llei. Els documents de la jerarquia es redactaren en castellà. Sort que en la predicació i el catecisme la submissió no fou total. Durant la dictadura de Franco, llevat de Vidal i Barraquer, s'hi sotmeteren del tot. Només la lluita de les minories –i la Lliga en fou un autèntic baluard– mantingué el català en la clandestinitat. El fenomen de la immigració, sobretot provinent d'Andalusia, provocà en les parròquies de les barriades una actitud fraternal. El respecte per la seva situació d'immigrants –de pobres que vénen a buscar feina– els va ajudar en la seva promoció i a parlar-los en la seva llengua, encara que coincidia amb la dels *poderosos*. Es posaren i s'han posat mitjans per a la seva integració, fins i tot per aprendre el català. En l'actualitat, la política de la Generalitat, juntament amb gairebé totes les forces polítiques, en les diverses administracions, ha donat plena carta de ciutadania al nostre català. Diem que l'Església ha reivindicat el mateix i les congregacions religioses que en altres èpoques eren vehicles de castellanització-espanyolització s'han integrat bastant. Hi ha, però, llacunes. Un exemple: mireu la guia telefònica i veureu quantes parròquies i comunitats religioses no han normalitzat els seus noms en català... Per tant, encara és ben vigent la petició “*que mai es defaci el poble català...*”. És el que és natural, ecològic, és com la vida mateixa: no es pot desfer.

La sisena petició és “*Defenseu-nos d'enemics espirituals i temporals...*” Enemics de dins i de fora. Són els nos-

tres defectes com poden ser l'individualisme i la gasiveria. Els de fora poden ser els eclesiàstics, els polítics, els àvids de diner. L'oportunisme. Una Església que compta de veritat amb el que és la realitat natural, tal com és cada poble, no imposa bisbes des de fora. Sempre hi ha el perill en les esglésies que no es compti prou amb la vitalitat pròpia. No és sols un problema d'aquí sinó universal. I els eclesiàstics, pel fet de creure's en poder de la veritat, són més dictadors que els polítics. Els *espanyolistes* i els *universalistes* poden ser uns enemics de la nostra identitat.

La causa permanent de la humanitat és aconseguir una pau cristiana i perpètua.

La setena petició és “*Una pau cristiana i perpètua*”. És la causa permanent de la humanitat. Cristiana, perquè sols en Crist creiem que hi ha la veritable pau. Si tots estiguéssim ben units a ell i ens deixéssim guiar per l'exemple i el missatge... És clar que al món hi ha moltes persones i grups de bona voluntat, però el Crist és qui els abraça a tots. La pau per a cada cor, per a cada família, per a cada grup humà, per a cada poblet, per a cada ciutat, per a cada llengua, per a cada ètnia, per a cada cultura, per a cada religió. Però el Crist unint-los tots. Catalunya i la seva Església necessiten en el concert del món aquesta pau, que és convivència, justícia, amor, veritat, llibertat. Aquesta darrera petició corona totes les altres. Amén.

Per la causa de Gaudí, ¿quins miracles?

LLUÍS BONET, rector de la Sagrada Família i vicepostulador de la causa de Gaudí.

L'estiu de 1998 es va fer pública la decisió d'iniciar el procés de beatificació de l'arquitecte Antoni Gaudí, per iniciativa del cardenal Carles i amb el suport dels bisbes de la Tarraconense. Quan fa poques setmanes que s'ha celebrat la capta anual per a la finalització de les obres del temple de la Sagrada Família, la veritable obra capital del genial arquitecte, el vicepostulador de la causa, mossèn Lluís Bonet, reflexiona sobre les condicions necessàries que la causa de beatificació haurà d'acomplir per ser reeixida. Si Gaudí deia quan li preguntaven pel final de les obres de la Sagrada Família que el seu cap, en referència a Déu, "no tenia cap pressa", cal suposar que el reusenc universal tampoc no es veurà als altars d'avui per demà.

Enguany, per la festa de Sant Josep, a primera hora del matí, em trucaren de TV3 per fer-me saber que volien venir a la cripta de la Sagrada Família, perquè els havia arribat la notícia que s'havia instal·lat vora la tomba de Gaudí una caixeta per recaptar almoines per a la causa de beatificació i per a la restauració de la làpida sepulcral. El mateix dia i els successius es van anar multiplicant els reporters d'altres televisions, de la ràdio i la premsa.

Quan arribaven, els reporters es quedaven sorpresos. Simplement es tracta d'una caixeta? Que havien de filmar o retratar? Jo mateix no sabia què estava passant. Allò era notícia? Per què?

Mentre TV3 era al recinte també hi era el bisbe Jaume Trasserra, ja que hi havia una reunió d'arxiprests de la seva demarcació episcopal. En Miquel Soler el va entrevistar i li va preguntar sobre Gaudí i la beatificació. Al vespre, després de la missa vespertina (sant Josep és molt important en la història del temple de la Sagrada Família) vaig invitar els fidels a pregar davant la tomba. Els vaig comentar que els mitjans de comunicació hi havien acudit aquell dia però no pas dies enrere, en la inauguració benedicció dels sants fundadors (sant Antoni M. Claret, sant Joan Bosco i santa Joaquina de Vedruna), que va congregat molta gent. Ara bé, per *inaugurar una caixeta* tots hi havien acudit. Així, sense gairebé adonar-me'n vaig fer la reflexió següent:

“He de fer alguna cosa més per conèixer i donar a conèixer la personalitat de Gaudí... com?”.

Vaig comprendre que havia d'entrar dins el *sistema* establert per canonitzar els sants; tanmateix, se'm feia una muntanya. Em va venir al cap la causa del beat Ramon Llull, pel qual tinc una gran devoció, que no acabava de seguir endavant, i també la de Joan XXIII i la de l'arquebisbe Romero. De la gent senzilla i santa per a molts, però sense *padrins*, ningú se'n preocupava. I una cosa més: em sentia incòmode davant la prova dels miracles...

Més endavant, vaig saber que l'Associació Pro Beatificació de Gaudí estava fent passos per obrir el procés i cercava un vicepostulador. El suggeriment del bisbe Pere Tena i una conversa amb Mn. Francesc Raventós, vicepostulador de la causa del Dr. Pere Tarrés, em varen fer decidir per ser candidat a vicepostulador. Sobretot en adonar-me que l'article de fons del butlletí núm. 1 l'havia escrit un servidor: “Mn. Llumà, director espiritual del Dr. Tarrés”. Potser, també, des del cel, el meu estimat pare, tan devot de Gaudí...

Ara, amb aquesta responsabilitat de vicepostulador, he fet un seguit de reflexions que exposo tot seguit. En el procés de la causa dels sants, cal distingir: 1) l'estudi i judici de la vida d'aquella persona; 2) la difusió entre el poble d'aquella vida que es considera exemplar; 3) la pregària d'intercessió que pot esdevenir una acció miraculosa. El primer i el segon diríem que són

una qüestió dels homes; la tercera via és sobretot de Déu.

Vaig recollint documentació sobre la vida de Gaudí, difonent el que entenc exemplar, i preguntant amb senzillesa.

L'Associació Pro Beatificació està al cas de totes tres coses. Un servidor, també. Per la meua part, vaig recollint documentació sobre la vida de Gaudí en tots els aspectes i opinions; difonent per escrit i de paraula el que jo entenc que és exemplar per al nostre poble, i preguntant amb tota senzillesa, perquè l'escalf i l'amor de Déu arribi per mitjà d'ell als més pobres i desvalguts.

Sí, vull mirar-me aquesta *prova*, que el *sistema* de la causa dels sants estableix, des d'aquesta perspectiva. Segons els evangelis, Jesús només atengué els petits o els que es van fer petits. Gaudí, que morí pobre i es despullà de si mateix, sigui ara solidari amb aquells que més ho necessiten, “els pobres que reclamen i no tenen defensor” (salm 71). Els intel·lectuals o massa savis, i, encara més, els rics poderosos, no en som dignes. Déu dirà el que cal. Com el mateix Gaudí va expressar en preguntar-li quan s'acabaria la Sagrada Família: “El meu client no té pressa” i “Sant Josep ja l'acabarà”.

No vull ser provocador de miracles com el curiós Herodes. En tot

cas, faré com el fervent centurió pel seu criat o admiraré la dona cananea que en tenia prou “amb les engrunes que cauen de la taula dels amos” (Mt 7,27).

La Sagrada Família és un evangeli de pedra enmig de la ciutat

Que el temple de la Sagrada Família, evangeli de pedra enmig de la ciutat, obert a tots els vents del món, sigui per mitjà d'aquell que la va somiar, les despulles del qual reposen en els seus fonaments, un signe de solidaritat i de creixement sense neguits de vida espiritual, humana i eclesial. I ho serà més si el diner i les almoines que arriben són a la vegada fons comú per als més pobres i per a les parròquies més pobres.

El Parenostre comentat pels salms

IGNASI RICART, claretià i professor de Bíblia, membre del comitè executiu del CEP.

Ens preparem per al Jubileu de l'any 2000. Enguany, 1999, contemplem la vida cristiana com un gran pelegrinatge vers la casa del Pare. Jesús, el Fill, ens revela el *seu* Pare i el *nostre* Pare, com a Pare misericordiós que ens estima entranyablement i que ens perdona sense retreure'ns mai el mal que hem fet. Jesús és el camí necessari que tenim per accedir a Déu, perquè a través d'Ell, que n'és el Fill, ens puguem dirigir a Déu anomenant-lo Pare. Ens ha deixat el Parenostre com l'oració dels deixebles. En aquesta pregària s'hi condensa el contingut central de la fe i tot l'ensenyament de l'Església. "És la síntesi de tot l'Evangelí" (Tertul·lià). El Parenostre és el carnet d'identitat del cristià, on consta que tots som fills de Déu i tots som germans. Això vol dir que només podem viure la nostra filiació en la fraternitat: tots els homes i dones són els nostres germans i germanes.

El Parenostre és el salm per excel·lència dels cristians de totes les confessions.

En aquest any, dedicat a Déu Pare, fóra bo donar més relleu comunitari a la pregària del Parenostre. Mai no acabarem de meditar prou aquesta pregà-

ria. Fins i tot en els moments en què no sapiguem com pregar, en tindrem prou d'assaborir lentament cada mot del Parenostre. Per això, valdria la pena que en un dia de parròquia o de comunitat, donéssim un relleu especial a la pregària del Parenostre. Podríem fer ressonar la pregària dels salms en la invocació i les peticions del Parenostre. El Parenostre és el salm per excel·lència dels cristians de totes les confessions. Pastoralment, tenim una avinentesa per donar tot el relleu que cal a aquesta pregària comunitària i rescatar-la de la rutina. Grans i xics poden participar en la preparació, seguint els passos que aconsellem en aquest article. I tots plegats, en la comunitat parroquial o trobada de famílies o grups de joves, fer del Parenostre la pregària central, pel que fa a contingut i a temps. Val la pena de provar-ho.

Jesús pregà i cantà els salms

Jesús era un jueu i va pregar moltíssimes vegades els salms, segons les festes de l'any, en les pregàries de la Sinagoga i en les que feia durant les diverses hores del dia. Estava amarat de la teologia i de l'espiritualitat dels salms. Ens adonem d'això quan veiem que la gran majoria de les citacions dels salms en els evangelis estan posades en llavis de Jesús i les trobem en el

moment o a propòsit dels esdeveniments cabdals de la seva vida: la mort i la resurrecció. Quan Jesús s'identifica, d'aquesta manera, amb el pobre i amb el just que pateix, assumeix tots els clams de la humanitat que sofreix, com també el seu combat pel triomf de la vida sobre la mort.

Jesús va aprendre en els salms a dirigir-se al Pare, hi pregava moltes vegades.

En els salms, Jesús va aprendre a dirigir-se al seu Abba-Pare. La pregària que Jesús ens ensenyà ha d'estar influïda necessàriament pels salms. Preguem els salms perquè són com un aprofundiment, una meditació, una ampliació riquíssima de la pregària que Jesús ensenyà als seus deixebles. El Parenostre no cita directament els salms. Tanmateix, al Parenostre no hi ha cap frase, ni una sola paraula—llevat del compromís en favor del perdó fratern— que

El Déu a qui es prega en el Parenostre està en la línia del Déu dels salms, un Déu infinit però proper, que perdona i allibera.

no es trobi en els salms (cf. per ex.: *Sl 145*). El Déu a qui es prega en el Parenostre està en la línia del Déu dels salms: un Déu infinitament gran i proper, sant i rei, que dóna, perdona i allibera del mal.

El Parenostre resumeix tota la pregària dels salms pel fet que també està situat enmig de dos clams: “*Santificat sigui el vostre nom*”, que indica la lloança, i “*Allibereu-nos de qualsevol mal*”, que recull tots els clams de petició d'ajut (la súplica).

El Parenostre reuneix els dos pols del Salteri: la felicitat humana (*Sl 1*) i la glòria de Déu (*Sl 150*). És cert que el Parenostre segueix el moviment contrari: s'obre amb la glòria de Déu i s'acaba amb el que mena a la felicitat humana; però no són pas dos terrenys separats, ja que tot s'ha de realitzar “*així a la terra com en el cel*”. Preguar un salm és com si ens aturéssim en una de les frases del Parenostre i l'assaboríssim, la repetíssim, la deixéssim ressonar, com una jaculatoria, en el nostre cor; com si l'aprenguéssim a dir amb més profunditat. En els salms, com en el Parenostre, Déu mateix ens ensenya el que vol sentir dels seus fills. “Ensenyant els seus deixebles a pregar, Jesús revelà la profunditat amb què els havia fet participants de la seva condició filial.» (C.M. MARTINI, “Retorn al Pare de tots”. *Documents d'Església* 711 (1999) 13)

La novetat del Parenostre se situa principalment en dos àmbits. En primer lloc, en el de la seguretat filial amb què els cristians invoquen el seu Déu: el que en l'AT era ocasional esdevé aquí la norma i la manera ordinària d'invocar Déu: ara és Pare el qui pren el relleu de Jahvè i passa a ser el nom de Déu per excel·lència. En segon lloc, en l'àmbit fraternal: és inútil cercar un salm on s'expressi la voluntat de perdonar els germans. El Parenostre ens

ensenya que viure com a fills de Déu comporta viure com a germans: compartir el pa de cada dia, perdonar-nos mútuament i ajudar-nos a no caure en la temptació. Vivint aquesta realitat, fem que vingui el Regne de Déu i santifiquem el nom de Déu. Sovint ens recordem del perdó de Déu, però poques vegades del perdó que cadascú hauria de concedir als altres. En aquest punt, el Parenostre presenta una novetat radical.

La innovació del Parenostre es troba en la seguretat filial amb què invoquem Déu.

Mètode per treballar el Parenostre segons els salms

El P. Hilari Ragner, en el llibre *Curs pràctic sobre els Salms*, Saurí 111, Montserrat, 1993, p. 52, diu: “Podríem repassar tot el Salteri i veuríem la gran quantitat de súpliques que conté, unes més pures o espirituals i d’altres més interessades o humanes. Prenent per base la versió de *Mt 6,9-10* podríem referir cada una de les súpliques del Salteri a alguna de les set peticions del Parenostre, la que més s’hi assembla, o bé a la invocació inicial. Així fariem apuntar el Salteri cap al Parenostre.”. I un xic més avall suggereix: “No serà temps perdut prendre’s la molèstia d’escriure en fitxes els versets assimilables a cadascuna de les peticions del Parenostre. Així tindrem una sèrie de frases de salms que, per a

cada petició del Parenostre, ens diran allò mateix però amb altres paraules, sempre segons el llenguatge bíblic. D’aquesta manera ens trobarem amb *el Parenostre comentat pels salms*.”

La pregària del Parenostre porta l’encuny d’un original semític. Certes expressions tenen un rerefons veterotestamentari. Per això cal recórrer a l’AT per reinterpretar-les de manera adient. Així podrem aprofundir més bé en la comprensió d’aquest text cabdal. Les nocions de *nom, santificar, voluntat, regne...* guanyen en densitat si al darrere hi fem ressonar els textos dels salms. Val la pena de provar-ho i seguir el suggeriment del P. Hilari, tal com l’explicita en l’edició castellana (ampliada) *Para comprender los salmos*, EDV, Estella 1998, p.83. És un suggeriment molt útil, sobretot per a una catequesi sobre els salms i el Parenostre i, no cal dir-ho, per a la pregària comunitària.

El Parenostre té un rerefons veterotestamentari, cal recórrer a l’A. T. per reinterpretar-lo correctament.

Podríem repartir el full de citacions que he preparat i treballar-lo d’aquesta manera: fer fitxes amb frases de salms assimilables a la invocació inicial o amb alguna de les set peticions del Parenostre segons Mateu (o bé escriure-les en un full). Escriure les fitxes en

cartolines de vuit colors diferents, corresponents a Pare nostre i a les set peticions o, almenys, marcar les fitxes amb colors diferents.

Cada participant agafa a l'atzar una fitxa i s'agrupen segons els colors (o sigui, segons la invocació i segons les peticions). Llavors el/la catequista (o bé algú del grup) va recitant o cantant el Parenostre, deixant una pausa després de la invocació i de cada petició. Els components del grup hi intercalaran la lectura de les fitxes, amb la qual cosa faran ressonar els salms darrere el Parenostre, com un eco de pregària. Així en resultarà un comentari al Parenostre amb frases de salms. En un moment fort de comunitat, sobretot amb un grup gran, la pregària resada o cantada del Parenostre fent-hi ressonar la veu dels salmistes ha arribat a durar més de deu minuts i ha deixat un bon regust per poder repetir aquest exercici.

El P. Hilari suggereix també d'enfiar les fitxes, havent-les ordenat de la millor manera possible, amb algun retoc de redacció perquè quedi en forma de pregària seguida. Tot seguit, es deixen totes les fitxes agrupades en vuit muntets, un per a la invocació i un per a cada petició. Els participants n'agafen, a l'atzar, una de cada pila i les llegeixen seguides, en l'ordre en què estan. Tot i que la selecció és aleatòria, en resultaran parenostres sorprenents.

Finalment, cada grup, o cada participant, escollirà el seu parenostre, bo i seleccionant vuit frases agafades de les fitxes, o de la resta del Salteri, i

es compararan els parenostres resultants.

Ben segur que aquest exercici donarà com a fruit un enriquiment de la comprensió del Parenostre i, alhora, els participants es familiaritzaran amb el text dels salms. Val a dir, només, que en les citacions seguim la numeració de la Bíblia, segons el text hebreu. El número que va entre parèntesis pertany a la versió grega i llatina, usada en la litúrgia.

Recull de citacions dels salms

Invocació: Pare nostre, que esteu en el cel

27,10; 2,4,7; 103,8.11.13; 89,27; 34,12; 145,9; 68,6; 56,4.12; 145,18; 10,14b; 8,2; 11,4; 123,1; 73,25; 131,2; 139,8; 68,20

1a petició: Sigui santificat el vostre nom

116,13; 23,3; 8,2.10; 119,55; 115,1; 103,1; 34,4; 25,11; 79,9; 106,8; 109,21; 22,23; 76,2; 111,9; 135,13; 148,13; 99,3; 86,9.12; 113,1-3; 96,2.8; 72,19; 138,2; 145,1.2.21; 29,2; 74,10.21; 105,3; 52,11; 18,50; 63,5; 44,9; 61,9; 66,2

2a petició: Vingui a nosaltres el vostre Regne

45,2.7; 146,10; 5,3; 22,29; 93,1; 96,10; 68,33.35; 145,11-13; 103,19; 24,7-10; 99,1.4; 93,1; 97,1; 76,12; 29,10; 110,2; 47,3.8.9.10; 149,2; 2,8; 67,5; 10,16; 146,10; 44,5; 98,6; 89,15; 20,10

3a petició: Faci's la vostra voluntat, així en la terra com es fa en el cel

40,8.9; 143,10; 89,12; 33,11; 119,16.18; 119,97; 103,20.21; 25,4; 1 1 9 , 1 . 2 . 4 . 9 . 1 4 . 3 5 ; 80.88.126.138.145.152; 135,6; 86,11; 145,19; 19,9.12; 147,15; 27,11; 148,5; 139,24; 118,22-23; 143,8b.10

4a petició: El nostre pa de cada dia doneu-nos, Senyor, el dia d'avui

72,16; 136,25; 85,13; 128,2.3; 23,1; 34,11; 78,20.23.24.25; 144,13.14; 147,8.9.14; 146,7; 104,14.15; 67,7; 107,9; 81,11.17; 23,5; 36,8.9; 34,11; 145,15.16; 65,5.10-14; 127,2; 37,19.25; 132,15; 105,40; 41,10

5a petició: I perdoneu les nostres culpes així com nosaltres perdonem els nostres deutors

25,7.11.16.18; 35,12-13; 109,4-5; 13,6; 19,13; 86,15-17; 116,5; 103,3.4.8.9.10.11.12; 65,4; 51,3.4.5.6.7.11.19; 79,8.9; 38,19; 90,8; 32,1-2.5; 41,5; 130,3-4; 85,3; 78,38; 69,17; 111,4; 145,8; 4,2; 6,3; 9,14

6a petició: I no permeteu que nosaltres caiguem en la temptació

27,1; 141,4; 37,23-24; 1,6; 121,3; 91,12; 94,18; 146,8; 18,19.37; 79,9; 119,36; 55,23; 51,13; 17,5; 19,2.14; 26,1.12; 94,18; 16,8; 1,6; 25,15; 66,9; 71,20; 23,4; 20,9; 121,3; 91,12; 39,2; 73,2; 30,7-9; 31,8.9; 37,23-24; 139,24; 66,10-11; 145,14; 119,5.8.10.36.104.133.165

7a petició: Ans deslliureu-nos de qualsevol mal

39,9; 37,39.40; 6,5; 25,20.22; 143,9; 34,7.19.20; 30,2.10; 3,9; 54,6; 26,1; 18,2.7.17.18.19.20.47.49; 140,2; 56,9.14; 37,40; 16,11; 143,7.9.11; 17,1; 72,13.14; 118,13; 116,18; 145,18.19; 17,7-8; 70,6; 71,2-3; 144,2; 141,1.9; 69,2-3.15.17; 91,3; 31,4-5.16; 22,12.25; 107,13-14; 49,16; 50,15; 40,14; 6,5; 10,12; 146,7-9; 70,6; 144,2; 33,18-19; 32,7; 69,2-3.15-16.36-37; 136,23-24; 147,2-3; 16,10; 68,20.21

Quatre exemples pràctics

Tot seguit us oferim el resultat del treball de grups proposat per l'autor de l'article: quatre parenostres diferents, potser més meditats, però alhora idèntics en l'essencial.

Exemple 1

Invocació: Tu ets el meu Pare, el meu Déu i la roca que em salva (89,27)

1a petició: Senyor, sobirà nostre, que n'és de gloriós el teu nom per tota la Terra (8,10)

2a petició: El dret i la justícia sostenen el teu tron, la lleialtat i l'amor et precedeixen (89,15)

3a petició: Fes que conegui, Senyor, les teves rutes; ensenya'm els teus camins (25,4)

4a petició: Senyor, alimenta tots els vivents, que perduri eternament el teu amor (136,25)

5a petició: Compadeix-te de mi, Déu meu; tu que estimes tant, tu que ets tan bo, esborra les meves faltes (51,3)

6a petició: Quan m'adono queestic a punt de caure, el teu amor em sosté, Senyor (94,18)

7a petició: Allibera'm de l'enemic, que en tu trobi refugi (143,9)

Exemple 2

Invocació: Parenostre, que n'és de gloriós el teu nom per tota la Terra (5,2)

1a petició: Et lloarem enmig del poble reunit (27,23)

2a petició: El teu regne s'estén per tot el món (103,19)

3a petició: Volem fer la teva voluntat i guardem la teva llei al fons del cor (40,9)

4a petició: Fes justícia als oprimits i dóna pa als que tenen fam (146,7)

5a petició: Aparta la mirada dels nostres pecats i esborra les nostres culpes (51,11)

6a petició: Guia els nostres passos i vetlla el nostre camí (37,23)

7a petició: Pare, salva'ns de tots els perills (34,7)

Exemple 3

Parenostre (versió basada en els salms)

Pare, a Vós, que teniu el tron dalt del cel aixequem els nostres ulls. (123,1)

Us glorifiquem, Senyor (34,4)

Governeu l'univers amb poder sobirà i (103,19)

ensenyeu-nos a fer la vostra voluntat, (143,10)

perquè Vós sou el nostre pastor, que no ens manqui res. (23,1)

Perdoneu la nostra culpa, que és molt gran, (25,11)

que els nostres passos no abandonin els camins prescrits, (17,5)

sinó que avancin segurs per les vostres rutes.

I allibereu-nos de l'enemic, Senyor, en Vós trobem refugi. (143,9)

Exemple 4

Senyor, ets el meu Pare, el meu Déu i la roca que em salva (89,27)

Beneeix el Senyor, ànima meva (103,9)

El seu regnat s'estén per tot el món (103,19)

Fes-me entendre la teva Llei, que la vull guardar en el meu cor (40,9)

Tothom posa els ulls en tu, mirant esperançat, i els dónes al seu temps, l'aliment (145,15)

Ell és bo per a tothom i cantem al Senyor pels seus favors (145,9-13,6)

Guieu els nostres passos, manteniu-nos fermes i vetlleu el nostre camí (37,23)

I salveu-nos de tots els perills (34,7)

Cròniques de les diòcesis

Barcelona

FRANCESC ROMEU, corresponsal.

Montserrat i els mitjans de comunicació

En poc temps de diferència el monestir de Montserrat ha acollit els grans i els petits de la comunicació de l'Església. Des dels bisbes europeus responsables de la comunicació de les seves regions eclesiàstiques fins als joves periodistes, passant pels experts en la transmissió de tota mena de misatges, tots han passat per Montserrat amb la finalitat de fer-hi reflexió i millorar en les seves responsabilitats i produccions.

Els bisbes d'Europa

Els primers van ser els bisbes. Amb el lema *Proclamar l'Evangelí en la societat de la informació*, es van aplegar en un congrés, celebrat del 7 al 11 d'abril, prop d'un centenar de bisbes i experts responsables de la comunicació a Europa procedents d'una vintena de països.

Aquestes trobades, organitzades pel Comitè Episcopal Europeu per als Mitjans de Comunicació, que és un organisme que està dins del Consell de les Conferències Episcopals d'Europa (CCEE), es fan cada tres o quatre anys. La finalitat d'aquests congressos és compartir les diverses experiències de les 34 conferències episcopals

d'Europa en el camp de la comunicació; se'n fa una valoració i se'n treuen conclusions. Aquesta vegada, presidits pel cardenal Miloslav Vlk, arquebisbe de Praga i president del CCEE, es va intentar fer un plantejament de com s'ha d'adaptar l'Església catòlica als nous temps per continuar tenint una presència en la societat. Una manera de preparar-se per al segle XXI.

Teologia per a periodistes

En segon lloc, també van pujar a Montserrat els joves periodistes interessats en la informació religiosa per celebrar les Segones Jornades de Formació Catòlica per a Periodistes, amb el lema *Periodisme i religió*, organitzades conjuntament per l'abadia de Montserrat i per la Delegació General de Mitjans de Comunicació de l'Arquebisbat de Barcelona. Els assistents —gràcies a Déu— eren, en gran part, de les noves fornades de periodistes que col·laboren en les delegacions de mitjans de comunicació de Catalunya, de Ràdio Estel i de *Catalunya Cristiana*. Pel que fa als ponents, eren de dos àmbits ben diferenciats. D'una banda, hi va haver l'aportació dels mateixos monjos de Montserrat, pel que fa al camp de la Bíblia i de la teologia: Josep Enric Parellada (eclesiologia), Ramon Ribera (Antic Testament), Pius-Ramon Tragan (Nou Testament) i Joan-Andreu Rocha (ecumenisme). D'altra banda, hi havia els periodistes professionals i professors de la Facultat de Ciències de la Comunicació Blanquerna, de la Universitat Ramon Llull: Miquel Tresserras (degà), Albert Sáez (vice-

degà) i Francesc Torralba (professor de Cristianisme i Cultura Contemporània).

La Fundació Claret

Juntament amb aquestes trobades de professionals també hem d'afegir a Barcelona la recent creació d'una nova plataforma de reflexió sobre aquests temes de la comunicació. Es tracta de la Fundació Claret “per a l'experiència cristiana i la comunicació”, que es va presentar públicament el 13 d'abril passat, amb l'assistència i la participació de destacades figures del món de la cultura, els mitjans de comunicació, la política i l'Església. Al cap de pocs dies de la presentació, la mateixa Fundació Claret ja va organitzar el seu primer simposi, que tractava sobre el tema *És possible l'experiència cristiana i la seva comunicació avui, a Occident?*, i que es va celebrar del 16 al 17 d'abril a la nova sala Claret, als carrers Nàpols-Pare Claret. El director de la Fundació és el jove claretià Màxim Muñoz, recolzat totalment pel director de l'Editorial Claret, el també claretià pare Codina.

De fet, la iniciativa d'aquesta nova fundació sorgeix de la voluntat d'adaptació als nous temps de la vocació dels claretiens, fidels seguidors de la iniciativa del pare Antoni Maria Claret i les seves primeres catequesis en català i en llenguatge planer. Els claretiens sempre han mantingut aquest to divulgatiu, des de les primeres publicacions de fullets per a les misses dominicals i la pietat personal fins a les actuals i grans Editorial Claret i Llibreria Cla-

ret, passant per tota una gran expansió en el món de l'audiovisual, àmbit en què han estat autènticament pioners.

Benvinguts, doncs, de nou a l'apassionant món de la comunicació.

I el bisbe Carrera responsable dels mitjans

També hem de felicitar el bisbe auxiliar de Barcelona, Joan Carrera, que en la darrera sessió de la Conferència Episcopal Tarraconense, celebrada a Tiana (Maresme) del 10 al 12 de maig, va ser nomenat nou responsable dels mitjans de comunicació social en l'àmbit de la Tarraconense, en substitució del bisbe d'Urgell, Joan Martí Alanis, que, després de dedicar-s'hi durant uns 20 anys, va demanar ser-ne rellevat. Ara, Martí es responsabilitza de les missions, en substitució del bisbe de Girona, Jaume Camprodon.

Pel que fa a Carrera, no cal dir que és un home prou sensible i expert –i prou crític també– en l'àmbit dels mitjans de comunicació, des que va començar de molt jove a l'editorial Estela fins a la seva col·laboració i promoció contínua a *Catalunya Cristiana*. Ara també haurà de torejar amb el diàleg institucional amb TV3 i amb Catalunya Ràdio, vetllar per la bona relació amb tots els mitjans de comunicació i amb els seus professionals i, sobretot, seguir mantenint amb bona professionalitat el Secretariat Interdiocesà per als Mitjans de Comunicació Social (SIMCOS). Bona feina!

Girona

JOSEP CASELLAS i MATAS,
corresponsal.

Què se n'ha fet d'aquells locals?

Els dirigents de l'Església catòlica solen parlar de locals cada sis mesos, coincidint amb períodes de recaptació: el de la declaració de la renda, al maig, i el de la Campanya de Germanor, al novembre. Se sol·licita la col·laboració econòmica, entre altres raons, per mantenir els llocs de culte i altres dependències on es fan activitats pastorals. A Girona, el fons comú diocesà va destinar, l'any 1997, més de 50 milions de pessetes (que representen un 3% del total de despeses) a fer obres en temples, rectories i diversos locals parroquials.

El manteniment de determinats edificis emblemàtics de la diòcesi, com ara la catedral o el santuari de la Mare de Déu del Mont, es fa en col·laboració amb diverses institucions civils. Aquests darrers mesos s'han firmat, precisament, convenis de col·laboració per a la realització de reformes en aquests indrets.

En alguns casos, la pregunta que s'han fet els responsables del patrimoni eclesiàstic ja no ha estat: "com podem mantenir aquest edifici?", sinó "per què l'hem de continuar mantenint?". És el cas del Seminari Menor, situat al barri vell de Girona. Una part d'aquest edifici immens ha estat venu-

da a la Universitat de Girona. El bisbe, Jaume Camprodon, que ha fet la visita *ad limina* a finals de maig, ha tornat de la ciutat eterna amb la promesa de les autoritats vaticanes que la venda del Seminari Menor no s'eternitzarà, sinó que ben aviat podrà disposar de l'autorització romana preceptiva.

Alguns edificis ben significatius, com el Col·legi Santa Maria del Col·lell, que aquest curs ja no ofereix cap activitat acadèmica, encara esperen una destinació. Què se'n farà, d'aquest monumental conjunt? Seria un bon signe profètic que, en la decisió que es prengui, hi pesi la voluntat d'obtenir una rendibilitat social, més enllà de la rendibilitat purament econòmica. Altrament dit, els pobres no poden quedar decebuts, en la nova utilitat que es doni a edificis de propietat eclesiàstica que ja no es fan servir per a l'activitat per la qual van ser creats.

Dotze dotzenes d'aturats menys

El Servei d'Orientació Laboral de Càritas ha ajudat a trobar feina, durant l'any 1998, a 120 persones, i el programa Economia Solidària Ecosol, també de Càritas Diocesana, ha aconseguit treball per a 19 més. En total, doncs, són gairebé dotze dotzenes les persones que s'han beneficiat del suport de Càritas per poder accedir a un lloc de treball. Aquesta institució ha presentat la memòria corresponent al 1998, que informa de l'existència d'uns ingressos superiors als cent milions de pessetes (119) i d'un superàvit de 16 milions. Càritas Diocesana i les 62 Càritas locals s'esforcen perquè els exclosos

puguin reintegrar-se al teixit social i viure del seu treball.

El primer senyal

A finals del mes de maig va publicar-se el número zero de la revista diocesana *El Senyal*. Se n'ha fet una tirada de tres mil exemplars, que es distribueixen a les esglésies i a 150 quioscos i llibreries. És previst que al setembre surti el número 1 d'aquest magazín que, a partir d'aquell moment, tindrà una periodicitat mensual.

Turisme rima amb ecumenisme

Els rectors de parròquies turístiques van reunir-se el passat 1 de juny a Sant Antoni de Calonge per tractar dos temes: els treballadors en el món del l'hostaleria i del turisme, i l'ecumenisme. Sobre el primer, va destacar-se el treball que es fa des de la JOC i des de Càritas. Pel que fa al segon, les iniciatives escassegen.

Pensar-s'ho dues vegades

D'ençà de començaments de 1999, el bisbe de Girona ha donat, a través del *Full Parroquial*, una mateixa consigna als pares que volen batejar un fill o inscriure'l a la catequesi de primera comunió i a les parelles que es volen casar per l'Església: "abans de decidir-vos, asseieu-vos i penseu-vos-ho dues vegades". Si la insistència ve provocada pel fet que les raons per demanar aquests sagraments tenen poc a veure amb el seu significat religiós, pot espe-

rar-se que el prelat completi la consigna amb algunes recomanacions adreçades als agents de pastoral. Alguns d'aquests agents ja s'han preguntat, després d'haver fet un bateig, una primera comunió o un casament en unes determinades circumstàncies, si han actuat correctament accedint a celebrar aquella cerimònia.

Lleida

XAVIER BATISTE, corresponsal.

1. II Assemblea diocesana. Pla Pastoral 1997-2000

El diumenge 11 d'abril passat va tenir lloc la II Assemblea diocesana en relació amb el pla pastoral de la diòcesi anys 1997-2000, que té l'objectiu de l'*evangelització*. Havent prioritzat l'any 1997 el tema de l'*acollida* i aquest curs 1998-1999 el del *laicat*, resta pel curs que ve el de la *vocació sacerdotal*. A l'Assemblea hi havia inscrites 250 persones i en algun moment es va arribar a 300 assistents, procedents de parròquies, moviments apostòlics, associacions i serveis diocesans.

La sessió començà a les 10 del matí amb l'arribada i l'acreditació dels assistents. Seguidament, es va donar pas a la sessió plenària i es va iniciar l'Assemblea.

Primerament la pregària, els cants de la qual, com en l'eucaristia, foren a

cura de Mn. Joaquim Mesalles i de Gemma Naranjo. Per a aquesta ocasió, el salm responsorial de la missa havia estat musicat per Mn. Joaquim Mesalles.

Mn. Ventura Pelegrí, vicari general de Pastoral, va fer la presentació de la jornada i Mn. Ramon Prat, consiliari de Pastoral universitària, director del Centre Superior de Ciències Religioses de Lleida (IREL), tingué la ponència que versà sobre *Un laïcat cristianament adult per evangelitzar la nostra societat*.

Després d'una breu introducció al tema, en el primer punt Mn. Ramon Prat presentà el "context històric viscut", assenyalà "els grans reptes del moment present", féu el pas de "la confusió, la separació i la privatització al diàleg" i va finalitzar dient que hi ha "una nova consciència social".

En el segon punt, amb referència a la LG 31, Fets dels Apòstols, EN 24, CliL 9, CPTT1, parlà dels "Cristians incorporats a Crist pel baptisme, constituïts com a Poble de Déu, participants en la funció profètica, sacerdotal i reial de Jesucrist, que realitzen la missió de tot el poble cristià en l'Església i en el món, mitjançant carismes diversos".

En un tercer apartat es referí als laics com a "evangelitzats i evangelitzadors". Per acabar, va assenyalar la urgència de la "necessitat d'un relleu i d'una coordinació".

En la conclusió, Mn. Ramon Prat afirmà que "el futur de l'Església pas-

sa per la fondària de l'experiència de Déu, per l'amor a les persones i, especialment, als pobres, per la capacitat de transmetre el Crist a la propera generació."

Seguidament, els assembleïstes, en dotze grups de treball, estudiaren la ponència i van respondre un qüestionari que els havia presentat Mn. Prat amb aquestes preguntes:

"Per a la vida de l'Església diocesana és essencial un laïcat cristianament adult: a) dificultats..., b) què cal fer.

"La coordinació dels grups i de les associacions laïcals és necessària per viure la comunió eclesial: a) ens volem coordinar?, b) com ho podem fer realitat?, c) qui ha de posar en marxa aquesta realitat?

"La resolució 29 del Concili Provincial Tarraconense ens invita a potenciar l'Acció Catòlica: a) què hem de fer per dur-ho a terme?, b) amb qui podem connectar a la teva parròquia o grup de treball en aquesta línia?, c) qui s'ofereix a formar part d'un equip promotor i dinamitzador?"

I així arribà l'hora de dinar i del temps de lleure, que fou amenitzat pel grup «Els 4 crits», per passar a les quatre de la tarda a la sessió plenària, la presentació de la qual, amb el resum del treball en grups, la féu Antonieta Mateus.

L'Assemblea va fer un seguit de constatacions i va prendre acords:

– La necessitat i voluntat de coordinació.

– Millorar la informació entre dirigents i base, base i dirigents.

– L'existència de diversitat d'organismes que treballen a la diòcesi (necessitat de coneixença mútua).

– Voluntat d'avançar en l'aplicació de la resolució 29 del CPT: Enfortiment i ampliació dels diversos moviments que constitueixen la Federació Diocesana de Moviments d'Acció Catòlica, que porten o no aquest nom en la seva denominació, però que reuneixen les quatre notes característiques indicades pel Concili Vaticà II:

1) moviment amb la mateixa finalitat de l'Església: evangelitzar,

2) moviment de laics dirigits per laics,

3) que actuen orgànicament,

4) en comunió estreta amb la jerarquia.

L'Assemblea va finalitzar amb la celebració de l'eucaristia, que presidí Mons. Ramon Malla, bisbe de Lleida, que assistí a l'assemblea, concelebrant 9 capellans. Les obligacions pastorals pròpies del diumenge impediren l'assistència d'un nombre més elevat de capellans.

L'Assemblea va tenir lloc a les dependències del Col·legi Montserrat dels Germans Maristes, a Lleida. Cal reconèixer i agrair als germans la presència dels locals i les acurades atencions que tingueren pel bon èxit de l'Assemblea, en infraestructura, serveis i en general.

IV Trobada del Moviment d'Adults de Pobles i Comarques de Catalunya de la diòcesi de Lleida a Alfarràs

A la parròquia de Sant Pere Apòstol d'Alfarràs, el dia 9 de maig a les cinc de la tarda, ens trobàvem tots aquells adults que ens sentíem convocats per la coordinadora diocesana del MPPCC.

El tema era *El goig de créixer en la fe a través del Moviment*. Hi feia de portaveu i testimoni Jaume Dantí, president del MPPCC, que és laic, casat amb la Rosa, amb qui té tres filles, i que és del poble de Santa Eulàlia de Ronçana. Hi havia representants d'Ivars de Noguera, Alfarràs, Almenar, Alguaire, Torrefarrera, Rosselló, Vilanova de la Barca, Alcoletge, Aitona, Almacelles, Torres de Segre, Juneda, Puigverd de Lleida i Bell-lloc. Una bona representació de mossens d'aquests pobles, presidits pel Sr. Bisbe i Vicari de Pastoral.

Després de la ponència vàrem treballar en grups, i a continuació es va celebrar l'eucaristia i es va fer un petit refrigeri que oferia la parròquia acollidora.

Aquesta vegada, no vàrem posar en comú el treball dels grups. Sí que us donem la ponència, pel valor de testimoni que té.

Esperem retrobar-nos l'any vinent en una nova programació i amb nous passos de qualitat i quantitat. Així ens ho deia Llorenç Badia, portaveu de la coordinadora diocesana.

Ponència de Jaume Dantí.
Alfarràs 99

El goig de créixer en la fe a través del Moviment

En tot això el que és important és la vida, perquè la fe és vida. El Moviment és un mitjà. I com que el títol és *sobre la fe*, he de dir que m'ajuda a créixer en la fe tot mirant la vida.

1. Creixo mirant la vida

a) El lloc on he nascut. El poble. L'arrelament.

b) El meu matrimoni. La fidelitat en el meu compromís.

c) L'educació i acompanyament de les filles.

d) La dedicació al treball professional.

e) Les febleses de l'Església.

f) La dedicació al Moviment. Veure que creix en qualitat i en quantitat. (20 anys en un grup de revisió de vida, Rdv)

g) La delegació rural de la diòcesi. (És delegat del bisbe.)

h) Les injustícies i violències, tant les mundials com les properes.

2. Principis que compartim en el Moviment

a) La fe no és un compartiment. (Unir fe i vida cada dia.)

b) La fe no es pot viure aïlladament. (Grup on fem el lligam). Ens cal una comunitat que ens faci sortir del nostre jo, si és que volem anar a fons i ser més testimonis de la fe.

c) El Crist sempre m'invita al compromís; som cridats a salvar-nos amb els altres.

d) Som membres d'una Església. Els laics hi tenim un paper especial, que és fer present el Crist al món. (Acció transformadora). El Concili Vaticà II diu: "L'Església no està constituïda, sense laics organitzats per a evangelitzar."

e) El grup se'ns pot quedar curt. El Moviment és el mitjà per viure els principis; ofereix mitjans; ofereix el sentit d'Església. Compartir com avui amb els grups de Lleida és una riquesa espiritual.

3. Que m'ha aportat el Moviment?

a) Estil de vida: veure, jutjar i actuar. Veure críticament. És el que en diem lectura creient de la vida. Déu hi treballa, en la vida. Jutjar, confrontar amb la llum de l'Evangelí les actituds que tinc en la vida i en els fets. Actuar: el compromís.

b) Aportació dels companys del grup propi i del conjunt del Moviment. (30 anys de Moviment a Catalunya). Allò que han passat els adults del Moviment: dificultats, alegries, etc. Les trobades anuals i comarcals o diocesanes són per a mi elements de reflexió que vaig aprenent.

c) El suport als compromisos.

d) Obertura d'horitzons i de testimonis més enllà d'allò que és proper. El Moviment està federat a la Federació Internacional de Moviments d'Acció Rural Cristiana (FI-MARC).

4. Conclusió

Agraïment a les persones que em van invitar a entrar al grup i al Moviment. Agraïment perquè, a més a més de ser catequista, vaig fer un pas per formar part d'un grup de Rdv. Agraïment perquè puc aportar alguna cosa al moviment, en ser alliberat, totalment o parcialment.

Acció catòlica rural de joves a les diòcesis catalanes

Les Jornades Nacionals Catalano-balears tenen l'objectiu de fer visible una vegada a l'any el Moviment davant els iniciants, militants i possibles.

Enguany, les jornades tenien l'objectiu de veure com vivim les *quatre notes*, ja que som d'Acció Catòlica amb els moviments JOC i MUEC i els corresponents adults.

Per tant, cada any les jornades han de ser obertes a tot tipus de joves rurals que vulguin viure la fe evangelitzadora. Per això, d'una banda han de ressaltar totes les facetes del Moviment, i de l'altra, que són *Església evangelitzadora en moviment i de joves de pobles i comarques*.

Moviment: Progrés i corresponsabilitat graduals dels joves laics organitzats en equips.

Evangelitzador: És la missió pròpia de l'Església que volem fer nostra com a Moviment d'Acció Catòlica.

De joves: Joia i esperança juvenil

De comarques: Que es tingui en compte la descoberta de la comarca concreta on se celebra la jornada i la diversitat de joves rurals.

Per això enguany, a Miravall (Juneda), diòcesi de Lleida:

– L'acolliment el feren els de Lleida (la coordinadora diocesana). El Joan de Miravall, antic militant de la JARC, explicà la situació de les Garrigues dins de Catalunya, amb aquell estil punyent que és ben seu.

– El treball de reflexió el vetllà l'equip de formació del Moviment, que proposà una taula rodona, en la qual quatre membres explicaren com entenen i com viuen les *quatre notes* de tot Moviment d'Acció Catòlica. És allò de la identitat.

– Hi fou present la campanya *El poble, fes-te'l teu!* L'equip de campanya, amb l'experiència de l'enquesta dels de Lleida, que feren un *veure*, ens ajudà a començar el *jutjar*. Hi hagué un estudi d'Evangelí que il·luminà el que anem fent d'una manera conjunta durant l'any.

– La gresca la vetllaren els del Penedès.

– L'eclesialitat evangelitzadora l'experimentàrem amb el Sr. Bisbe Ramón Malla, de la diòcesi de Lleida, on se celebrà la jornada. Ens vingué a saludar i va compartir el dissabte a la tarda amb nosaltres. A l'eucaristia del diumenge hi assistí el vicari de pas-toral Mn. Ventura Pelegrí, antic consiliari mundial del moviment d'intel-

lectuals catòlics. Hi foren convidats els dirigents del Moviment Adult de Cristians de Pobles i Comarques de Catalunya per poder experimentar que som cridats a fer treball d'Evangelí tota la vida. També tinguérem la presència del president i de la secretària del Moviment, Jaume Dantí i Maribel Pou, respectivament. A més, també hi van assistir una representació dels històrics de la JARC, que van avançant vers aquest Moviment d'Adults.

– Que la jornada s'anés desenvolupant bé ho assegurarà la Permanent del Moviment. És allò de l'organització per a l'eficàcia, oi?

“I així fou fet, i ara som al tercer dia”, tot seguint el llenguatge del Gènesi en l'obra de la creació. En aquest cas es tracta de continuar la *creació* de cristians evangelitzadors en moviment en el món rural.

El 24 i el 25 d'abril van venir joves i consiliaris de les diòcesis de Tarragona, Barcelona, Girona, Lleida, on hi ha JARC. No vingueren de la Seu, Tortosa i Solsona, perquè no tenen el mateix nom, però són joves en moviment d'acció catòlica. Esperem i preguem al Senyor i als responsables perquè un dia puguem viure i treballar plegats, perquè els joves cristians en moviment evangelitzador rural ens necessitem tots. I ho farem així, tal com ens demana la resolució 22 del Concili de la Tarraconense.

Dins l'eucaristia vam tenir un gest per a la Iolanda, el Josep M., el Jacint i l'Anna, que ja han deixat les responsabilitats dins el moviment. Els donem gràcies.

Solsona

PEP VILA, corresponsal.

Noces d'Or sacerdotals del bisbe Deig

El dia 18 d'abril tots els diocesans solsonins estàvem convidats a la catedral per donar gràcies a Déu pels cinquanta anys de sacerdocí del nostre bisbe. La catedral es va omplir de gom a gom. La celebració fou emotiva i familiar: missa concelebrada amb la major part dels capellans del bisbat; fervoroses pregàries dels fidels; mostres d'amistat, agraïment i reconeixement per part dels grans, joves i infants; bufada d'espelmes, i coca i moscatell, com escau a una festa plena de calor familiar i popular. Poder fer una festa per a un bisbe doblement nostre és una benedicció de Déu per a la diòcesi de Solsona.

Un nou sacerdot

Durant la cinquantena pasqual un altre esdeveniment va vestir de festa la nostra diòcesi. El dia 25 d'abril i a la mateixa catedral de Solsona va ser ordenat sacerdot mossèn Josep Sierra i Múrcia. Ja sabem que una ordenació no l'hauríem de considerar un fet extraordinari. En temps no gaire llunyans, això era un fet joíós i festiu amb la seguretat que l'any següent ens tornariem a vestir de festa amb la florida de nous preveres. Avui dia, quan el senyor bisbe fa una ordenació, ens acostuma a advertir que ja ens trobem en situació de compte enrere. Amb

l'ordenació d'aquest sacerdot ha fet la penúltima ordenació del que li resta de pontificat abans de la jubilació. Sabem que les perspectives de noves ordenacions són lluny; podem dir, doncs, que per a la nostra diòcesi una ordenació és com una llaminadura. El sacerdot ordenat, mossèn Sierra, treballa a Berga.

Fruits de l'Assemblea Diocesana

L'activitat pastoral de les parròquies del bisbat tenen com a referència l'Assemblea Diocesana. D'acord amb les prioritats de l'Assemblea les tasques que més han acaparat l'activitat parroquial han estat les següents: s'han multiplicat els grups de Càritas parroquials i arxiprestals i s'han incrementat els grups d'estudi de la Bíblia, en els quals l'instrument de treball, és *Llegir la Bíblia en grup*.

Pla Triennal de Pastoral de Joventut

Després del Concili Provincial i enmig del treball de l'Assemblea Diocesana, els consiliaris de joves varen plantejar-se la situació de la pastoral de joves a la diòcesi de Solsona. Darrere d'aquesta intuïció van sorgir les dues apostes fonamentals de l'Assemblea amb vista al treball amb els joves:

- Fomentar la pregària, creant espais de silenci i organitzant trobades de pregària, especialment per a joves.
- Formar en la fe els caps de moviments de joves.

Aquest Pla intenta ser una concreció per tal que la pastoral juvenil no sigui només un anar fent, sinó una clara aposta per un treball de futur.

Vic

JORDI CASTELLET i SALA,
corresponsal.

Segueix la pista: pastoral vocacional

Des de ja fa molts anys, el treball directe amb els nois que presenten indicis de vocació al presbiterat s'ha fet a través de l'organització de trobades puntuals en diversos indrets del nostre Bisbat.

Mn. Pere Oliva, rector de Campdevànol, s'encarrega, entre altres coses, de l'animació en el servei d'acompanyament de les llavors de vocació que jauen a l'interior dels nois, més grans de quinze anys, que reconeixen en ells la crida de Déu. A aquests nois se'ls presenten les pistes vocacionals com una possibilitat de trobada i reflexió a partir de la vocació baptismal, per descobrir l'amplària, llargària i profunditat del servei necessari a les comunitats cristianes. A principis de curs s'imprimeixen uns tríptics en què s'expliquen i es puntualitzen les trobades que tindran lloc durant el curs que comença. Al darrer fulllet s'hi podia llegir: "Ens manquen preveres per servir la comunitat... Vols ser-ho tu? Tots tenim un paper important per realitzar enmig de la comunitat dels homes i dones on ens ha tocat de viure. Cadascú ho ha d'anar descobrint mirant els seus dons i capacitats."

Cinc vegades a l'any, doncs, i cada dos mesos, des del divendres cap al

tard fins al dissabte havent dinat, té lloc la trobada itinerant que, alhora, serveix per donar a conèixer la nostra diòcesi, allargada com una botifarra. La darrera d'aquestes cites té més present la dimensió de convivència i lleure.

Durant aquest curs, hi ha hagut trobades a Santa Maria d'Oló, acollits per Mn. Josep M. Pujol, exmissioner a Ruanda. A Sant Vicenç de Castellet, amb Mn. Miquel Codina. A Manresa i a Vic, on acolliren la pista Mn. Melitó Tubau, arxiprest, i Mn. Joan Casas. Enguany, la pista de Nadal va tenir lloc a Montserrat i la de Quaresma, al Mas Blanc, Centelles. Cada trobada combina la convivència amb la reflexió, els àpats amb el contacte i diàleg amb el mossèn acollidor, així com la pregària al matí i al vespre. Per això, els temes tractats a les reunions han anat des de l'experiència pastoral a l'Argentina fins a les dificultats i la guerra a Ruanda, i des del treball pastoral en un barri de Manresa fins als problemes d'un poble de muntanya.

S'hi han tractat un seguit de temes; la reflexió es fa a partir d'una crida bíblica que es posa com a model, com ara Abraham, David o els relats de vocació dels evangelis, de tal manera que l'exposició i el sentit del text dóna peu, més tard, a una posada en comú entre els participants.

Aquests són els protagonistes i l'objecte de tant d'esforç. Enguany, les trobades han estat de sis a vuit adolescents, juntament amb algun seminarista que, ell també, ajuda a donar vida al grup i assegura el lligam entre el se-

minari i aquests possibles aspirants al sacerdoci.

Cal remarcar, també, l'esdeveniment del mes d'abril, quan es va organitzar, juntament amb un grup de les dominiques de Santa Clara, a Manresa, una pregària diocesana per les vocacions, on assistiren un centenar de persones. S'hi varen combinar els testimonis d'una religiosa, d'un matrimoni, d'un laic i d'un prevere amb textos que al·ludien al lema de la Jornada per a la Pregària de les Vocacions: "Pare, em poso a les teves mans".

Hem d'afegir la periodicitat de la revista *Planter*, que es distribueix a tota la diòcesi, amb més de cinquanta anys de recorregut i tradició, i que es refereix exclusivament al foment i la pregària per les vocacions. D'igual manera, sempre s'agraeix la col·laboració desinteressada de tantes zeladores que fan arribar aquesta publicació a moltes famílies des de fa molts anys. Al *Planter* també s'hi recull l'experiència directa de les pistes vocacionals, la vida del seminari, així com algun testimoni de vida, seleccions de lectures i textos diversos.

Cal enumerar els projectes que té aquesta delegació amb vista al futur:

- Crear una petita comissió de seguiment d'aquest servei a les vocacions, a partir d'algun prevere, algun religiós o religiosa i algun matrimoni.

- Preparar una trobada vocacional per a nois i noies un cop a l'any, i participar també en alguna trobada ja organitzada per alguna diòcesi veïna, sobretot la de Girona, amb la qual ja

s'han mantingut i es continuen mantenint contactes.

– Intensificar el lligam del delegat episcopal amb els arxiprests, i afavorir els contactes puntuals amb nois i noies de catequesi d'adolescents, de moviments, i oferir-los les necessitats vocacionals de la nostra Església.

Cal reconèixer que aquesta no és una tasca fàcil, però tots els esforços són pocs per atansar als joves la pregunta vocacional i la crida a una vivència profunda de la fe. L'adolescència és una edat en què una persona es fa moltes preguntes; és l'inici d'un canvi vital en la vida i és necessari que hi puguin ressonar també totes les opcions i possibilitats de fe cristiana. Endavant, doncs, i ànims a tots els que us hi dediqueu.

Urgell

PAU MARQUÈS, corresponsal.

Coronació de la Mare de Déu de Canòlich

El dia 29 de maig passat va tenir lloc la coronació canònica de la imatge de la Verge Maria sota el títol Canòlich. La crònica d'avui és un resum dels preparatius que han fet possible aquesta coronació.

El rector de Sant Julià de Lòria en féu la presentació. El 30 de maig de 1998 se celebrava el 775è aniversari de la trobada de la imatge de la Mare de Déu de Canòlich. Tots els pobles –i el poble andorrà no en podia ser

l'excepció– han tingut Maria com a far i guia de la seva peregrinació al llarg de la història.

La llegenda i la tradició són inversemblants. Un pastor, una pedra, un rierol, uns matolls en què una imatge de la Verge, de típic exemplar rural, és portadora d'un missatge de pau, de fe i d'esperança per a una gent senzilla, creient i confiada. És per tot això que el poble lauredià s' il·lusionà i encoratjà perquè es demanés públicament i oficialment al Sr. Bisbe la coronació de la imatge mil·lenària.

Els preveres Dídac Martín Portillo i Manuel Pal Casanovas, responsables del servei pastoral de la parròquia de Sant Julià de Lòria, en nom de tota la comunitat, adrecen al Sr. Bisbe la petició per fer possible que, al seu dia, la seva mare i patrona pugui ser oficialment coronada. Amb aquests termes, tota la comunitat de preveres de l'arxiprestat, presidida pel rector d'Andorra la Vella i arxiprest de les Valls, Mn. Blai Fortuny, s'uneixen a la petició. Tampoc hi va faltar la lletra tramesa del cònsol major –el batlle–, Josep Miquel Vila Bastida, que en nom de tots els lauredians i dels consellers del Comú –l'Ajuntament– de Sant Julià de Lòria, demana al Sr. Bisbe la coronació canònica d'aquesta Mare de Déu. És en aquest moment, el 15 d'octubre de 1998, que el nostre prelat s'adreça al Sant Pare amb la petició següent:

“Beatíssim Pare,

“El bisbe d'Urgell, príncep d'Andorra, a vostra santedat humilment exposa: Des del segle XIII, els fidels de la parròquia de Sant Julià de Lòria

-Laurèdia, en l'antigor- han venerat la imatge de la benaurada Verge Maria sota el títol de Canòlich, i en consideració als favors que n'han rebut, des de temps també molt reculats, l'han tinguda com a patrona principal davant de Déu.

”I com que en el decurs dels anys, el culte i la devoció vers l'anteriorment citada imatge no només s'ha mantingut, sinó que fins i tot ha augmentat, el bisbe sotasignant, prompte a afavorir els anhels dels fidels d'aquella parròquia, amb molt d'interès demana a Vostra Santedat la facultat de poder coronar canònicament la imatge de la benaurada Verge Maria de Canòlich, devotament venerada a Sant Julià de Lòria, Principat d'Andorra.

Joan, bisbe d'Urgell”

Quan aquesta crònica arribi a les vostres mans, la Mare de Déu de Canòlich ja haurà estat coronada. Deixeu-me acabar amb unes paraules del rector Mn. Dídac:

“Aquesta coronació representa un compromís de fe, d'amor, de convivència i de solidaritat. Hem de construir un món més humà i amb un cor de carn que compregui, aculli i escalfi les moltes pobreses amagades i disperses en tota existència humana, perquè les llavors evangèliques hi germinin i esclatin i tots puguem compartir el mateix pa, sota l'ombra d'aquella que estima tots els seus fills en la seva singularitat personal.”

Una darrera paraula de reflexió. No hi pot haver virginitat sense maternitat com tampoc maternitat sense virginitat. És per a tots els éssers humans.

Tortosa

QUIM BLANC, corresponsal.

El diaconat permanent en fase de sensibilització

El bisbe Xavier va dedicar l'editorial “Paraules de vida” del dia 16 de maig a la restauració del diaconat a casa nostra. Heus ací dos paràgrafs prou significatius d'aquest editorial:

“La instauració del diaconat permanent a la nostra diòcesi va lligada a una consciència evangelitzadora que porta cap a una acció pastoral que no es conforma de conservar el que ja tenim, sinó que s'obre a nous horitzons, a noves crides de l'Esperit en els nostres dies. Precisament, conferir el diaconat permanent a persones casades obre possibilitats per a l'evangelització, per a una presència més viva de l'Església en la societat.

”Aquesta és la gran novetat d'aquest ministeri eclesial: *ser intèrpret de les necessitats i dels desitjos de les comunitats cristianes i animador del servei, és a dir, de la diakonia, que és part essencial de la missió de l'Església.*”

Hi seguiran dos editorials més, i es farà la consulta preceptiva, encara que no vinculant, al Consell Presbiteral i al de Pastoral dels laics. Després es nomenarà una Comissió Diocesana Pro Diaconat, perquè comenci a orientar els diaconables. Recollint comentaris de rectors de parròquies importants,

sembla que es pot començar amb un bon grup. Alguns dels diaconables demanen informació i concrecions sobre el pla d'estudis i el posterior exercici del ministeri diaconal. Naturalment, a la diòcesi partim de zero quant a referents vocacionals de diaca permanent.

La Santa Seu, atesa la revisió que ha fet en tota l'Església universal, demanarà des d'ara una formació teològica més àmplia en el pla d'estudis. Sabem que el diaca J. Urdeix tradueix del castellà al català aquest document oficial.

El cronista, sempre escoltant les bases de la feligresia, constata que hi ha un sector majoritàriament femení que acceptaria responsabilitats pastorals –parlem del món de Càritas, malalts, missions, catequesi, economia...– i que acceptaria estudiar la teologia corresponent. El curs que ha de començar a l'octubre a la Casa de l'Església desvetllarà tots els interrogants.

Sis perles pastorals

1. *“Jo no crec en Déu, però vostè és el meu pare.”* Són paraules d'un malalt crònic, maltractat per la vida d'obrer peó a la França dels anys 50 a 70. A les velleses, retornà a les arrels de la casa paterna, a Tortosa. El capellà el visitava assíduament. Tots dos cantaven l'himne de la *Marsellesa*, en francès i puny enlaire. Calia evocar el París democràtic. Brindaven amb vi, que era la beguda massa habitual. En la recta final de la seva vida, repetí les paraules del Parenostre i rebé la unció dels malalts.

2. *“Portem un catecisme en castellà.”* I ensenyava el seu llibret masegat, llardós i gairebé estripat. La velleta de 83 anys el rellegia cada nit abans d'anar a dormir. L'hi donaren a la catedral de Tortosa, ara fa 53 anys. A més a més, el tenia ple d'estampes amb oracions. De fet, és la infermera del seu marit, que fa cinc anys que està prostrat al llit. El rector li portà estampes i el catecisme. Això sí, en castellà. Hem de respectar la càrrega afectiva d'una pregària apresada en la infantesa.

3. *“Reso les oracions que m'ensenyà el mossèn quan vaig fer la Primera Comunió.”* En el recés que sol precedir la confirmació, un preadolescent a l'hora de les confidències em digué: “Això de resar ho faig llegint el llibret que em regalà el rector.” La meua resposta al confirmand va ser: “Doncs, continua així i creix per dintre amb llibres nous.”

4. *“Serà el dia més feliç de la seva vida.”* Fou el comentari de l'àvia, el dia de la Primera Comunió de la seva néta. Aquestes paraules s'acostumen a repetir durant els mesos de maig i juny de cada any. Els catequistes i els preveres preparen una celebració a mida, amb permís dels liturgistes (?!), i tot-hom content. A l'octubre, quan es torna a girar la roda de la catequesi parroquial, ho farem pensant que la perseverança eucarística és una assignatura pendent d'aprovar.

5. *“El cabal que he rebut és per donar-lo.”* El compromís estava escrit en lletres de colors i estava penjat a la façana de la casa de l'antic vicari. El diaca serà capellà a la tardor i ha vol-

gut proclamar el compromís als quatre vents. Vol servir tothom fins a la posta del sol. La resta de seminaristes, cinc més, en prengueren nota. Roquetes és un oasi en temps de sequera de vocacions.

6. “*Quins eurodiputats hem de votar el 13 de juny?*”

Maria José Pérez, de Càritas espanyola, responsable a Sudan de fer el seguiment de projectes apadrinats des d’Espanya, digué: “No hi ha res de res i, amb tot, reedifiquem les escoles bombardejades. El Sudan és un camp de batalla absurd, amb preadolescents que fan de soldats, morts de fam i manipulats. El fons dramàtic és la guerra entre el bloc nord islàmic, que *governa*, i una minoria de desplaçats que malviu al sud. Hi ha 19 ètnies i s’hi parlen 500 llengües.”

A la diòcesi de Tortosa, Càritas ha recaptat fins avui 5.000.000 de pessetes.

Entre els responsables diocesans i la premsa convocada planava aquesta pregunta: “Si el problema de fons és polític i de pacificació i s’ha de solucionar des d’Europa..., quins eurodiputats hem de votar el 13 de juny?”

La concatedral de Sogorb-Castelló

El 4 de maig s’inaugurà “l’última catedral del segle xx”, segons el comentari de la premsa de Castelló. Si afinem la notícia, cal escriure: “Es consagrà la concatedral de Sogorb-Castelló.” Justament feia 75 anys –el 4 de maig de 1924– fou coronada la imatge de la Mare de Déu del Lledó, patrona

de la ciutat. L’efemèride fou evocada amb festa supergrossa, a l’estil valencià exuberant, obrint les portes de la nova concatedral.

Ves per on, el full diocesà va publicar l’acta de l’Ajuntament de Castelló –agost de 1936!– amb la qual els regidors de les sigles FAI i CNT i similars decretaven la demolició de Santa Maria, temple arxiprestal. Ara es podria repetir allò que la pedra rebutjada pels constructors corona l’edifici de la concatedral.

Mons. Darío Castrillón Hoyos, cardenal del Dicasteri del clergat, va comentar: “Els ciutadans de Castelló deixen ara les rancúnies passades, superen divisions i cancel·len ombres històriques.”

Bisbes i capellans amics

Dos dies després, el 6 de maig, se celebrà a la nova concatedral una jornada sacerdotal amb preveres de Sogorb-Castelló i de la veïna i germana Tortosa. Cal recordar que els sacerdots de mitjana edat de Tortosa procedeixen majoritàriament de Castelló. També hi ha molts preveres de Castelló que estudiaren al Seminari de Tortosa fins a l’any 1960. A més a més, els respectius bisbes són valencians i amics.

Gairebé 200 capellans concelebraren l’eucaristia, cantada en gregorià per un cor amb majoria de cantors exsacerdots. En la monició d’entrada, l’actual rector de la parròquia de Santa Maria, mossèn Vicent Bengochea, va situar la jornada amb unes notes històriques que feien referència al bisbe Fèlix Bilbao, que el 14 de juny de 1939

ja en va beneir la primera pedra. L'any 1950, el bisbe Manuel Moll hi donà una empenta oficial, que fou continuada després per Josep Pont i Gol i Josep Cases. Aquests esforços episcopals tenien dos motors: l'arxiprest Joaquim Balaguer i l'arquitecte Vicent Traver. L'any 1960 per obra i gràcia de la segregació, es va donar a l'antiga arxiprestal de Santa Maria la categoria de concatedral. En l'homilia, el bisbe actual, Mons. Joan Antoni Reig, féu un repàs històric, però posà més èmfasi en el futur: "Hem de recuperar l'alegria del ressuscitat, com Maria, i amb la força de l'Esperit. Esperem una primavera de l'Església, com diu el Papa, i complirem, sense cansar-nos, la missió d'evangelitzar."

El bisbe de Tortosa, Xavier Salinas, també fou invitat a coronar l'homilia, i va dir: "Les relíquies posades a la cripta, la història compartida fins a l'any 1960 són un signe que ens agermana, però també el repte del futur és el mateix per a les dues diòcesis."

El dia anterior, el bisbe Salinas va ser el principal animador de la *Marxa blanca*, una moguda infantil, amb 3.000 xiquets de la ciutat de Castelló, que ofrenaren una flor blanca a la patrona, entronitzada a la concatedral. "Cuideu la família i cuidarem el futur."

La diòcesi amfitriona invità els 50 capellans tortosins a un dinar de germanor al Seminari Mater Dei. Com a record es regalà una estola blanca i un disc compacte de la coral Vicent Ripollés. El bisbe de Tortosa invità, ja des d'ara, a celebrar els 50 anys del Seminari de Tortosa, que tindrà lloc l'any 2001.

Menorca

J. BOSCO FANER, corresponsal.

Directori sacramental

Consell Diocesà de Pastoral, Consell Presbiteral, seglars, preveres... Moltes persones portem a terme un diàleg sincer i fraternal sobre l'esborrany del nou Directori sacramental que es vol treure a la llum.

La revisió de l'actual Directori va ser un encàrrec de l'Assemblea diocesana, 1996-1998: "Que el Consell del Presbiteri i el Consell Pastoral Diocesà revisin i posin al dia el Directori sacramental" (núm. 65). El projecte –se'ns ha dit– no és un tema tancat, es prega que es facin observacions per escrit.

Així com alguns l'accepten globalment, tot i que hi fan esmenes més o manco importants, uns altres n'han fet una esmena a la totalitat.

Les raons que s'addueixen són ben diverses i importants:

– El Directori sacramental es fixa prioritàriament en els infants. No respon al nou estil de pastoral que comencem a dur a terme avui, quan moltes persones deixen de demanar serveis pastorals a l'Església i l'Església sent la necessitat de sortir més enllà dels seus murs i trobar-se amb la realitat de la gent. "El to i l'estil de la catequesi

han de ser evangelitzadors, és a dir, han de tenir en compte que per a molts és el primer anunci, a causa de la des-cristianització de la nostra societat i la ignorància religiosa que hi ha.” (A.D. núm. 31f)

– El llenguatge que s’hi fa servir no té en compte moltes de les intervencions de l’Assemblea diocesana que demanaven que els nostres escrits, homilies, cartes pastorals, directoris... fossin presentats amb un llenguatge assequible a la gent.

– El to que s’hi emprà és imperatiu: “L’itinerari a seguir, aquest serà...”, “Els pares elegiran...”, “d’aquesta manera són més obligats...”. Quan l’Església perd poder social de convocatòria té l’oportunitat de tornar-se més evangèlica i usar un to més atraient i respectuós, a l’estil del de Jesús: “Si vols...”.

– Hi ha contradiccions. Si al II,1 es diu que “la confirmació que, certament, configura el batejat a Crist, equival a ser constituït testimoni i enviat, és a dir, ser iniciat plenament en la comunitat dels creients i en la seva missió rebuda per Crist”, al II,2 es diu: “Per tal de salvaguardar la vertadera naturalesa d’aquest sacrament i el lloc que li correspon en la vida de l’Església i dels creients, aquest sacrament (es refereix al de la confirmació) se celebrarà entorn de l’edat de la discreció i abans de la Primera Comunió.”

Cap pedagog de l’educació defensors avui realitzar, a l’edat de la *discreció*, una opció com la de ser

“constituït i enviat, és a dir, ser iniciat plenament en la comunitat dels creients”.

– Si l’edat de la confirmació –actualment fixada entorn dels 14 anys– s’ha de canviar, alguns proposen que es fixi al voltant dels 18-20 anys, quan s’ha acabat el COU i l’individu entra a la universitat o al món laboral. I si el baptisme i la confirmació s’han de celebrar alhora, creuen que la confirmació no s’ha d’avançar a l’edat de la discreció, sinó que ha de ser el baptisme, el que s’ha de rebre a una edat adulta.

– A molts els ha estranyat que el Directori es presenti nu de cites bíbliques i que les que fan referència a l’Assemblea hi siguin col·locades molt superficialment i no l’acompanyin com a música de fons.

– En general, per les seves orientacions, sembla un Directori que no té present la societat actual, on molts pares no practiquen i no assisteixen a l’eucaristia, en què les veus al voltant del sacrament de la penitència no són coincidents i demanen un diàleg serè i seriós, en què la crida i la formació dels futurs preveres reclama atenció específica i molts dels nostres seminaris estan buits o quasi buits...

Arriba l’estiu. Els turistes, amb els pantalons curts i els nassos vermells, es passegen pels nostres pobles i hi deixen el perfum característic d’una pell que, protegida pel sol, reclama amb la força que tenen els signes un poc de compassió.

L'estiu ens brinda l'oportunitat de fer un parèntesi per tornar a carregar les piles. L'experiència ens diu que les vivències que ens aporta un nou curs necessiten cristians i persones d'Església gens mustiades, plenes de vitalitat i a punt de formar part de bell nou de

la coral convocada per al curs que ve, 1999-2000, que, gràcies a la diversitat dels sons, dels silencis i dels acords, ens aportarà noves mogudes plenes d'una riquesa a vegades festejada il·lusionadament i d'altres aprofundida en bé de tots.